



Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Sammanfattning

I betänkandet behandlas budgetpropositionen (prop. 2009/10:1) i fråga om utgiftsområde 1 Rikets styrelse, redogörelsen Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2008 (redog. 2008/09:RS2) och 34 motionsyrkanden med anknytning till utgiftsområdet.

I budgetpropositionen ingår även riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

Utrikesutskottet har yttrat sig angående propositionen och motioner i de delar som rör utrikesförvaltningen.

Konstitutionsutskottet föreslår att anslagen inom utgiftsområdet ska uppgå till de belopp på sammanlagt 12 104 763 000 kr som regeringen respektive riksdagsstyrelsen föreslagit samt tillstyrker de yrkanden i övrigt som de lagt fram, inklusive riksdagsstyrelsens lagförslag.

Företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna förklarar i var sitt särskilt yttrande att de inte deltar i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse eftersom dessa partiers förslag till ramar för utgiftsområdena inte tillstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen lägger riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2008 till handlingarna. Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns fem reservationer (s, v, mp) och fem särskilda yttranden (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Propositionens och motionernas huvudsakliga innehåll	9
Utskottets överväganden	11
Kungliga hov- och slottsstaten	11
Propositionen	11
Motionen	13
Utskottets ställningstagande	13
Riksdagens ledamöter och partier m.m.	13
Propositionen	14
Motionen	15
Utskottets ställningstagande	15
Riksdagens förvaltningsanslag	15
Propositionen	16
Utskottets ställningstagande	17
Riksdagens ombudsmän (JO)	18
Propositionen	18
Utskottets ställningstagande	19
Sametinget	20
Propositionen	20
Motionerna	22
Utskottets ställningstagande	22
Regeringskansliet m.m.	22
Propositionen	22
Motionerna	24
Yttrande från utrikesutskottet	27
Tidigare behandling	28
Utskottets ställningstagande	28
Regional samhällsorganisation	29
Propositionen	29
Utskottets ställningstagande	32
Länsstyrelserna m.m.	32
Propositionen	32
Motionen	33
Utskottets ställningstagande	34
Demokratipolitik	34
Propositionen	34
Motionen	38
Tidigare behandling	38
Utskottets ställningstagande	38
Allmänna val och demokrati	39
Propositionen	39
Utskottets ställningstagande	40
Justitiekanslern	41

Propositionen	41
Utskottets ställningstagande	42
Datainspektionen	42
Propositionen	42
Utskottets ställningstagande	44
Svensk författningssamling	44
Propositionen	44
Utskottets ställningstagande	44
Valmyndigheten	44
Propositionen	45
Utskottets ställningstagande	45
Stöd till politiska partier	46
Propositionen	46
Motionerna	46
Tidigare behandling	48
Utskottets ställningstagande	49
Integritetsombudsman	49
Motionerna	49
Tidigare behandling	50
Utskottets ställningstagande	51
Nationella minoriteter	51
Propositionen	51
Utskottets ställningstagande	55
Åtgärder för nationella minoriteter	56
Propositionen	56
Utskottets ställningstagande	56
Medier	56
Propositionen	57
Utskottets ställningstagande	61
Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	61
Propositionen	61
Utskottets ställningstagande	61
Presstödet	62
Propositionen	62
Motionen	64
Utskottets ställningstagande	64
Stöd till radio- och kassettidningar	64
Propositionen	64
Utskottets ställningstagande	64
Radio- och tv-verket	65
Propositionen	65
Utskottets ställningstagande	65
Granskningsnämnden för radio och tv	65
Propositionen	66
Utskottets ställningstagande	67
Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	67
Propositionen	67
Motionerna	68
Tidigare behandling	68

Yttrande från utrikesutskottet	68
Utskottets ställningstagande	69
Riksdagsförvaltningens årsredovisning	69
Redogörelsen	69
Utskottets ställningstagande	70
Resultatredovisningen till riksdagen	70
Utskottets ställningstagande	72
F.d. statsråds inkomstgaranti	73
Motionen	73
Tidigare behandling	75
Utskottets ställningstagande	75
Reservationer	76
1. Mål för demokratipolitiken, punkt 2 (s, v)	76
2. Sametingets flytt, punkt 3 (s, v, mp)	77
3. Utrikesförvaltningens organisation m.m., punkt 5 (s)	77
4. Debatt kring EU-frågor m.m., punkt 6 (s, v, mp)	78
5. Hbt-kompetens inom utrikesförvaltningen m.m., punkt 11 (v)	79
Särskilda yttranden	80
1. Anslag m.m. 2010 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (s)	80
2. Anslag m.m. 2010 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (v)	81
3. Anslag m.m. 2010 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (mp)	83
4. F.d. statsråds inkomstgaranti, punkt 10 (s, v, mp)	84
5. Utrikesförvaltningens organisation m.m., punkt 5 (v)	85
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	87
Proposition 2009/10:1	87
Redogörelse 2008/09:RS2	88
Motion väckt med anledning av proposition 2008/09:67	88
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	88
<i>Bilaga 2</i>	
Riksdagsstyrelsens lagförslag	93
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets förslag till anslag för 2010 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	94
<i>Bilaga 4</i>	
Utrikesutskottets yttrande	95
 <i>Tabeller</i>	
Budgetpropositionens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2010 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	10
Investeringsplan för riksdagsförvaltningen	17
Utskottets förslag till anslag för 2009 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	94

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag m.m. 2010 inom utgiftsområde 1

a) *Finansiering av demokratiforskning*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslag 6:1 Allmänna val och demokrati besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kr under 2011, högst 5 000 000 kr under 2012 och högst 5 000 000 kr under 2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 1 punkt 1.

b) *Finansiering av stöd till politiska partier*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslag 6:6 Stöd till politiska partier besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kr under 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 1 punkt 2.

c) *Ändring i lagen om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen*

Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 1 punkt 4.

d) *Investeringsplan för riksdagsförvaltningen*

Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 1 punkt 5.

e) *Låneram för riksdagsförvaltningen*

Riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2010 besluta om lån i Riksgälden för investeringar som används i verksamheten intill ett belopp av 130 000 000 kr samt för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 170 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 1 punkterna 6 och 7.

f) *Anslagskredit för riksdagens ledamöter och partier m.m.*

Riksdagen beslutar att för ramanslag 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ska för 2010 finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 1 punkt 8.

g) *Anslagskredit för riksdagens förvaltningsanslag*

Riksdagen beslutar att för ramanslag 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ska det för 2010 finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 1 punkt 9.

h) *Anslagsfinansiering av Justitieombudsmännens anläggningstillgångar*

Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO), för 2010 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 1 punkt 10.

i) *Fördelning av anslagen inom utgiftsområde 1*

Riksdagen anvisar anslagen för 2010 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med specifikationen i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 1 punkterna 3 och 11 samt avslår motionerna 2008/09:N7 yrkande 1, 2009/10:K326 yrkandena 1 och 2, 2009/10:K333, 2009/10:K405 yrkandena 1 och 7 samt 2009/10:Ju427 yrkande 31.

2. Mål för demokratipolitiken

Riksdagen avslår motion 2009/10:K405 yrkande 5.

Reservation 1 (s, v)

3. Sametingets flytt

Riksdagen avslår motion 2009/10:K405 yrkande 2.

Reservation 2 (s, v, mp)

4. Regeringskansliets organisation m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:K270, 2009/10:K355 yrkande 7, 2009/10:K361, 2009/10:K415, 2009/10:C376 yrkande 4, 2009/10: MJ468 yrkande 37 och 2009/10:N208 yrkande 10.

5. Utrikesförvaltningens organisation m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:K210, 2009/10:K279, 2009/10: K304, 2009/10:K340, 2009/10:K405 yrkande 3, 2009/10:K408, 2009/10:U204 yrkande 3, 2009/10:U205 yrkande 4 och 2009/10: U340 yrkande 93.

Reservation 3 (s)

6. Debatt kring EU-frågor m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:K326 yrkandena 3 och 4 samt 2009/10:K405 yrkande 4.

Reservation 4 (s, v, mp)

7. Stöd och bidrag till politiska partier

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:K284, 2009/10:K296 och 2009/10:K353.

8. Presstödet

Riksdagen avslår motion 2009/10:K240.

9. Riksdagsförvaltningens årsredovisning

Riksdagen lägger redogörelse 2008/09:RS2 till handlingarna.

10. F.d. statsråds inkomstgaranti

Riksdagen avslår motion 2009/10:K208.

11. Hbt-kompetens inom utrikesförvaltningen m.m.

Riksdagen avslår motion 2009/10:U209 yrkande 2.

Reservation 5 (v)

Stockholm den 17 november 2009

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Margareta Cederfelt (m), Andreas Norlén (m), Stefan Tornberg (c), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Anna Tenje (m), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp), Karl Sigfrid (m), Sinikka Bohlin (s), Camilla Lindberg (fp) och Torbjörn Lövendahl (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2010 lämnar regeringen och riksdagsstyrelsen förslag om anslag under utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 2010.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för ramanslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* och 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag och åtaganden som medför behov av framtida anslag under 2011–2013.

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Vidare föreslår riksdagsstyrelsen att riksdagen godkänner den föreslagna investeringsplanen för riksdagsförvaltningen för perioden 2010–2012 samt bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2010 besluta om lån i Riksgäldskontoret för dels investeringar som används i riksdagens verksamhet, dels investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar. Riksdagsstyrelsen föreslår också att riksdagen beslutar om en anslagskredit på 5 % för ramanslag 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* Riksdagsstyrelsen föreslår därtill att riksdagen beslutar att justitieombudsmännen för 2010 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Regeringens och riksdagsstyrelsens förslag till riksdagsbeslut återges i *bilaga 1*. Riksdagsstyrelsens lagförslag återges i *bilaga 2*.

I betänkandet behandlar utskottet också dels riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2008 (redog. 2008/09:RS2), dels ett motionsyrkande väckt med anledning av proposition 2008/09:67, dels 33 motionsyrkanden som väckts under den allmänna motionstiden 2009. Även dessa förslag återges i *bilaga 1*.

Den 22 oktober 2009 lämnade riksdagsdirektören Anders Forsberg och andra företrädare för riksdagsförvaltningen information om riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2008 och om budgetförslaget för 2010 m.m.

Konstitutionsutskottet har berett utrikesutskottet tillfälle att yttra sig angående förslagen i propositionen och motionerna i de delar som berör utrikesförvaltningen. Utrikesutskottets yttrande återges i *bilaga 4*.

Riksdagen kommer den 18 november 2009 att behandla finansutskottets betänkande 2009/10:FiU1, där propositionens förslag till utgiftsram för bl.a. utgiftsområde 1 behandlas. Summan av de utgifter som hör till utgiftsområdet får högst uppgå till det belopp som riksdagen sålunda kommer att besluta. I betänkandet tillstyrker finansutskottet propositionens förslag (i denna del), vilket innebär att utgifterna för utgiftsområdet högst får uppgå till sammanlagt 12 104 763 000 kr.

Anslagen inom varje utgiftsområde ska fastställas genom ett särskilt riksdagsbeslut. Konstitutionsutskottet lägger i detta betänkande fram förslag beträffande anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1. Utskottets förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdet återges i *bilaga 3*.

Propositionens och motionernas huvudsakliga innehåll

Regeringen och riksdagsstyrelsen föreslår i budgetpropositionen att riksdagen för budgetåret 2010 anvisar anslagen – som samtliga är ramanslag – inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med den uppställning som redovisas i propositionen.

Av uppställningen på nästa sida framgår att anslagsbeloppen för utgiftsområdet år 2010 uppgår till sammanlagt 12 104 763 000 kr. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna föreslår i motioner ändringar av vissa av anslagen inom utgiftsområdet.

Budgetpropositionens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2010 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Propositionen	(s)	(v)	(mp)
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	124 952		-17 000	
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	828 691		-51 000	
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ¹	663 386			
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen ¹	69 400			
3:1 Sametinget	34 195	+2 000		+2 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	6 705 299	-640 000	-600 000	
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 305 242			+75 000
6:1 Allmänna val och demokrati	303 090			
6:2 Justitiekanslern	27 088			
6:3 Datainspektionen	33 618			
6:4 Svensk författningssamling	1 000			
6:5 Valmyndigheten	14 895			
6:6 Stöd till politiska partier	170 200			
6:7 Integritetsombudsman (nytt anslag)		+5 000		
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	80 417			
8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	6 787			
8:2 Presstöd	567 119			
8:3 Stöd till radio- och kassettidningar	125 456			
8:4 Radio- och tv-verket	13 348			
8:5 Granskningsnämnden för radio och tv	11 660			
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	18 920		-18 920	-18 920
Summa	12 104 763	-633 000	-686 920	+58 080

¹ Anslagsförslag lämnas av riksdagsstyrelsen då dessa anslag är avsedda för riksdagen eller dess myndigheter.

Utskottets överväganden

Kungliga hov- och slottsstaten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* på 124 952 000 kr och avslår ett motionsyrkande om att anslaget ska uppgå till ett lägre belopp.

Jämför särskilt yttrande 2 (v).

Anslaget används för att täcka kostnaderna för statschefens officiella funktioner inklusive kostnaderna för den kungliga familjen. Anslaget används även för att täcka driftskostnader för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll som finansieras av Statens fastighetsverk. Kungl. Hovstaterna är den officiella beteckningen på den organisation (i dagligt tal kallad hovet) som har till uppgift att bistå statschefen och Kungl. Huset i deras officiella plikter. Riksmarskalken leder Hovstaterna och är inför kungen ansvarig för hela organisationens verksamhet. I budgetsammanhang delas Kungl. Hovstaterna in i Kungliga hovstaten och Kungliga slottsstaten.

Hovstaten består av Riksmarskalksämberet, Hovmarskalksämberet, H.M. Drottningens hovstat, H.K.H. Kronprinsessans hovstat, H.K.H. Hertiginnan av Hallands hovstat samt H.M. Konungens Hovstall. Från denna del av anslaget betalas kostnader för representation och statsbesök, resor, transporter och personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion och normala levnadsomkostnader för kungen och hans familj som inte är av rent privat karaktär.

Slottsstaten består av Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket och Ståthållarämbetet med slottsförvaltningar. Från denna del av anslaget betalas bl.a. driftskostnader för de kungliga slotten.

Propositionen

Verksamheten

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt den överenskommelse som träffades med regeringen 1996 årligen lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Tyngdpunkten ska läggas på hur tilldelade medel har använts när det gäller Ståthållarämbetet och Husgerådskammaren (Slottsstaten). Regeringen och Riksmarskalksämberet enades 2005 om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till Kungliga hovstaten (se

prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 avsnitt 6.4.1). Överenskommelsen innebär bl.a. att verksamheten som bedrivs inom ramen för anslaget till Hovstaten ska redovisas utförligare i verksamhetsberättelsen.

Kungliga hov- och slottsstaterna hade under 2008 sammanlagt 212 tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 199 heltidstjänster. Enligt propositionen ger verksamhetsberättelsen för 2008 en bra överblick över de aktiviteter och åtgärder som har vidtagits för anslagsmedlen. I propositionen återges delar av verksamhetsberättelsens innehåll.

Vad avser Hovstaten framgår att den kungliga familjens program har varit fortsatt omfattande. Kungaparet har sammanlagt deltagit i flera hundra arrangemang. Därutöver tillkommer en mängd företräden och sammanträden på Stockholms slott. Även inom Slottsstaten har aktiviteten varit hög.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 911 000 kr; för budgetåret 2007 och 2006 uppgick det till 769 000 respektive 317 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Den verksamhet som Kungliga hovstaten bedriver omfattas inte av Riksrevisionens granskning enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Riksrevisionen har granskat Kungliga slottsstatens årsredovisning för räkenskapsåret 2008. Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Övrigt

Regeringen har beslutat att per den 1 oktober 2009 avstå från sin nyttjanderätt till Haga slott, med den verkan att Regeringskansliet överlämnar slottet till Statens fastighetsverk samma dag. Därmed kan slottet under 2010 bli bostad åt kronprinsessparet.

Anslaget

Regeringen föreslår att anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* för 2010 ska uppgå till 124 952 000 kr. Förslaget innebär en ökning med 12 831 000 kr, vilket även inkluderar en uppräkningsökning av anslaget till följd av pris- och löneomräkning om 3 331 000 kr.

Regeringen bedömer att anslaget bör ökas tillfälligt med 5 000 000 kr för att delvis bekosta den del av kronprinsessan Victorias bröllop som är en statsangelägenhet. Regeringen bedömer vidare att en ramhöjning med 4 500 000 kr fr.o.m. 2010, samt 3 500 000 kr fr.o.m. 2011, är nödvändig för att täcka kostnader för driften av Haga slott. Regeringen bedömer fortsättningsvis att den tillfälliga höjningen av anslaget om 2 000 000 kr som gjordes fr.o.m. 2008, i syfte att förbättra säkerheten på bl.a. Stockholms slott, ska upphöra efter 2010.

Motionen

Lars Ohly m.fl. (v) föreslår i motion 2009/10:K326 en besparing om 17 000 000 kr på anslaget jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). Motionärerna avvisar regeringens förslag om utökade resurser till anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* med anledning av kronprinsessans bröllop samt den ramhöjning som regeringen anslår för kronprinsessans, med blivande makes, driftskostnader för Haga slott. Därutöver föreslås ett sparbeting för Kungliga hov- och slottsstaten på ca 10 % för 2010. I motionen föreslås därtill att riksdagen ska tillkänna för regeringen att finansieringen av kronprinsessans bröllop, boende och övriga officiella funktioner ska lösas inom anslaget (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning till anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*. Därmed avstyrks motion 2009/10:K326 (v) yrkande 2.

Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med riksdagsstyrelsens förslag dels antar förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen, dels för 2010 anvisar ett anslag 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* på 828 691 000 kr. Därmed avstyrker utskottet också ett motionsyrkande om att anslaget ska uppgå till ett lägre belopp. Utskottet föreslår vidare att riksdagen godkänner riksdagsstyrelsens förslag om att det för 2010 ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag. Jämför särskilt yttrande 2 (v).

Anslaget används för utgifter som till största delen är lag- eller avtalsbundna, bl.a. arvoden till riksdagens ledamöter och till Sveriges EU-parlamentariker, reseersättningar till riksdagens ledamöter samt pensioner och inkomstgarantier åt f.d. riksdagsledamöter och EU-parlamentariker¹. Anslaget används även för klimatkompensation och stöd till partigrupperna i

¹ Den 14 juli 2009 trädde Europaparlamentets ledamotsstadga i kraft som innebär att europaparlamentariker fortsättningsvis kommer att arvoderas direkt från EU. Enligt en övergångsbestämmelse kan de ledamöter som är valda för perioden fram till den 13 juli 2009 och som blir återvalda välja att kvarstå i det nationella systemet. De ledamöter som väljer att kvarstå i det svenska systemet får samma arvode, inkomstgaranti och pensioner som riksdagsledamöter.

riksdagen samt för bidrag till interparlamentariskt samarbete. Bidrag till Rikskommittén Sveriges Nationaldag och till föreningen Sällskapet riksdagsmän och forskare (Rifo) finansieras även från anslaget.

Propositionen

Verksamheten

För en mer utförlig redogörelse av arbetet i riksdagen hänvisas till riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2008 (2008/09:RS2) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 40 627 000 kr; för budgetåret 2007 och 2006 uppgick det till 25 786 000 respektive 30 855 000 kr.

Lagändringar

Stödet till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen regleras i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Stödet till partigrupperna i riksdagen avseende politiska sekreterare till riksdagens ledamöter beräknas med utgångspunkt i ett månatligt belopp per person i enlighet med nämnda lag. Genom ändring i lagens 10 § föreslår riksdagsstyrelsen en uppräkningsbelopp för stödet till politiska sekreterare med ca 3 % från nuvarande 50 300 kr till 51 800 kr fr.o.m. den 1 januari 2010.

Valår 2010

Riksdagsstyrelsen framhåller att kostnaderna för riksdagsförvaltningen normalt ökar vid ett valår. Ökningens storlek är dock svår att beräkna eftersom det bl.a. föreligger vissa osäkerheter avseende kostnader för pensioner och inkomstgarantier. Kostnaderna påverkas av det antal ledamöter som inte ställer upp eller återväljs i samband med valet.

Det internationella arbetet

Riksdagsstyrelsen framhåller i propositionen att den internationella verksamheten intar en viktig och växande roll i riksdagens arbete. Både besök med fokus på dialogen med den muslimska världen och riksdagsledamöternas närvaro vid valövervakningar har under de senaste åren prioriterats.

Vidare bedömer riksdagsstyrelsen att det svenska EU-ordförandeskapet hösten 2009 också kommer att påverka kommande verksamhetsår genom riksdagens talmans värdskap för den årliga EU-talmanskonferensen i maj 2010 och riksdagsdirektörens värdskap för ett EU-generalsekreterarmöte i mars 2010.

Anslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 828 691 000 kr anvisas för 2010. Förslaget innebär en ökning med 10 563 000 kr inklusive pris- och löneomräkning.

För 2010 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslag 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag.

Motionen

Lars Ohly m.fl. (v) föreslår i motion 2009/10:K326 att anslaget minskas med 51 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). Motionärerna anser att riksdagsledamöternas månadsarvoden bör knytas till ett prisbasbelopp, vilket skulle leda till en minskning av anslaget på det yrkade beloppet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag om dels ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen, dels medelsanvisning till anslag 2:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* för 2010. Utskottet avstyrker därmed motion 2009/10:K326 (v) yrkande 1 i denna del.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen godkänner riksdagsstyrelsens förslag om att det för 2010 ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag.

Riksdagens förvaltningsanslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med riksdagsstyrelsens förslag för 2010 anvisar ett anslag 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* på 663 386 000 kr och godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2010–2012. Utskottet föreslår även att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2010 besluta om lån för dels investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 130 000 000 kr, dels investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 170 000 000 kr.

Anslaget används för riksdagsförvaltningens förvaltningsutgifter samt bidrag till föreningar i riksdagen och för finansiella utgifter. Anslaget används också för att finansiera fastighetsförvaltning, projektering, byggnation, planerat och felavhjälpande underhåll samt mediaförsörjning avseende riksdagens fastigheter.

Propositionen

Verksamheten

Riksdagsförvaltningen har endast en verksamhetsgren, *Stöd till den parlamentariska processen*. Huvuduppgiften för förvaltningen är att biträda vid behandlingen av riksdagens ärenden och tillhandahålla de resurser och den service som behövs för kammarens, utskottens och övriga riksdagsorgans verksamhet. Riksdagsförvaltningen ska dessutom informera om riksdagens arbete och frågor som rör EU, handlägga ärenden om riksdagens internationella kontakter, svara för säkerhet och för fredstida krishantering i riksdagen samt svara för de myndighets- och förvaltningsuppgifter som anges i riksdagsordningen och andra lagar och föreskrifter.

Riksdagsstyrelsen konstaterar att riksdagsförvaltningen i allt väsentligt har utfört de uppdrag som ålagts förvaltningen och ser resultatet som tillfredsställande. Genom god planering i kombination med hög flexibilitet, inte minst mot bakgrund av krisen på finansmarknaden 2008, har förvaltningen tillhandahållit den service och de resurser som behövts för att kunna bedriva riksdagsarbetet effektivt samt för riksdagsorganens verksamhet. Arbetet med att införa ett miljöledningssystem slutfördes då riksdagsförvaltningen miljöcertifierades i april 2009.

För en mer utförlig redogörelse över arbetet i riksdagen hänvisas till riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2008 (2008/09: RS2) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

Anslagsparandet uppgick under 2008 till 86 798 000 kr; för budgetåret 2007 och 2006 uppgick det till 45 174 000 respektive 51 727 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att riksdagsförvaltningens årsredovisning för räkenskapsåret 2008 i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 663 386 000 kr anvisas för 2010. Förslaget innebär en ökning med 17 777 000 kr inklusive pris- och löneomräkning.

Riksdagsstyrelsen föreslår därtill att riksdagsförvaltningen bemyndigas att ta upp lån i Riksgälden för investeringar som används i verksamheten samt investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar inom en ram av högst 300 000 000 kr. För 2010 bör det enligt riksdagsstyrelsen beviljas en räntekontokredit på högst 10 % av myndighetens totala anslagsutrymme.

Investeringsplan och låneramar

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2010–2012. Investeringsplanen framgår av följande tabell.

Investeringsplan för riksdagsförvaltningen

Miljoner kronor

	Utfall 2008	Prognos 2009	Budget 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012
Anläggningstillgångar, fastigheter	52,8	24,2	5,0	5,0	5,0
Anläggningstillgångar, övrigt	17,1	40,9	32,2	32,2	32,2
Summa investeringar	69,9	65,1	37,2	37,2	37,2
Lån i Riksgälden	69,9	64,9	37,2	37,2	37,2
Anslag		0,2			
Summa finansiering	69,9	65,1	37,2	37,2	37,2

Nivån på de investeringar som föreslås genomföras under perioden 2010–2012 är lägre än under föregående period. Det påbörjade moderniseringsarbetet av riksdagens befintliga sammanträdeslokaler kommer att fortsätta under 2010, i övrigt planeras inga större investeringar avseende riksdagens fastigheter för kommande verksamhetsår.

Riksdagsförvaltningen har för 2009 låneramar för investeringar i fastigheter och andra anläggningstillgångar på 150 000 000 kr respektive 150 000 000 kr. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2010 besluta om lån i Riksgälden för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp på 130 000 000 kr och att besluta om lån i Riksgälden för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp på 170 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag att anslag 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2010 ska uppgå till 663 386 000 kr. Utskottet tillstyrker även förslagen från riksdagsstyrelsen till investeringsplan och lånebemyndiganden.

Riksdagens ombudsmän (JO)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med riksdagsstyrelsens förslag för 2010 anvisar ett anslag 2:3 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)* på 69 400 000 kr. Därtill föreslår utskottet att riksdagen i enlighet med riksdagsstyrelsens förslag beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2010 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Från anslaget finansieras Riksdagens ombudsmäns förvaltningskostnader. Anslaget används också för att finansiera anläggningstillgångar som används i Riksdagens ombudsmäns verksamhet. Verksamheten regleras av föreskrifter i 12 kap. regeringsformen och 8 kap. riksdagsordningen samt av lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän.

Propositionen

Verksamheten

JO ska genom att utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar hos dem som utövar offentlig verksamhet främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen. Tillsynen bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom inspektioner och andra undersökningar som ombudsmännen finner påkallade. Därtill ska JO främja den internationella spridningen av idén om rättslig kontroll genom oberoende ombudsmannainstitutioner samt medverka i internationellt samarbete mellan sådana institutioner.

Enligt propositionen ökade antalet inkomna ärenden med 14,4 % jämfört med 2007. Antalet oavgjorda ärenden i balans var vid årets slut 1 315, vilket är en ökning med 189 ärenden jämfört med föregående årsskifte. Antalet inspektionsdagar har minskat från 55 år 2007 till 41 år 2008.

Målet att minska ärendebalansen har inte uppnåtts under 2008. Kvaliteten i ärendehandläggningen har, såvitt JO kan bedöma, kunnat bibehållas på en hög nivå. Vad gäller inspektionsverksamheten har målet reviderats mot bakgrund av att det med den nuvarande stora tillströmningen av klagomål inte är realistiskt att öka omfattningen av denna verksamhet. Mot bakgrund av konstitutionsutskottets uttalanden (se nedan under Övrigt) om klagomålsprövningens betydelse för JO:s verksamhet har JO tvingats begränsa sin inspektionsverksamhet.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 9 232 000 kr; för budgetåret 2007 och 2006 uppgick det till 7 660 000 respektive 7 313 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att JO:s årsredovisning för räkenskapsåret 2008 i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 69 400 000 kr anvisas för 2010. Förslaget innebär en minskning med 300 000 kr inklusive pris- och löneomräkning.

Riksdagsstyrelsen föreslår därtill att Riksdagens ombudsmän för 2010 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet. Enligt 11 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen ska anläggningstillgångar finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt. Under 2010 beräknas ett investeringsbehov om 1 000 000 kr, vilket kommer att finansieras genom att en del av anslagssparandet tas i anspråk.

Övrigt

Under sin behandling av lagen (1975:1057) med instruktion för justitieombudsmännen uttalade konstitutionsutskottet att klagomålsprövningen otvivelaktigt utgör JO:s viktigaste uppgift. Vad gäller inspektionsverksamheten framhöll utskottet bl.a. att verksamheten har en viktig funktion att fylla särskilt vad gäller att förebygga oenhetlig praxis hos myndigheterna och andra brister i rättstillämpningen. Därtill uttalade utskottet följande.

Utskottet anser det angeläget att JO-institutionen inte utvecklas till ett stort ämbetsverk och därmed förlorar den personliga karaktären som ämbetet hittills haft och även i framtiden bör ha. Med denna målsättning är det därför nödvändigt att viss verksamhet inom JO-ämbetet prioriteras. Mot bakgrund av den betydelsen utskottet tillmäter klagomålsprövningen blir det ofrånkomligt att inskränka på inspektionsverksamheten och i första hand på de rutinmässiga inspektionerna.

Utskottet förordade därför att JO:s inspektionsverksamhet i framtiden i första hand inriktas på myndigheter som JO på grund av klagomålsfrekvensen eller andra orsaker finner anledning att särskilt kontrollera (KU 1975/76:22 s. 51 samt 54–55).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag att anslag 2:3 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)* ska uppgå till 69 400 000 kr för 2010.

Utskottet tillstyrker även riksdagsstyrelsens förslag att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2010 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Sametinget

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 3:1 *Sametinget* på 34 195 000 kr. Därmed avstyrker utskottet tre motionsyrkanden bl.a. om att anslaget ska uppgå till ett högre belopp.

Jämför reservation 2 (s, v, mp) och särskilda yttrandena 1 (s) och 3 (mp).

Sametinget bildades 1993 och är en förvaltningsmyndighet samtidigt som det är ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år. Sametingets verksamhet regleras i sametingslagen (1992:1433) och förordningen (2007:1239) med instruktion för Sametinget. De övergripande målen är enligt sametingslagen att Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamhet och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Sametinget ska bl.a. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas. Sametinget beslutar om fördelning av statens bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt andra medel som ställs till samernas förfogande. Sametinget leder det samiska språkarbetet och arbetar med vissa EU-stöd riktade till samiska intressen inom de nya EU-programmen under programperioden 2007–2013. Därtill har Sametinget ett informationsuppdrag gentemot allmänheten i fråga om att sprida information om det samiska samhället och den samiska kulturen och historien.

Sametinget ansvarar för utbetalningar avseende ersättning för rovdjursrivna renar och handlägger dessutom uppgifter som rör rennärsadministration, bl.a. renmärkeshantering, underhåll av riksgränsstängsel, cesiumverksamhet som en följd av Tjernobylyolyckan, prisstöd, företagsregister och markanvändningsredovisning.

Anslaget används även för utgifter för bidrag enligt förordningen (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska.

Propositionen

Verksamheten

Det tidigare övergripande målet för samepolitiken som beslutats av riksdagen (prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:MJU2, rskr. 2005/06:108) har varit att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar. Sedan december 2008 har målet upphört och ersatts med en gemensam vision för utgiftsområde 23: Bruka utan att förbruka (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:MJU2, rskr. 2008/09:104). Visionen har i sin tur delats in i tre strategiska inriktningsmål som utgör strukturen för regeringens redovisning och uppföljning: (1) ett dynamiskt

och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald, (2) de gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion samt (3) de gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik.

I propositionen anges vidare att Sverige och Norge under 2008 har förhandlat fram en ny renbeteskonvention som gäller för den gränsöverskridande renskötseln mellan Sverige och Norge. Konventionen beräknas kunna träda i kraft under 2010 eller i inledningen av 2011 (prop. 2009/10: 1 utg.omr. 23 avsnitt 2.4.1). Av propositionen framgår vidare att Sametinget har fått i uppdrag av regeringen att se över möjligheterna och formerna för åtgärder för att anpassa rennäringen till förändrade klimatförhållanden och således bidra till bättre planeringsförutsättningar för densamma (avsnitt 2.6.1).

Därtill framhålls dels att Sametinget under året arbetat med att utöka informationen på samiska språk på Sametingets webbplatser, dels att Samiskt informationscentrum har tagit fram en ny informationsbroschyr om Sametinget som översatts till nordsamiska, lulesamiska, sydsamiska och engelska, dels att Sametinget deltagit i språkarbetet vid flertalet kommuner och presenterat dess språkhandbok. Enligt propositionen har Sametingets arbete med handboken medfört att ett flertal kommuner har inrättat en tjänst för minoritetsspråkarbete. Slutligen noteras i propositionen att särskilda insatser har gjorts i syfte att öka antalet anmälningar till röstlängden, vilka totalt resulterade i 1 100 nya anmälningar (avsnitt 2.4.1).

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 466 000 kr; för budgetåret 2007 och 2006 uppgick det till 1 440 000 respektive -657 000 kr.

Kommande samepolitisk proposition m.m.

Regeringen framhåller i propositionen att Sametinget och samerna har en särskild ställning i samhället givet samernas ställning som urfolk. Regeringen avser att återkomma till frågan om ett ökat inflytande för Sametinget i den kommande propositionen om samepolitiken. Genom regeringens proposition Från erkännande till egenmakt (prop. 2008/09:158, se vidare bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272) har förutsättningarna för att främja de samiska språken ökat påtagligt.

Frågan om en nordisk samekonvention mellan Sverige, Norge och Finland är enligt regeringen föremål för fortsatta diskussioner mellan länderna. En färdplan för förhandlingar utarbetas under 2009 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.6.1).

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 3:1 *Sametinget* för 2010 fastställs till 34 195 000 kr. Jämfört med 2009 minskar, utöver pris- och löneomräkningskostnader, anslaget med 4 019 000 kr, vilket motiveras av att den engångsvisa anslagsförstärkningen på 10 000 000 kr i syfte att fortsätta processen med en sametingsbyggnad i Kiruna avsåg endast budgetåret 2009.

Motionerna

Berit Andnor m.fl. (s) yrkar i motion 2009/10:K405 att anslaget ökas med 2 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). Som skäl till anslagsökningen anför motionärerna att Sametingets projektering av en ny byggnad till följd av att hela Kiruna måste flyttas behöver både ett fortsatt uppdrag och också särskilda medel för detta. Mot bakgrund av detta yrkar motionärerna att riksdagen tillkännager det ovan nämnda för regeringen (yrkande 2).

Även Mikael Johansson m.fl. (mp) begär i motion 2009/10:K333 att anslaget ökas med 2 000 000 kr mot bakgrund av projekteringen av en ny byggnad till myndigheten (yrkandet i denna del).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning till anslag 3:1 *Sametinget* och avstyrker därmed motionerna 2009/10:K405 (s) yrkandena 1 i denna del och 2 samt 2009/10:K333 (mp) i denna del.

Regeringskansliet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* på 6 705 299 000 kr och avslår motionsyrkanden om att anslaget bör uppgå till ett lägre belopp. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår motionsyrkanden om Regeringskansliets, inklusive utrikesförvaltningens, organisation och därmed sammanhängande frågor, såsom regeringens byggnader för representation.

Jämför reservationerna 3 (s), 5 (v) och särskilda yttrandena 1 (s), 2 och 5 (båda v).

Anslaget används för Regeringskansliets förvaltningskostnader. I anslaget ingår Statsrådsberedningen, samtliga departement, utrikesrepresentationen, förvaltningsavdelningen, kommittéväsendet och andra utredningar samt gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Propositionen

Verksamheten

I propositionen redovisar regeringen Regeringskansliets verksamhet under 2008. Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna hade vid utgången av 2008 tillsammans 4 771 tjänstgörande, varav ca 4 % var anställda på det s.k. politikeravtalet. Antalet tjänstgörande ökade med 132

under 2008, bl.a. till följd av uppbyggnad av kommunikations- och mötessekretariat inför Sveriges ordförandeskap i EU samt fortsatta satsningar på beredskap och krishantering. Antalet utlandsstationerade minskade marginellt under 2008, från 661 till 656.

Regeringen redovisar i propositionen även olika nyckeltal för Regeringskansliets verksamhet. Antalet regeringsärenden uppgick under 2008 till 6 972 stycken. Mängden diariet förda ärenden ökade från 94 031 under 2007 till 99 433 under 2008, bl.a. till följd av att vissa internationella handlingar nu diariet föras som ärenden. Detta är ett skäl till att antalet registrerade internationella handlingar fortsättningsvis minskade mellan 2007 och 2008 från 74 437 till 65 035. Vidare har antalet interpellationssvar minskat mellan 2007 och 2008 från 778 till 702. Antalet propositioner ökade markant från 142 till 212.

Regeringen anför att dels förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, dels kraven på en effektiv användning av resurser, dels landfokuseringen av det bilaterala biståndet av resurser föranleder anpassningar i utrikesrepresentationen. Enligt propositionen avvecklas under 2009 generalkonsulaten i Kaliningrad (Ryssland), Kanton (Kina) och Los Angeles (USA). Under 2010 avvecklas ambassaden i Colombo (Sri Lanka) och generalkonsulatet i New York (USA). Regeringen har beslutat om en översyn av utrikesförvaltningen. Översynen ska bl.a. särskilt beakta den planerade etableringen av en europeisk utrikestjänst (EAS). Utrikestjänsten inrättas under förutsättning att Lissabonfördraget träder i kraft.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 292 439 000 kr; för budgetåret 2007 och 2006 uppgick det till 620 585 000 respektive 799 407 000 kr.

Sveriges ordförandeskap i EU

Inom ramen för det svenska ordförandeskapet har det inrättats dels ett sekretariat för EU-möten i Sverige 2009 (SES-09) inom Regeringskansliet för att planera och genomföra mötesverksamheten, dels ett särskilt sekretariat i Statsrådsberedningen – Sekretariatet för kommunikation EU 2009 (KOM-09) – för att planera och genomföra kommunikationsinsatser under ordförandeskapet. Av propositionen framgår att regeringen under våren 2010 kommer att redovisa ordförandeskapet i en särskild skrivelse till riksdagen.

Effektivare myndighetsstyrning m.m.

Mot bakgrund av förslagen om effektivare myndighetsstyrning i Styretredningens betänkande Att styra staten – Regeringens styrning av sin förvaltning (SOU 2007:75) och Ansvarskommitténs betänkande Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10) har en intern rapport tagits fram, och dess förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Som en åtgärd för att effektivisera kommittéväsendet och för att säkerställa en hög kvalitet i kommittéernas betänkanden knöts under 2006 experter till kommittéservice inom Regeringskansliet för en försöksverksamhet under tre år (jfr bet. 2006/07:KU1 s. 58). Sedan den 1 januari 2009 har Statskontoret till uppgift att bistå Regeringskansliet och de statliga kommittéerna med såväl metodstöd som utredningsstöd. Av propositionen framgår att metodstödet kommer att koncentreras till Statskontoret med den innebörden att det metodstöd som är knutet till Regeringskansliets kommittéservice upphör.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen anger att Regeringskansliets årsredovisning har upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning, budgetunderlag, regleringsbrev och övriga beslut i myndigheten. Riksrevisionen har bedömt att Regeringskansliets årsredovisning för räkenskapsåret 2008 i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska uppgå till 6 705 299 000 kr för 2010. Det är en minskning med 436 986 000 kr jämfört med innevarande budgetår inklusive pris- och löneomräkning. Den främsta anledningen till anslagsminskningen trots ett flertal förslag om att öka anslaget är enligt uppgift från Finansdepartementet att den tillfälliga förstärkningen av anslaget inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd på sammanlagt 971 miljoner kronor huvudsakligen avsåg budgetåret 2009 och endast 50 miljoner kronor avser 2010.

Av propositionen framgår bl.a. följande förslag till anslagsförändringar som motiverar ökningarna på anslaget: renovering och utveckling av Regeringskansliets lokaler, utrikesförvaltningens administration av utvecklings-samarbetet samt förstärkning av särskilt belastade myndigheter vad avser ansökningar om visering och uppehållstillstånd.

Motionerna

Anslaget

Berit Andnor m.fl. (s) yrkar i motion 2009/10:K405 att anslaget minskas med 640 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). Regeringen har inte enligt motionärerna redovisat några skäl för ett utökat anslag efter det att Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionen avslutas (yrkande 3 i denna del).

Lars Ohly m.fl. (v) föreslår i motion 2009/10:K326 att anslaget minskas med 600 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). Motionärerna avvisar regeringens ökning av anslaget vad gäller Utri-

kesdepartementets tillfälliga stöd till hovet i samband med kronprinsessans bröllop. I motionen anges därtill att anslaget bör återgå till den nivå som var före det svenska ordförandeskapet i EU andra halvåret 2009.

Regeringens byggnader för representation

I motion 2009/10:K361 av Gunnar Andrén (fp) yrkas att riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs om behovet av att regeringen låter undersöka om Östanå slott norr om Åkersberga efter restaurering är en representativ och lämplig plats för inhemsk och internationell representation.

Eva Flyborg (fp) begär i motion 2009/10:K415 att riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs om behovet av att inrätta ett regeringskontor i Göteborg i syfte att ge besökande ministrar bl.a. ett eget kontor, en mötesplats för samverkande aktörer och ett naturligt presscenter.

Regeringskansliets organisation

I motion 2009/10:K355 (yrkande 7) av Désirée Pethrus Engström m.fl. (kd) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs om behovet av att inrätta en särskild ministerpost för frågor om mänskliga rättigheter (s.k. MR-frågor). I motionen anförs bl.a. att en sådan ministerpost skulle uppmärksamma MR-frågorna och höja dessa frågors status.

Nina Larsson (fp) begär i motion 2009/10:K270 att riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs om behovet av att regeringen låter utreda inrättandet av ett inrikesdepartement. Motionären anför att Sverige är tämligen ensamt i Europa om att inte ha ett inrikesdepartement. I motionen betonas bl.a. att uppgifter som i dag ligger på olika departement skulle kunna rymmas inom ett inrikesdepartement.

Egon Frid m.fl. (v) föreslår i motion 2009/10:C376 (yrkande 4) att riksdagen tillkännager för regeringen att den bör inrätta ett samhällsbyggnadsdepartement som tar ett samlat grepp om bostadsbyggande, samhällsbyggnadsfrågor och en jämställd och miljöanpassad samhällsplanering.

I motion 2009/10:MJ468 (yrkande 37) av Lars Ohly (v) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska inrätta ett klimatdepartement och ett naturresursdepartement i Regeringskansliet.

Kent Persson m.fl. (v) begär i motion 2009/10:N208 (yrkande 10) att riksdagen tillkännager för regeringen att en permanent statssekreterargrupp bör tillsättas där de departement som berörs mest i frågor om fysiska kontor och IT-service kan samverka. Motionärerna anger även att medborgare och företag har rätt att förvänta sig offentligt organiserad service på ett likvärdigt sätt oberoende av om man t.ex. bor i tätort eller på landsbygden.

Utrikesförvaltningen

Berit Andnor m.fl. (s) begär i motion 2009/10:K405 att riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs om vikten av att slå vakt om Utrikesdepartementets möjligheter att såväl behålla som nyrekrytera kompetent

personal. Motionärerna anser att det kritiserade nedläggningsbeslutet av generalkonsulatet i New York utgör ett exempel på regeringens kortsiktiga prioriteringar och att Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York. Motionärerna menar vidare att den översyn som utrikesministern tillsatt inte motsvarar de krav som ställts på en bred översyn (yrkande 3 i denna del). Samma yrkande görs i motion 2009/10:U340 (yrkande 93 i denna del).

Margareta Cederfelt (m) föreslår i motion 2009/10:K408 att riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs om att regeringen bör se över möjligheterna till att upprätta en ambassad i Georgien. En svensk ambassad skulle enligt motionären öka möjligheterna för samverkan med såväl europeiska som internationella organisationer i gemensamma uppdrag för fred, ekonomisk utveckling, handel och demokrati samt även underlätta svensk medling i områdets konflikter.

I motion 2009/10:K210 av Annelie Enochson (kd) föreslås att riksdagen ska begära att regeringen omlokaliserar Sveriges ambassad från Tel Aviv till västra Jerusalem. Motionären anför bl.a. att Israel är det enda landet i världen där en svensk ambassad inte ligger i dess huvudstad samt att en tvåstatslösning av den israelisk-palestinska konflikten skulle innebära att Jerusalem skulle vara en huvudstad för bägge staterna, och då skulle en ambassadflytt vara en deklARATION i handling från svensk sida.

I motion 2009/10:K279 av Aleksander Gabelic (s) begärs att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska dels ompröva nedläggningen av generalkonsulatet i New York, dels se över övriga föreslagna nedläggningar av svenska utlandsbeskickningar.

Solveig Hellquist (fp) föreslår i motion 2009/10:K304 att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska tillsätta en utredning om utrikesförvaltningens framtida organisation och uppgift.

Motion 2009/10:K340 av Anders Hansson (m) innehåller ett yrkande om att riksdagen tillkännager för regeringen att samarbetet mellan Sverige, Danmark och Norge bör utökas med avseende på ambassader, representationer, delegationer samt konsulat.

Hans Linde m.fl. (v) begär i motion 2009/10:U204 (yrkande 3) att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska återkomma till riksdagen med förslag på hur Sveriges diplomatiska närvaro i Västafrika kan öka.

I motion 2009/10:U205 (yrkande 4) begär Hans Linde m.fl. (v) att riksdagen tillkännager för regeringen att Sverige ska upprätta ett representationskontor i Erbil med vissa konsulära uppgifter, som ska ge svenska medborgare i regionen service, stöd och säkerhet.

Lars Ohly m.fl. (v) yrkar i motion 2009/10:U209 (yrkande 2) att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur man ska förstärka kompetensen rörande SRHR (inklusive hbt) inom Utrikesdepartementet.

Urban Ahlin m.fl. (s) föreslår i motion 2009/10:U340 (yrkande 93 i denna del) att riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs om bl.a. behovet av en bred, partiöverskridande översyn av bl.a. Sveriges egen

utrikesförvaltning och de möjligheter som ryms inom t.ex. ett ökat nordiskt samarbete. Översynen måste enligt motionärerna även analysera konsekvenserna av EU:s s.k. External Action Services för vår nationella utrikesförvaltning samt för andra aktörers roller såsom näringslivet och biståndssektorn.

Yttrande från utrikesutskottet

Ärenden om Sveriges representation i utlandet hör sedan 2001 till utgiftsområde 1 och bereds således av konstitutionsutskottet. Utskottet har framhållit det som angeläget att utrikesfrågorna i största möjliga utsträckning ges en sammanhållen behandling och att, i den mån det behövs, konstitutionsutskottet kommer att bereda utrikesutskottet tillfälle till yttrande vid beredning av budgetfrågor som berör utrikesförvaltningen (bet. 2000/01: KU23).

Utrikesutskottet har avgivit ett yttrande, som återfinns i *bilaga 4*. I yttrandet erinrar utrikesutskottet inledningsvis om att beslutskompetensen, enligt regeringsformen, i frågor som rör utrikesförvaltningens organisation och fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen t.ex. avseende jämställdhets- och SRHR-frågor ligger, hos regeringen eller hos en myndighet som lyder under regeringen. Enligt utskottets mening ankommer det mot denna bakgrund inte på riksdagen att göra tillkännagivanden enligt motionärernas förslag i frågor av denna typ eller om regeringens sammansättning och behovet av en särskild ministerpost för mänskliga rättigheter.

Utrikesutskottet välkomnar i sitt yttrande engagemang kring frågor om Sveriges diplomatiska närvaro i andra länder och anser, liksom regeringen, att förändringar i omvärlden liksom kraven på en effektiv användning av resurser föranleder anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Utskottet noterar att den landfokusering av det bilaterala biståndet som inlets även kommer att medföra förändringar i utrikesrepresentationen.

Av utrikesutskottets yttrande framgår även att kabinetssekreteraren med medarbetare vid en föredragning inför utskottet har redogjort för utrikesförvaltningens budgetutfall, personalfrågor och frågor rörande svensk representation i utlandet. Därtill framgår att regeringen mot bakgrund av dels utrikesutskottets uttalanden om behovet av en bred översyn av utrikesförvaltningen (yttr. 2008/09:UU1y), dels Globaliseringsrådets bedömning i samma fråga (jfr Ds 2009:21) har beslutat om en översyn av utrikesförvaltningen (dir. 2009:67). Utrikesutskottet har mottagit en redogörelse av översynen från utredaren och utredningens huvudsekreterare.

I yttrandet anförs bl.a. att det av utredningens direktiv framgår att utredaren ska dels lämna förslag till förbättringar i fråga om bl.a. utrikesförvaltningens organisation, effektivitet och flexibilitet, dels föreslå de författningsändringar som bedöms främja att nuvarande eller föreslagna mål för utrikesförvaltningen uppnås, dels redovisa uppdraget senast den 1 februari 2010.

Utrikesutskottet finner att diskussionen om en s.k. gemensam utrikes-tjänst inom ramen för EU-samarbetet har intensifierats ytterligare under det gångna året och noterar dels att vikten av en noggrann gränsdragning mellan de nationella utrikesförvaltningarnas roll och en framtida gemensam utrikestjänst för EU har framhållits i detta sammanhang, dels att en första förutsättning för ett närmare samarbete är att Lissabonfördraget träder i kraft.

Utrikesutskottet anser att samtliga motioner som behandlas i yttrandet bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

I yttrandet finns en avvikande mening (s) om behovet av bl.a. en bättre översyn av utrikesförvaltningen och en avvikande mening (v) om bl.a. biståndsmedlens hantering i statsbudgeten och öppnande och stängningar av beskickningar. I yttrandet lämnas även ett särskilt yttrande (v) om regeringens planerade och genomförda omläggningar av Sveriges ambassader och konsulat.

Tidigare behandling

Regeringskansliets organisation

Utskottet har flera gånger behandlat motioner rörande Regeringskansliets organisering och därmed sammanhängande frågor. Hösten 2006 anförde utskottet att det vidhöll sitt tidigare ställningstagande, nämligen att det inte ankommer på riksdagen att fatta besluta i frågor som rör Regeringskansliets organisering (bet. 2006/07:KU1 s. 62–63). Hösten 2007 avstyrkte utskottet med hänvisning till samma ställningstagande motioner om bl.a. inrättande av ett nytt inrikesdepartement.

Utrikesförvaltningen

Utskottet har på samma grund avstyrkt motioner om utrikesförvaltningens organisation. Hösten 2007 avstyrkte utskottet med hänvisning till samma ställningstagande motioner om bl.a. förändringar inom utrikesrepresentationen. Hösten 2008 avstyrkte utskottet återigen motioner med liktydiga eller liknande yrkanden med samma motivering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som delar regeringens bedömning, tillstyrker regeringens förslag att anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2010 ska uppgå till 6 705 299 000 kr och avstyrker därmed motionerna 2009/10:K405 (s) yrkande 1 i denna del och 2009/10:K326 (v) yrkande 1 i denna del som innebär att anslaget ska utgå med ett lägre belopp.

Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning av frågor om Regeringskansliets, inklusive utrikesförvaltningens, organisation och därmed sammanhängande frågor och avstyrker motionsyrkandena i dessa frågor. Såvitt avser utrikesförvaltningen innebär ställningstagandet att konstitutionsutskottet

delar utrikesutskottets bedömningar. Således avstyrker utskottet motionerna 2009/10:K355 (kd) yrkande 7, 2009/10:K270 (fp), 2009/10:C376 (v) yrkande 4, 2009/10:MJ468 (v) yrkande 37, 2009/10:N208 (v) yrkande 10, 2009/10:K405 (s) yrkande 3, 2009/10:K408 (m), 2009/10:K210 (kd), 2009/10:K279 (s), 2009/10:K304 (fp), 2009/10:K340 (m), 2009/10:U204 (v) yrkande 3, 2009/10:U205 (v) yrkande 4, 2009/10:U209 (v) yrkande 2 och 2009/10:U340 (s) yrkande 93.

Utskottet anser att regeringen själv kan bedöma vilka byggnader som är lämpliga för dess representation och om så krävs lägger fram förslag för riksdagen. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2009/10:K361 (fp) och 2009/10:K415 (fp).

Regional samhällsorganisation

Regional samhällsorganisation avser den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna och de former för ansvarsfördelning mellan stat och kommun i form av kommunala samverkansorgan eller försöksverksamhet som återfinns i vissa län. Området omfattar anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Propositionen

Utgiftsutveckling

Enligt propositionens förslag (avsnitt 8.2) blir utgifterna för området totalt 2 305 miljoner kronor under 2010. Under såväl 2011 som 2012 beräknas utgifterna till 2 325 miljoner kronor. Prognosen för innevarande budgetår är att utgifterna kommer att uppgå till 2 544 miljoner kronor.

Mål och indikatorer

Målet för området Regional samhällsorganisation är att länen ska utvecklas genom att de nationella målen får genomslag, samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar. Målet gäller för samtliga län oavsett ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan stat och kommun. Målet har beslutats av riksdagen (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:BoU1, rskr. 2000/01:90). Resultatindikatorer saknas för området.

Resultat

I propositionen delas resultatredovisningen för området upp i de tre verksamhetsområdena kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete, ärendehandläggning samt tillsyn och vägledning (avsnitt 8.4.2).

Vad gäller *kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete* framgår av propositionen att länsstyrelserna har använt över hälften av verksamhetskostnaderna för detta område. Verksamhetsområdets andel

av de totala verksamhetskostnaderna minskade 2008 jämfört med föregående år från 55 till 53 %. I propositionen framhålls betydelsen av att det sektorsövergripande arbetet prioriteras internt vid länsstyrelserna.

Vad gäller *ärendehandläggning* uppges i propositionen att det under 2008 inkom ca 1 104 300 ärenden till länsstyrelserna. Det totala antalet ärenden som överklagats uppgick till ca 1,2 %, vilket är i nivå med föregående år. Av de ärenden som avgjorts i högre instans har länsstyrelsens beslut under 2008 ändrats i 13 % av fallen, vilket är marginellt högre jämfört med föregående år då andelen var 12,6 %. För verksamhetsområdet har länsstyrelserna under 2008 använt motsvarande 27,4 % av de totala verksamhetskostnaderna. Under 2007 användes motsvarande 26,8 % av de dåvarande totala verksamhetskostnaderna.

Vad gäller *tillsyn och vägledning* uppges i propositionen att länsstyrelserna under 2008 har använt motsvarande 19,5 % av de totala verksamhetskostnaderna för detta område. Under 2007 användes motsvarande 19 % av de dåvarande totala verksamhetskostnaderna. Åren 2006 och 2005 var andelen 17 respektive 16 procent. Vidare anges i propositionen att flertalet (16 st.) länsstyrelser har tillsynsplaner inom alla sina tillsynsområden. Som skäl till brister i den egna tillsynsverksamheten och, i förekommande fall, avsaknad av tillsynsplaner framhålls dels, och i första hand, bristande resurser, dels att tillsynen ofta är händelsestyrd, dels att tillståndsärenden och inkommande anmälningsärenden prioriteras.

Regeringen bedömer att länsstyrelserna har bedrivit sin verksamhet på ett i huvudsak tillfredsställande sätt och med gott resultat. Det finns dock, liksom tidigare år, skillnader mellan de olika länsstyrelserna och mellan de olika sakområdena.

Inriktning

Det område som länsstyrelserna verkar inom grundar sig på en förvaltningspolitisk idé om samordning av olika sektorsintressen, principen om den samordnade länsförvaltningen (prop. 2001/02:7, bet. 2001/02:KU7, rskr. 2001/02:138). Denna princip innebär bl.a. att regional statlig verksamhet ska inordnas i länsstyrelserna i de fall då det är lämpligt. Regeringen bedömer att länsstyrelserna erbjuder en unik möjlighet till statlig samverkan och samordning på regional nivå, men att den bör utnyttjas bättre än vad som görs i dag.

I budgetpropositionen redogör regeringen för pågående arbete för ökad samordning mellan länsstyrelserna och förbättrad styrning och uppföljning av länsstyrelsernas verksamhet. Bland annat anges att en viktig del i detta arbete är att öka möjligheterna till jämförelser mellan länsstyrelserna. Inom ramen för detta arbete har regeringen under föregående och nuvarande budgetår lämnat diverse uppdrag till myndigheter och länsstyrelser (avsnitt 8.6). I propositionen redogörs vidare för regeringens genomförda och planerade åtgärder samt utredningsuppdrag i syfte att dels genomföra

en gemensam organisatorisk lösning av vissa stödfunktioner, dels införa generell målstyrning av handläggningstider, dels fortsätta utvecklingen av e-förvaltningen i enlighet med den nationella handlingsplanen.

I juni 2009 uppdrog regeringen åt en särskild utredare att genomföra en översyn av den statliga regionala förvaltningen (dir. 2009:62). Utredaren ska ge förslag på hur den statliga regionala förvaltningens utformning kan bli tydligare, mer samordnad och ändamålsenlig. Enligt propositionen ska utredarens förslag beakta pågående förändringar inom den statliga förvaltningen. För länsstyrelsens del skulle en sådan förändring kunna utgöras av en koncentration av viss verksamhet till ett fåtal länsstyrelser. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2012.

Regeringen gav i april 2008 Länsstyrelsen i Östergötlands län i uppdrag att följa upp och inom ramen för befintlig lagstiftning föreslå förbättringar av länsstyrelsernas tillsynsverksamhet. Uppdraget redovisades i en rapport till regeringen i februari 2009. Rapporten ska överlämnas till den ovan nämnda särskilda utredaren.

Även den fortsatta administrationen av jordbruksstöd är föremål för beredning inom Regeringskansliet mot bakgrund av Utredningen om jordbruksadministrationen och dess förslag om effektiviseringar av verksamheten (jfr SOU 2009:7).

Permanent ändrad regional ansvarsfördelning

Enligt lagen (1996:1414) om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning upphör verksamheten den sista december 2010. Mot bakgrund av ansökningar från Gotlands kommun och Hallands läns landsting om att få överta vissa statliga uppgifter avser regeringen att senast i början av 2010 lämna förslag till riksdagen med innebörden att Skåne, Västra Götalands och Hallands läns landsting samt Gotlands kommun fr.o.m. den 1 januari 2011 övertar vissa statliga uppgifter.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i den årliga revisionen inte haft någon invändning mot länsstyrelsernas årsredovisningar utan i allt väsentligt funnit att årsredovisningarna är rättvisande.

Med hänsyn till länsstyrelsernas centrala roll när det gäller tillsynsuppgifter har Riksrevisionen i ett antal tidigare granskningar (jfr bet. 2008/09: KU1 s. 37–39) särskilt fokuserat på hur länsstyrelserna hanterar denna verksamhet. Riksrevisionen redovisade under 2008 inte några granskningar som inriktades specifikt på länsstyrelsernas verksamhet. Däremot berörs länsstyrelsernas verksamhet indirekt i samband med effektivitetsgranskningar av tvärvillkorskontroller inom jordbruksstödet och tillsynen av kemiska produkter.

När det gäller *tvärvillkorskontroller i EU:s jordbruksstöd* (RiR 2008:11) anger Riksrevisionen att kommunerna fortfarande enligt bestämmelser i miljöbalken har ansvar för tillsynen inom samma områden, trots att reger-

ingen 2008 förändrade organisationen så att länsstyrelserna ska göra dessa kontroller. Riksrevisionen menar att detta medför komplicerade ansvarsförhållanden och många inblandade aktörer. I propositionen anges dels att regeringen och Jordbruksverket har vidtagit åtgärder, dels att kvarstående frågor för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

I sin granskning av *tillsynen av kemiska produkter* (RiR 2006:4) anser Riksrevisionen att ett problem är att både kommuner och länsstyrelser har andra mer tydligt utpekade ansvarsområden som prioriteras högre.

Utskottets ställningstagande

Vad som redovisas i propositionen om området Regional samhällsorganisation föranleder i detta sammanhang inget uttalande från utskottets sida.

Länsstyrelserna m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* på 2 305 242 000 kr och avslår ett motionsyrkande om att anslaget ska uppgå till högre belopp.

Jämför särskilt yttrande 3 (mp).

Anslaget används för de 21 länsstyrelsernas förvaltningskostnader samt ersättningar till 14 kommunala samverkansorgan och landstingen i Skåne och Västra Götalands län för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna. Vidare används anslaget för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser, t.ex. inom IT-området, och visst europeiskt samarbete. Anslaget beräknas finansiera cirka två tredjedelar av länsstyrelsernas förvaltningskostnader. Resterande del finansieras av avgifter och bidrag.

Propositionen

Verksamheten

Utöver redovisningen av länsstyrelsernas verksamhet ovan (se avsnittet *Resultat* under rubriken Regional samhällsorganisation) anges i propositionen att kostnaderna för verksamheten vid landets 21 länsstyrelser uppgick till 4 259 miljoner kronor 2008, vilket innebär en kostnadsökning med 2,4 % jämfört med föregående år. Personalkostnaderna uppgick till 2 689 miljoner kronor, eller 63,1 % av de totala kostnaderna. Lokalkostnaderna uppgick till 284 miljoner kronor (6,7 %), medan övriga driftskostnader uppgick till 1 286 miljoner kronor (30,2 %). I jämförelse med 2007 är det små skillnader i den procentuella fördelningen för de olika kostnadsslagen.

Anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* utgjorde 2008 den dominerande inkomstkällan med 2 331 miljoner kronor, vilket motsvarade ungefär 54 % av länsstyrelsernas totala intäkter. Intäkter av bidrag, sammanlagt 1 414 miljoner kronor, utgjorde den näst största finansieringskällan med 33 %. De största bidragsgivarna var Naturvårdsverket, Jordbruksverket, dåvarande Krisberedskapsmyndigheten, dåvarande Statens räddningsverk, Riksantikvarieämbetet och EU, däribland EU:s strukturfonder.

Länsstyrelserna har kontinuerligt redovisat och utvecklat gemensamma stödfunktioner. En samordnad löneservice togs under 2007 i drift av de sex länen i Sydsverige. Länsstyrelserna har gemensamt beslutat att införa modellen på samtliga länsstyrelser och koncentrera all löneadministration till en plats i Sverige i syfte att effektivisera den.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 24 895 000 kr, för budgetåren 2007 och 2006 uppgick det till 51 106 000 respektive 48 347 000 kr.

Kommande ändringar i instansordningen för vissa mål och ärenden

Regeringen avser under våren 2010 att lägga fram förslag om en ändrad instansordning för vissa mål och ärenden enligt plan- och bygglagen (1987:10) och miljöbalken. Den aviserade propositionen avses bl.a. innebära nedflyttning av s.k. A- och vattenverksamhet från miljödomstolar till prövningsmyndigheter. Regeringen avser att återkomma i 2010 års ekonomiska vårproposition med förslagen om verksamhetsflytt mellan berörda utgiftsområden och anslag, bl.a. anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2010 uppgår till 2 305 242 000 kr, vilket innebär en minskning med 245 658 000 kr i förhållande till innevarande budgetår inklusive pris- och löneomräkning. Minskningen beror bl.a. på överföringen av dels tillsynen av verksamhet enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade till Socialstyrelsen, dels körkorts- och yrkestrafikfrågor till Transportstyrelsen samt övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningskostnader.

Motionen

I motion 2009/10:K333 av Mikael Johansson m.fl. (mp) föreslås att anslaget ökas med 75 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkandet i denna del). Länsstyrelserna bör tillföras medel för dels övergripande miljömålsarbete, dels förstärkt djurskyddsarbete, dels andra satsningar på bl.a. giftfri miljö, hav, sjöar, vattendrag och våtmarker.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att på anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* anvisa 2 305 242 000 kr för 2010 och avstyrker därmed motion 2009/10:K333 (mp) i denna del.

Demokratipolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår ett motionsyrkande om att riksdagen ska upphäva de gällande målen för demokratipolitiken och återinföra demokratimålet i den lydelse det hade t.o.m. 2007. Jämför reservation 1 (s, v).

Demokratipolitiken omfattar Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter. Inom detta område görs även en satsning på dialog för en förstärkt gemensam värdegrund, mångvetenskaplig demokrati-forskning och tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek. Området omfattar även anslagsmedel för stöd till politiska partier.

Propositionen

Utgiftsutveckling

Enligt propositionens förslag (avsnitt 9.2) blir utgifterna för demokratipolitiken totalt 550 miljoner kronor under 2010. Under 2011 och 2012 beräknas utgifterna till 274 miljoner respektive 272 miljoner kronor. Prognosen för innevarande budgetår är att utgifterna kommer att uppgå till 430 miljoner kronor.

Mål och indikatorer

Det av riksdagen beslutade målet för demokratipolitiken är en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83). Resultatbeskrivningen i propositionen görs i förhållande till detta mål.

Enligt propositionen delas demokratipolitiken in i verksamhetsområdena demokrati och deltagande samt integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning. Arbetet med mänskliga rättigheter följs upp under området demokrati och deltagande.

Målet för verksamhetsområdet *demokrati och deltagande* är att stärka individens närhet till de politiska besluten genom förbättrade möjligheter till aktivt deltagande och ansvarsutkrävande samt att skapa en god social

sammanhållning där individens rätt till självbestämmande inte inskränks av andra individer. Målet följs upp och redovisas i enlighet med de strategier och mål som angavs i budgetpropositionen för 2008: goda möjligheter till insyn och inflytande, förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande, dialog för en förstärkt gemensam värdegrund och att motverka och förebygga hot mot demokratin (avsnitt 9.5.1).

Det långsiktiga målet för arbetet med mänskliga rättigheter i Sverige är att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna nationellt (avsnitt 9.6.2). Målet redovisades i regeringens skrivelse En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 (skr. 2005/06:95) och innebär att de mänskliga rättigheterna, så som de uttrycks genom Sveriges internationella åtaganden, inte får kränkas. Som viktiga framgångsfaktorer i arbetet för detta mål har regeringen lyft fram ökad kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna och förbättrad samordning av arbetet för de mänskliga rättigheterna.

Målet för *integritet, yttrandefrihet och rättssäker förvaltning* var för 2008 att värna integriteten, yttrandefriheten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten (avsnitt 9.7). Några indikatorer anges inte. I propositionen anges att de myndigheter som bidrar till måluppfyllelsen för verksamhetsområdet är Justitiekanslern och Datainspektionen. Justitiekanslerns del av målet är att värna integriteten, yttrandefriheten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. Datainspektionen ska bidra till målet genom att värna integriteten vid behandling av personuppgifter.

Resultat

I propositionen redogörs för bl.a. Valmyndighetens insatser i samband med valet till Europaparlamentet i juni 2009. Bland annat har myndigheten dels utarbetat två handböcker för kommunernas och länsstyrelsernas arbete, dels genomfört en informationskampanj i tv och radio. I maj 2009 genomfördes val till Sametinget, där valdeltagandet uppgick till 59 %. Ansvar för genomförandet av valet delas mellan Sametinget, Valmyndigheten och Länsstyrelsen i Norrbottens län. Vad gäller val till Europaparlamentet och till Sametinget avser regeringen att återkomma med en fullständig redovisning i budgetpropositionen för 2011.

Andra resultat som redovisas inom demokratipolitiken avser uppföljning och utvärdering av medlen till riksdagspartierna inför 2009 års Europaparlamentsval, främjande av demokratiforskning, regeringens aktiva medverkan i EU:s och Europarådets arbete kring deltagande och inflytande för medborgarna samt grundläggande rättigheter.

För verksamhetsområdet *demokrati och deltagande* redovisas ett flertal insatser och resultat (avsnitt 9.5.2). Redovisningen görs i förhållande till de strategier och mål genom vilka uppföljningen av verksamhetsområdet ska ske. I propositionen redogörs bl.a. för dels uppdrag och projekt med syftet att stärka medborgarnas möjligheter till insyn och inflytande samt

ansvarsutkrävande, dels regeringens satsning på dialog för en förstärkt gemensam värdegrund, dels olika utredningsuppdrag och åtgärder för att motverka och förebygga hot mot demokratin.

Sammantaget bedömer regeringen i propositionen (avsnitt 9.5.3) att arbetet inom området demokrati och deltagande har initialt fokuserats på kunskapsinhämtning genom dels uppdrag på externa aktörer, dels rådslag och deltagande i mässor. Det underlag som inkommit genom kunskapsinhämtningen har givit goda resultat och gett upphov till att aktiviteter kommer att initieras. Regeringen bedömer att ett intresse för de frågor som prioriteras märks hos interna och externa samarbetspartner.

I frågan om respekt för mänskliga rättigheter (avsnitt 9.5.3) redogörs för regeringens och myndigheters insatser och åtgärder inom verksamhetsområdet, bl.a. verksamheten vid Delegationen för mänskliga rättigheter under nuvarande och föregående år. Delegationens uppdrag är att stödja statliga myndigheter, kommuner och landsting med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna.

Vidare anges i propositionen att en indikation på ökad kunskap om och intresse för frågor om de mänskliga rättigheterna ute i samhället är dels att Sveriges kommuner och landsting och vissa myndigheter tagit egna initiativ angående respekten för de mänskliga rättigheterna, dels den stadigt ökande besöksfrekvensen på regeringens webbplats om mänskliga rättigheter.

I propositionen redovisas även bl.a. Statskontorets utvärdering av vissa länsstyrelserns arbete med att ta fram handlingsplaner för mänskliga rättigheter. Statskontoret konstaterar att det är oklart om arbetet påverkat länsstyrelsernas verksamhet i frågan och rekommenderar regeringen att förbättra sin styrning i det avseendet.

Andra resultat som redovisas inom verksamhetsområdet avser bl.a. interdepartementala arbetsgruppen för mänskliga rättigheter och dess uppföljning av genomförandet av regeringens nationella handlingsplan, utbildning om mänskliga rättigheter inom Regeringskansliet samt undersöknings- och utredningsuppdrag vid olika myndigheter, bl.a. Kompetensrådet för utveckling i staten och Högskoleverket.

För verksamhetsområdet *integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning* redovisar regeringen resultaten av Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamhet (avsnitt 9.7.2). Regeringens övergripande bedömning är att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts. Justitiekanslern och Datainspektionen har, enligt regeringen, i allt väsentligt bedrivit sina respektive verksamheter på ett effektivt sätt och med god kvalitet. Se vidare nedan för dessa myndigheters resultat.

Inriktning

Vad gäller den framtida demokratipolitikens inriktning anför regeringen att det övergripande målet för politiken uppfylls framför allt genom de insatser som görs inom ramen för områdena demokrati och deltagande, mänsk-

liga rättigheter samt integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning. Vidare anger regeringen att Valmyndigheten och Vetenskapsrådet med sin verksamhet bidrar till de mål som är uppsatta för demokratipolitiken.

Det nya målet för *demokrati och deltagande* är att stärka individens närhet till de politiska besluten genom förbättrade möjligheter till aktivt deltagande och ansvarsutkrävande samt att skapa en god social sammanhållning där individens rätt till självbestämmande inte inskränks av andra individer. Arbetet med demokrati och deltagande genomförs framför allt genom följande strategier: goda möjligheter till insyn och inflytande, förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande, dialog för en förstärkt gemensam värdegrund och att motverka och förebygga hot mot demokratin.

Vad gäller strategin goda möjligheter till insyn och inflytande avser regeringen att främja dels demokratiskt medborgarengagemang och förtroende för politiken genom att stödja vidgade möjligheter till engagemang, dels ökad kunskap om nya metoder för politiskt deltagande, dels vidgade medborgardialoger där invånarna i ökande grad har möjlighet att uppleva närhet till de politiska besluten och själva utöva inflytande.

Vad avser strategin förstärkt möjlighet till ansvarsutkrävande anför regeringen att Grundlagsutredningen föreslagit vissa åtgärder som kan påverka möjligheterna till ansvarsutkrävande från medborgarnas sida gentemot de förtroendevalda. Betänkandet har remissbehandlats och bereds nu enligt regeringen vidare i Regeringskansliet.

Gällande strategin om dialog för en förstärkt gemensam värdegrund anges i propositionen att en webbplats nu fungerar som mötesplats och informationskälla. Plattformen förvaltas och vidareutvecklas av Ungdomsstyrelsen, som även kommer att presentera en uppföljning av plattformens effekter i juli 2010. Under hösten 2009 avser regeringen att överlämna en skrivelse till riksdagen som innehåller en strategi för det fortsatta arbetet.

Inom ramen för strategin att motverka och förebygga hot mot demokratin har regeringen dels presenterat en handlingsplan mot terrorism (skr. 2007/08:64), dels tidigare givit olika uppdrag till Forsvarshögskolan, Säkerhetspolisen och Brottsförebyggande rådet, där delar av uppdragen redovisats under innevarande år. Regeringen kommer under hösten 2009 att redovisa det fortsatta arbetet med att förebygga våldsam extremism.

Vad avser regeringens arbete med det långsiktiga målet att säkerställa respekt för de mänskliga rättigheterna anges i propositionen bl.a. att en rad nära förestående händelser kommer att påverka arbetets inriktning. Den nationella handlingsplanens genomförandeperiod gäller t.o.m. 2009, och Delegationen för mänskliga rättigheter i Sveriges mandat upphör den 31 mars 2010. Under hösten 2009 avser regeringen att påbörja utvärderingen av handlingsplanen. Bland annat utvärderingen och slutrapporten från delegationen kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet med mänskliga rättigheter. Regeringen avser att återkomma med en skrivelse till riksdagen där regeringen redogör för sin syn på det fortsatta arbetet i frågan.

Någon inriktning för verksamhetsområdet *integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning* redovisas inte i propositionen.

Motionen

I motion 2009/10:K405 av Berit Andnor m.fl. (s) anförs bl.a. att den representativa demokratin bör stärkas genom att de traditionella kanalerna till inflytande värnas. Enligt motionärerna innebär det ingen motsättning att uppmuntra engagemang vid sidan av den representativa demokratin; allt engagemang har ett egenvärde och ska uppmuntras. Att öppna för inflytande via folkrörelser och nätverk vid sidan av den representativa demokratis formella institutioner kräver dock, menar de, försiktighet så att inte principen om att allas röst ska räknas lika åsidosätts. Alternativa kanaler för insyn och inflytande får inte heller medverka till otydlighet om vem som bär ansvar för politiska beslut. Utgångspunkten för förändringar måste vara att de kan bidra till att stärka den representativa demokratin. Motionärerna yrkar därför att riksdagen ska upphäva de gällande målen för demokratipolitiken och återinföra demokratimålet i den lydelse det hade fram t.o.m. 2007, dvs. att det övergripande målet för demokratipolitiken är att folkstyrelsen ska värnas och fördjupas (yrkande 5).

Tidigare behandling

I betänkande 2008/09:KU1 (s. 46) avstyrktes en motion om upphävande av de då föreslagna målen för demokratipolitiken och återinförande av demokratimålet i den lydelse det hade fram t.o.m. 2007 med hänvisning till att utskottet delade regeringens överväganden i denna del och därmed inte delade det i motionen framförda yrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens överväganden avseende det nuvarande målet för demokratipolitiken och avstyrker således motion 2009/10:K405 (s) yrkande 5. Vad som redovisas i propositionen om regeringens demokratipolitik föranleder i detta sammanhang inget ytterligare uttalande från utskottets sida.

Allmänna val och demokrati

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* på 303 090 000 kr och bemyndigar regeringen att besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kr under 2011, högst 5 000 000 kr under 2012 och högst 5 000 000 kr under 2013.

Anslaget används för statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och kommuner för biträde i samband med val. Vidare ingår medel för uppföljning och utveckling av demokratipolitiken, arbete med dialog för en förstärkt gemensam värdegrund och Vetenskapsrådets satsning på mångvetenskaplig demokratiforskning. Anslagsbelastningen beror till största delen på vilka val som hålls under året.

Propositionen

Verksamheten

I maj 2007 utlyste Vetenskapsrådet forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning för perioden 2007–2010. Vetenskapsrådet ska inom ramen för detta forskningsprogram använda medel för att stödja uppbyggnaden av ett nätverk och en nationell plattform för doktorander och forskare. Vetenskapsrådet bedömer dock satsningen som lyckad med avseende på förnyelse och forskningsinriktning. Enligt propositionen ska de sex projekt som fått medel avslutas 2010, vilket innebär att det ännu inte går att säga något om slutliga, tänkbara effekter av medlen. Slutrapportering av forskningsresultaten beräknas ske senast 2011.

Vetenskapsrådet har också givit i uppdrag till en forskare att göra en sammanställning och analys av existerande demokratiforskningsnätverk. Slutrapporten av sammanställningen ska redovisas till Vetenskapsrådet i september 2009.

Inga allmänna val har hållits under 2008.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 1 858 000 kr, för budgetåren 2007 och 2006 uppgick det till 12 470 000 respektive 13 279 000 kr. Skillnaderna i nivån för anslagssparandet är kopplade till anslagsbelastningens variationer.

Anslaget

Anslaget föreslås öka med 241 000 000 kr 2010 för kostnader i samband med de allmänna valen, bl.a. Valmyndighetens kostnader samt ersättningen till kommunerna för genomförandet av förtidsröstningen. Vidare föreslås att anslaget ökas med 30 000 000 kr 2010 för riksdagspartiernas informa-

tionsinsatser i samband med det allmänna valet. Inom ramen för denna satsning kommer även en uppföljning och utvärdering att genomföras. Regeringen föreslår att 2 000 000 kr tillförs anslaget 2010 för att genomföra skolval, samt 2 000 000 kr för insatser för att förebygga och motverka hot mot demokratin. Ovannämnda ökning sker i relation till anslagets s.k. basnivå på 28 090 000 kr.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen att 303 090 000 kr anvisas under anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2010. Sammantaget innebär regeringens förslag en nettoökning med 96 000 000 kr 2010 jämfört med anvisade anslagsmedel för 2009.

Bemyndigandet

I propositionen föreslås även att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kr under 2011, högst 5 000 000 kr under 2012 och högst 5 000 000 kr under 2013.

Övrigt

I december 2008 fick Uppsala universitet i uppdrag av konstitutionsutskottet att sammanställa en kunskapsöversikt över statligt finansierade demokratiseringar. Uppdraget gavs mot bakgrund av behovet av en samlad och systematisk forsknings- och kunskapsöversikt över demokratiseringar av olika slag. I maj 2009 överlämnades en rapport som sedan publicerats inom ramen för riksdagens rapportserie (2008/09:RFR15) i vilken uppdraget redovisades. Som ett resultat av rapporten, till vars innehåll konstitutionsutskottets ledamöter inte tagit ställning, följer bl.a. slutsatsen att demokratipolitikens mål är tvetydiga på ett sätt som gör det svårare att utvärdera och genomföra politiken. I rapporten anges att tydliga belägg saknas för att valdeltagandet i den svenska väljarkåren har ökat som ett resultat av de demokratiseringar som genomförts men att belägg finns för att valdeltagandet kan påverkas i positiv riktning, i synnerhet med metoder som innebär ”sociala möten” med enskilda väljare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att det på anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* anvisas 303 090 000 kr för 2010. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag till bemyndigande.

Justitiekanslern

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 6:2 *Justitiekanslern* på 27 088 000 kr.

Anslaget används för Justitiekanslerns förvaltningskostnader. Justitiekanslerns främsta uppgifter är att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen, att bevaka statens rätt i rättegångar, att svara för statens skadereglering, att vara regeringens juridiske rådgivare samt att vara åklagare i mål rörande tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern utövar också tillsyn över advokatväsendet och har vissa uppgifter enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Justitiekanslern bedriver även arbetet med att, för statens räkning, överklaga beslut om rättshjälp och ersättning till rättsliga biträden. Dessutom företräder Justitiekanslern svenska staten i de internationella oljeskadefonderna.

Propositionen

Verksamheten

Justitiekanslern har under 2008 bedrivit tillsyn över den offentliga verksamheten genom klagomålshantering, egeninitierad granskning, genomgång av myndigheternas ärendeförteckningar och viss inspektionsverksamhet. Verksamheterna vid den länsrätt och de myndigheter som inspekterades bedömdes i allt väsentligt fungera väl.

Arbetet med att värna tryck- och yttrandefriheten har fortgått under året. Liksom tidigare år har även under 2008 en stor del av anmälningarna avsett publiceringar som har fallit utanför det grundlagsskyddade området. Många ärenden rör exempelvis publiceringar på Internet där webbplatsen inte omfattats av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen, vilket innebär att ärendena ska hanteras av allmän åklagare och inte av Justitiekanslern. I de fall där Justitiekanslern har vidtagit någon form av åtgärd har det oftast rört sig om anmälningar om ifrågasatt hets mot folkgrupp.

Under 2008 kom 2 654 skadeståndsärenden in till myndigheten jämfört med 2 491 ärenden 2007, vilket motsvarar en ökning på 6,6 %. Mer än hälften av ärendena avsåg frihetsinskränkningar.

Totalt sett minskade antalet inkomna ärenden hos Justitiekanslern mellan 2007 och 2008 från drygt 8 700 till ca 8 500, vilket motsvarar ca 2 %. Inkomna ärenden rörande integritetsfrågor minskade något under 2008 främst vad gäller ärenden om allmän kameraövervakning; detta beror på att antalet ansökningar till länsstyrelser om tillstånd till sådan övervakning har minskat.

I propositionen anges att Justitiekanslern har uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Regeringen bedömer det som positivt att målet att minska antalet ärenden i balans uppfyllts under 2008 då ärendebalansen ökat under flera år dessförinnan. Sammantaget gör regeringen bedömningen att Justitiekanslern redovisat ett gott verksamhetsresultat 2008.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till –867 000 kr, för budgetåret 2007 respektive 2006 uppgick det till 660 000 respektive 354 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i 2008 års revisionsberättelse avseende Justitiekanslern.

Anslaget

Regeringen föreslår att 27 088 000 kr anvisas under anslaget 6:2 *Justitiekanslern* för 2010. I förhållande till 2009 ökar anslaget med 2 925 000 kr (exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år). Anslagsökningen beror dels på pris- och löneomräkning, dels på regeringens förslag om att tillföra myndigheten 2 000 000 kr för att Justitiekanslern ska kunna upprätthålla hög kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för budgetåret 2010.

Datainspektionen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 6:3 *Datainspektionen* på 33 618 000 kr.

Anslaget används för Datainspektionens förvaltningskostnader. Datainspektionen har till uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter och för att god sed iaktas i kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Propositionen

Verksamheten

Vad gäller *tillsynen över behandlingen av personuppgifter* lade Datainspektionen ca 90 % av sina resurser på verksamhetsgrenen under 2008. Myndigheten har riktat in verksamheten mot känsliga och nya områden där risken för integritetskränkning är särskilt stor, t.ex. hanteringen av kund-

data, elektroniska spår i kollektivtrafiken, e-förvaltning, hanteringen av personuppgifter och kameraövervakning i skolan, GPS-övervakning av tjänstefordon samt genetisk självtestning på Internet.

Tillsynen har omfattat kommuner, statliga myndigheter samt privata företag och har utformats som fält-, skrivbords- och enkätinspektioner. Det totala antalet inledda tillsynsärenden inom verksamhetsområdet uppgick 2008 till 113. Antalet avslutade ärenden uppgick till 94. Myndighetens arbetssätt har effektiviserats så att många frågor har kunnat lösas utan att ett tillsynsärende har initierats.

Datainspektionen har under 2008 arbetat aktivt med sin informationsverksamhet, bl.a. genom att utveckla sina mediekontakter och sin webbplats, besvara frågor samt arrangera särskilda utbildningstillfällen för olika myndigheters och andra organisationers personuppgiftsombud.

Vidare har Datainspektionen under året deltagit i internationellt samarbete i frågor som rör skydd för personuppgifter och personlig integritet samt i EU:s gemensamma tillsyn på dataskyddsområdet. Datainspektionens arbete med att bidra till utvecklingen av en effektiv och rättssäker elektronisk förvaltning fortsatte under 2008; bl.a. genomfördes tillsyn vid kommuner och statliga myndigheter. Informationsmaterial om hur arbetet med att utveckla en effektiv och rättssäker elektronisk förvaltning bör bedrivas togs även fram.

I propositionen anges att ca 10 % av myndighetens resurser under 2008 gick till verksamhetsgrenen *tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet*. Datainspektionen påbörjade 13 tillsynsärenden enligt kreditupplysningslagen under 2008. Antal ärenden som avgjordes var 19. Tillsynen präglades 2008 liksom föregående år av de tjänster som erbjuder kreditupplysningar via Internet och sms. Dessa tjänster tillhandahålls under åberopande av grundlagsskydd, vilket innebär att kreditupplysningslagens bestämmelser om legitimt behov och kreditupplysningskopia inte behöver tillämpas när företagen lämnar ut kreditupplysningar. I propositionen anförs att en översyn av förhållandet mellan kreditupplysningslagen och yttrandefrihetsgrundlagen i fråga om den beskrivna problematiken för närvarande bedrivs i Justitiedepartementet.

Vad gäller Datainspektionens arbete med tillstånd och tillsyn enligt inkassolagen bedömer myndigheten att inkassobolagen i allt väsentligt följer god inkassosed. Under året har 143 tillsynsärenden påbörjats och lika många har avslutats.

Under 2008 har Datainspektionen i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Målet för kreditupplysningsverksamheten har inte kunnat uppfyllas. Som framgått av det föregående är detta dock hänförligt till förhållanden som myndigheten inte råder över. Sammantaget bedömer regeringen att Datainspektionen under 2008 uppnått ett i stort sett gott verksamhetsresultat.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 1 132 000 kr, för budgetåren 2007 och 2006 uppgick det till 320 000 respektive 3 952 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i 2008 års revisionsberättelse avseende Datainspektionen.

Anslaget

Regeringen föreslår att 33 618 000 kr anvisas under anslag 6:3 *Datainspektionen* för 2010. I förhållande till 2009 ökar anslaget med 885 000 kr. Anslagsökningen beror främst på pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för budgetåret 2010.

Svensk författningssamling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 6:4 *Svensk författningssamling* på 1 000 000 kr.

Från anslaget betalas bl.a. den kostnadsfria tilldelning av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek som regleras i 7 § författningssamlingsförordningen (1976:725), den s.k. frilistan.

Propositionen

Regeringen föreslår att 1 000 000 kr anvisas under anslaget 6:4 *Svensk författningssamling* för 2010. Anslagsbeloppet ökar med 155 000 kr i förhållande till innevarande år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för budgetåret 2010.

Valmyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 6:5 *Valmyndigheten* på 14 895 000 kr.

Anslaget används för Valmyndighetens förvaltningskostnader. Valmyndigheten är en central förvaltningsmyndighet för frågor om val och folkomröstningar.

Propositionen

Verksamheten

Under 2008 har en betydande del av Valmyndighetens arbete koncentrerats på att fullfölja uppföljningen av de allmänna valen 2006 i syfte att förbättra förutsättningarna för kommande val. I övrigt har myndighetens huvudsakliga arbete under året varit inriktat på att förbereda valet till Europaparlamentet och till Sametinget. Genom förberedelserna för Europaparlamentsvalet har också grunden för genomförandet av de allmänna valen år 2010 lagts.

Vidare har Valmyndigheten i sitt löpande arbete bl.a. fortsatt utvecklingen av valdatasystemet, vilket fungerar som stöd vid de s.k. efterträdarval som görs när någon ledamot eller ersättare i riksdagen eller fullmäktige frånträtt sitt uppdrag.

Mot bakgrund av att länsstyrelserna efter valet 2006 påtalat behovet av optisk läsning av valsedlar har Valmyndigheten under 2008 inlett ett sådant försök. Syftet med myndighetens försök har främst varit att undersöka om metoden kan åstadkomma en säker bedömning av personröster.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 365 000 kr, för budgetåren 2007 och 2006 uppgick det till 407 000 respektive 619 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i 2008 års revisionsberättelse avseende Valmyndigheten.

Anslaget

Regeringen föreslår att 14 895 000 kr anvisas under anslaget 6:5 *Valmyndigheten* för 2010. I förhållande till 2009 ökar anslaget med 506 000 kr. Anslagsökningen beror endast på pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för budgetåret 2010.

Stöd till politiska partier

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 6:6 *Stöd till politiska partier* på 170 200 000 kr och bemyndigar regeringen att under 2010 för det nämnda anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kr under 2011. Utskottet avstyrker tre motionsyrkanden om redovisning av parti- och kampanjfinansiering samt utbetalning av partistöd till lokala partigrupper.

Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag. Kanslistödet, som i princip är avsett endast för partier som är företrädare i riksdagen, lämnas som grundstöd och tilläggsstöd. Fråga om stöd prövas av Partibidragsnämnden.

Propositionen

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* ska uppgå till 170 200 000 kr för 2010. Anslagsbeloppet är oförändrat i förhållande till innevarande år.

Bemyndigandet

I lagen om statligt stöd till politiska partier räknas, som framgått, år fr.o.m. den 15 oktober. Fråga om stöd prövas av Partibidragsnämnden och uträknas en gång per år.

I propositionen anför regeringen att det, enligt lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen, krävs bemyndigande för beslut om bl.a. bidrag som medför utgifter under senare budgetår än det år statsbudgeten avser, vilket gäller för stödet till politiska partier.

Mot denna bakgrund föreslås i propositionen att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kr under 2011.

Motionerna

I motion 2009/10:K353 av Allan Widman m.fl. (fp) föreslås riksdagen tillkännage för regeringen behovet av att skyndsamt utreda på vilket sätt de av Sverige ratificerade regleringarna gällande partistöd kan inarbetas i

svensk lagstiftning. Motionärerna anför bl.a. att en grund för arbetet bör vara den tidigare utredningen Allmänhetens insyn i partiets och valkandidaters intäkter (SOU 2004:22).

Anne-Marie Pålsson (m) yrkar i motion 2009/10:K284 att riksdagen till riksdagsstyrelsen ska tillkännage behovet av att det statliga partistödet betalas till de lokala partigrupperna och inte till de centrala partikanslierna i syfte att bryta de centrala kansliernas makt samt vitalisera det lokala partiarbetet.

Krister Örnfjäder (s) begär i motion 2009/10:K296 att riksdagen ska tillkännage för regeringen att en lagstiftning som innebär att de politiska partierna öppet ska redovisa sina ekonomiska bidragsgivare bör införas. Motionären anser det rimligt att för de politiska partierna införa ett register liknande registret över riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen.

Gällande ordning m.m.

Enligt 13 § första stycket lagen om statligt stöd till politiska partier prövas frågor om statligt partistöd av Partibidragsnämnden. Enligt 14 § tredje stycket ska utbetalningarna av partistöd göras kvartalsvis av riksdagsförvaltningen. År i den aktuella lagen räknas, enligt 12 § första stycket, som regel fr.o.m. den 15 oktober, och stödet uträknas en gång för varje år.

I statbudgeten anvisar riksdagen varje år medel till det statliga partistödet på ett särskilt anslag (6:6 *Stöd till politiska partier*). Anslaget ställs till regeringens disposition. Genom regleringsbrev tilldelar regeringen sedan riksdagsförvaltningen dispositionsrätten till anslaget.

Av 14 § tredje stycket i lagen framgår vidare bl.a. att utbetalningarna sker till respektive partis riksorganisation och att kanslistödet eller del därav på begäran av partiet kan betalas till riksdagsgruppens kansli.

I enlighet med 14 § andra stycket gäller även sedan 2002 att till den årliga skriftliga ansökan om stöd till Partibidragsnämnden ska bifogas partiets, av en auktoriserad eller godkänd revisor granskad, årsredovisning för det senast avslutade räkenskapsåret. Granskningen ska enligt bestämmelsen vara så ingående och omfattande som god revisionssed kräver. Om ansökan brister i dessa avseenden får stöd inte beviljas.

I motivtexten till de ändringar i lagen som möjliggjorde ovannämnda uppställning av formella krav för att partistöd ska kunna erhållas ansåg regeringen det som rimligt att kräva att partier som tar emot statsbidrag av den omfattning som gäller har sådana administrativa rutiner som normalt gäller i större organisationer. Regeringen betonade även att införande av formella krav inte på något sätt syftade till att försöka kontrollera partiernas verksamhet. Avsikten var endast att få till stånd en regel som bidrar till att varje politiskt parti som tar emot statligt partistöd vinnlägger sig

om att ha sådana rutiner som måste anses normala för större organisationer (prop. 2001/02:53 s. 93). Konstitutionsutskottet delade regeringens bedömning (bet. 2001/02:KU8).

Tidigare behandling

Utskottet har även tidigare behandlat motioner om redovisning av parti- och kampanjfinansiering bl.a. under hösten 2005 (bet. 2005/06:KU9). Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till den fortsatta beredningen av den då nyligen framlagda utredningen Allmänhetens insyn i partiers och valkandidaters intäkter (SOU 2004:22). En utförlig redogörelse för tidigare behandling i bl.a. riksdagen av dessa frågor har lämnats i betänkande 2003/04:KU13 s. 30–32.

Senast utskottet behandlade en motion om behovet av redovisningar av bidrag till politiska partier och enskilda politiker från enskilda och organisationer var våren 2008 (bet. 2007/08:KU14). Utskottet noterade då att det förslag till författningsreglering av parti- och kampanjfinansiering som lämnats i den ovannämnda utredningen hade mötts av invändningar när det gäller grundlagsenligheten. Mot bl.a. denna bakgrund uttalade utskottet att frivilliga överenskommelser kunde vara en mer framkomlig väg och underströk värdet av överläggningar mellan partier i frågan.

Översyn av det kommunala partistödet

Mot bakgrund av en utvärdering av det kommunala partistödet som genomförts på uppdrag av konstitutionsutskottet föreslog utskottet våren 2009 på eget initiativ ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en översyn av det kommunala partistödet (bet. 2008/09:KU11). Utskottet delade den bedömning som gjorts inom ramen för utvärderingen att det är angeläget att lagstiftningen som gäller det kommunala partistödet ses över, bl.a. mot bakgrund av att partistödets användning inte är föremål för offentlig kontroll. Utskottet uttalade vidare att en översyn i lämpligt sammanhang av kommunallagens bestämmelser om partistödet behövs i syfte att undanröja den osäkerhet som råder både från kommunernas och från partiernas sida när det gäller utrymmet för att använda de kommunala partistöden och för att uppnå en högre grad av transparens när det gäller kommunernas och landstingens utbetalningar av stöd till partierna. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2008/09:164).

Enligt uppgift från Finansdepartementet är frågan föremål för beredning i Regeringskansliet.

Övrigt

Enligt uppgift från Justitiedepartementet gäller fortsättningsvis att utredningsbetänkandet Allmänhetens insyn i partiers och valkandidaters intäkter (SOU 2004:22) bereds i Regeringskansliet.

Europarådet har arbetat fram straffrättsliga och civilrättsliga konventioner mot korruption som båda har ratificerats av Sverige. Europarådet har även antagit rekommendationer mot korruption, t.ex. principer för finansiering av politiska partier och valkampanjer. Europarådets organ för utvärdering av arbetet mot korruption, *Group of States against Corruption* (GRECO) genomför återkommande utvärderingar. Sverige blev medlem i GRECO när det bildades 1999.

Den 19 februari 2009 antog GRECO vissa rekommendationer gällande Sverige, bl.a. att bestämmelser bör införas som innebär dels ett generellt förbud mot anonyma bidrag till partier och kandidater, dels att enskilda bidrag över en viss nivå ska redogöras tillsammans med bidragsgivarens identitet. Regeringen ska senast den 31 augusti 2010 redovisa regeringens åtgärder med anledning av ovannämnda rekommendationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning till anslag 6:6 *Stöd till politiska partier*. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande.

Utskottet vill inte för närvarande, med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande i frågor om författningsreglering av parti- och kampanjfinansiering, tillmötesgå de krav som ställts av motionärerna. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2009/10:K353 (fp) och 2009/10:K296 (s).

Utskottet noterar vidare att gällande reglering av det statliga partistödet kräver att politiska partier som tar emot statligt stöd har sådana administrativa rutiner som normalt gäller större organisationer. Mot bakgrund av det ovan nämnda avstyrker utskottet motion 2009/10:K284 (m).

Integritetsombudsman

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår med hänvisning till främst regeringens fortsatta beredning av Integritetsskyddskommitténs betänkande att riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag om att inrätta en integritetsombudsman.

Jämför särskilt yttrande 1 (s).

Motionerna

Berit Andnor m.fl. (s) föreslår i motion 2009/10:K405 ett nytt anslag, 6:7 *Integritetsombudsman*, och till anslaget anvisas 5 000 000 kr (yrkande 1 i denna del). Motionärerna anför att den nya myndigheten på ett samlat sätt ska tillvarata integritetsskyddsintresset och hålla uppsikt så att dess gränser inte överträds. I motionen anförts att de teknikrelaterade riskerna för integ-

ritetskränkningar i dagens samhälle är många gånger större än tidigare och att stora mängder trafikdata i teletrafiken skapas och registreras. Motionärerna anför vidare dels att det sker en internationalisering som innebär att personuppgifter sprids utanför Sveriges gränser, dels att tendensen också är att allt fler bevakningskameror sätts upp på olika platser för att skapa ökad trygghet mot brott. Motionärerna menar att det finns ett behov av en samlad kontroll över utvecklingen, både inom myndigheter och med hänsyn till den tekniska utvecklingen i samhället i övrigt. Integritetsombudsmannen ska även, enligt motionärerna, företräda enskilda i ärenden som innebär att den enskildes integritet kränkts på ett sätt som inte är förenligt med lag (yrkande 7).

I motionerna 2009/10:Ju427 (yrkande 31) av Thomas Bodström m.fl. (s) och 2008/09:N7 (yrkande 1) av Tomas Eneroth m.fl. (s) läggs yrkanden om förslag med samma innebörd fram. I sistnämnda motion betonar motionärerna, mot bakgrund av regeringens förslag om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område (prop. 2008/09:67), att det finns stor anledning att följa upp huruvida det uppstår situationer där personer drabbas av att deras Internetabonnemang har missbrukats av någon annan för illegal fildelning. Enligt motionärerna bör regeringens uppföljning av de i propositionen föreslagna lagändringarna kompletteras med en oberoende granskning. Mot bakgrund av detta önskar motionärerna därför inrätta en integritetsombudsman, bl.a. för att följa upp tillämpningen av den nya lagstiftningen.

Tidigare behandling

I betänkande 2008/09:KU1 avstyrktes motioner om inrättandet av en integritetsombudsman med hänvisning till att utskottet inte ville föregripa regeringens fortsatta beredning av integritetsfrågor, främst med anledning av Integritetsskyddskommitténs betänkande. I konstitutionsutskottets budgetbetänkande lämnades även en utförlig redogörelse för bl.a. myndigheter med ansvar för integritetsskydd (s. 56–59).

Övrigt

Under sin behandling av proposition 2008/09:67 Civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område - genomförande av direktiv 2004/48/EG föreslog näringsutskottet att riksdagen skulle tillkännage för regeringen vad utskottet anför i fråga om inriktningen av den av regeringen aviserade utvärderingen av lagstiftningen och om att regeringen för riksdagen skulle redovisa utvärderingen. Bland annat anförde utskottet att det inte är ovanligt att ny lagstiftning följs upp med utvärderingsinsatser och att utskottet i detta lagstiftningsärende lade mycket stor vikt vid att sådana insatser kom till stånd, främst med hänsyn till att en väl avvägd balans mellan den enskildes integritet och skyddet för immaterialrätten ska säkerställas.

Utskottet noterade därtill i sitt ställningstagande att regeringen hade angivit att den kommer att föreslå regelförändringar, om utvärderingen ger anledning till det. Eftersom utvärderingen också bör ge riksdagen ett underlag för vidare överväganden ansåg näringsutskottet att regeringen för riksdagen bör redovisa resultatet av utvärderingen, oavsett resultatet av det egna ställningstagandet till regelförändringar. Riksdagen beslutade i enlighet med näringsutskottets förslag om ett tillkännagivande för regeringen (bet. 2008/09:NU11, rskr. 2008/09:176).

Regeringen uppdrog åt en särskild utredare att redovisa och utreda tillämpningen av vissa civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område (dir. 2009:68). Uppdraget ska redovisas senast den 1 augusti 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inte för närvarande, med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande, tillmötesgå de krav om inrättande av en integritetsombudsman som ställts av motionärerna. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2009/10:K405 (s) yrkandena 1 i denna del och 7, 2009/10:Ju427 (s) yrkande 31 och 2008/09:N7 (s) yrkande 1. Utskottet noterar även riksdagens tillkännagivande för regeringen som gjordes i samband med behandlingen av förslag till nya föreskrifter om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område.

Nationella minoriteter

Området omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken. Området omfattar anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*.

Propositionen

Utgiftsutveckling

Enligt propositionens förslag blir utgifterna för regeringens politik avseende nationella minoriteter totalt 80 miljoner kronor under 2010 (avsnitt 10.2). Under 2011 och 2012 beräknas utgifterna till 80 miljoner kronor. För innevarande budgetår är prognosen att utgifterna kommer att uppgå till 14 miljoner kronor.

Mål och indikatorer

Målet för regeringens politik avseende nationella minoriteter är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83). Regeringen har i den minoritetspolitiska propositionen, som antogs av riksdagen den 10 juni

2009, uttalat att det finns anledning att konkretisera målet genom att bryta ned det i delområdena diskriminering och utsatthet, inflytande och delaktighet samt språk och kulturell identitet (prop. 2008/09:158 s. 45–46). I propositionen anges att delområdena ska följas upp särskilt i det fortsatta minoritetspolitiska arbetet och att regeringens och myndigheters uppföljning, analys och redovisning av arbetet för att främja det övergripande minoritetspolitiska målet därför särskilt bör belysa insatserna och effekterna av sådana insatser inom dessa delområden. Några indikatorer för regeringens politik avseende nationella minoriteter framgår inte av propositionen.

Resultat

I propositionen redovisas resultat av insatser inom området vad avser dels stödet för de historiska minoritetsspråken, dels åtgärder för att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande, dels arbetet med att skydda de nationella minoriteterna.

Vad gäller *diskriminering och utsatthet* redogörs i propositionen för dels uppföljning av Europarådets rekommendationer, dels ministerrådets antagande av slutsatser om inkludering av romer, dels utredningsuppdrag till Uppsala universitet och Statens folkhälsoinstitut och satsningar genomförda av Sametinget och Ungdomsstyrelsen kring jämställdheten inom minoritetspolitiken. Därtill redogörs för bl.a. verksamheten vid Delegationen för romska frågor (Ju 2006:10). Delegationen ska slutredovisa sitt uppdrag senast vid utgången av det innevarande året.

Mot bakgrund av bl.a. kritiken av att bristande statistisk information om situationen för de nationella minoriteterna försvårar utformningen och uppföljningen av effektiva åtgärder rörande nationella minoriteter som t.ex. Europarådet anfört har regeringen givit Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att senast den 31 mars 2010 kartlägga hälsosituationen hos de nationella minoriteterna och lämna förslag i frågan.

Regeringen anser att skyddet av de nationella minoriteterna behöver bli en naturlig del av kommuners och myndigheters dagliga arbete med att förverkliga de mänskliga rättigheterna. En ökad kunskap om minoritetsrättigheter bland de nationella minoriteterna stärker de nationella minoriteternas egenmakt. Det krävs också att samhällets företrädare känner till lagstiftningen och informerar i tillräcklig omfattning om de rättigheter som finns. Det främjandearbete bland de nationella minoriteterna som Diskrimineringsombudsmannen påbörjat behöver därför fortsätta, t.ex. genom att utbildningsinsatser för de nationella minoriteterna genomförs i syfte att öka kunskapen om diskrimineringsfrågor och hur grupperna kan ta till vara sina rättigheter. Regeringen bedömer att de förslag som lämnades i den minoritetspolitiska propositionen utgör viktiga insatser för att öka kunskapen hos beslutsfattare, tjänstemän och även den breda allmänheten.

Vad avser åtgärder i syfte att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till *inflytande och delaktighet* redovisar regeringen bl.a. fördelningen av statsbidrag till organisationer som företräder nationella minoriteter enligt förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter. För 2008 har totalt 3,8 miljoner kronor utbetalats i bidrag – efter ansökan – till elva organisationer som företräder andra nationella minoriteter än samer. Stöd till samiska organisationer går via Sametinget. Det övergripande syftet med statsbidraget är att stödja och underlätta verksamheten för Sametinget och de organisationer som företräder nationella minoriteter. Mot bakgrund av de förslag som Utredningen om vissa frågor om bidrag till ungdomsorganisationer m.m. lämnade under innevarande år (SOU 2009:29), vilka även remissbehandlats, anger regeringen att dessa för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Av propositionen framgår att Integrations- och jämställdhetsdepartementet under 2008 har genomfört samrådsmöten med ansvarigt statsråd och företrädare för de nationella minoriteterna med fokus på framför allt utformningen av regeringens nya strategi inom minoritetspolitiken. Även insatser för att t.ex. förbättra samråd mellan kommuner inom förvaltningsområdena och företrädare för de nationella minoriteterna redovisas i propositionen.

Regeringen bedömer dels att det fortsatta minoritetspolitiska arbetet bör präglas av en aktiv dialog med företrädare för de nationella minoriteterna, dels att de samrådsinsatser som genomförts på nationell nivå under 2008 bidragit till att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande. Regeringen anser att samråd och dialog med de nationella minoriteterna på nationell, regional och lokal nivå är viktiga verktyg i det fortsatta arbetet med att förverkliga den minoritetspolitiska reformen. Regeringen bedömer vidare att de insatser som föreslås i den minoritetspolitiska propositionen för att öka de nationella minoriteternas inflytande ger de nationella minoriteterna bättre verktyg för att göra sina röster hörda.

Gällande regeringens åtgärder i syfte att *främja de nationella minoriteternas språk och kulturella identitet* redogörs i propositionen för att det i den minoritetspolitiska propositionen (prop. 2008/09:158) lämnats förslag till samordnade parallella åtgärder för att förstärka revitaliseringen av de nationella minoritetsspråken. I propositionen anges även att riksdagen beslutat om dels en ny lag (2009:857) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (s.k. minoritetsspråkslagen), som träder i kraft den 1 januari 2010, dels en ny språklag (2009:600), som trädde i kraft den 1 juli 2009. Minoritetsspråkslagen innehåller bl.a. bestämmelser om utvidgning av förvaltningsområdena för finska och samiska samt om rätt att använda finska, meänkieli och samiska hos myndigheter och domstolar. I språklagen regleras bl.a. de fem nationella minoritetsspråken.

Av propositionen framgår att Statens kulturråd sedan 2002 bl.a. lämnar ett allmänt kulturstöd i syfte att stödja och främja de nationella minoriteternas språk och kultur. Stödet uppgick 2008 till 8 000 000 kr. Institutet för

språk och folkminnen utvecklar och främjar sedan 2006 värden av finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Den samiska språkvården bedrivs av en gemensam nordisk samisk språknämnd.

Regeringen bedömer att det behövs åtgärder på samhälls-, grupp- och individnivå för att minoritetsspråken ska få högre status, revitaliseras och synliggöras. Europarådets ministerkommitté har i maj 2009 lämnat rekommendationer till Sverige rörande efterlevnaden av minoritetsspråskonventionen om att bl.a. precisera det geografiska området där förstärkt skydd ges för de finska och samiska språken, aktivt stärka tillgången på nationella minoritetsspråk, omgående vidta åtgärder för att bevara sydsamiskan, vidta åtgärder för att förbättra möjligheterna att använda samiska, finska och meänkieli i kontakter med myndigheter och domstolar samt underlätta skapandet av dagstidningar på samiska och meänkieli.

Regeringen bedömer att den minoritetspolitiska propositionen innehåller en rad åtgärder som möter Europarådets kritik, särskilt regeringens förslag att utvidga förvaltningsområden för finska och samiska samt åtgärder för att dels stärka sydsamiskan, dels underlätta användningen av minoritetsspråk i kontakter med myndigheter.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar när det gäller Länsstyrelsen i Norrbottens läns verksamhet² avseende nationella minoriteter.

Inriktning

Regeringen anser bl.a. att det utåtriktade metodarbete som Delegationen för romska frågor har påbörjat behöver fortsätta under 2010. Det arbete som påbörjats på jämställdhetsområdet fortsätter också under 2010 genom att Ungdomsstyrelsen stöder jämställdhetsarbetet ekonomiskt och på andra sätt.

För att stärka de nationella minoriteternas egenmakt höjs det ekonomiska stödet till organisationer som företräder de nationella minoriteterna. Regeringen avser även att under 2010 påbörja en dialog med ungdomsförbunden för de nationella minoriteterna på nationell nivå i syfte att öka ungdomars möjligheter till inflytande.

Inför den nya minoritetsspråklagens genomförande bedömer regeringen att det finns behov av statliga informations- och kompetenshöjande insatser med anledning av de ytterligare steg som nu tas för att reformera minoritetspolitiken, inte minst avseende de i den nya lagen angivna rättigheterna och skyldigheterna på det kommunala planet, samt behov av att

² Länsstyrelsen i Norrbottens län ska dels följa tillämpningen av de gällande minoritetsspråkslagarna, dvs. lagen (1999:1175) om rätt att använda samiska hos förvaltningsdomstolar och domstolar och lagen (1999:1176) om rätt att använda finska och meänkieli hos förvaltningsdomstolar och domstolar, dels fördela statsbidrag till dessa kommuner och landstinget i Norrbottens län enligt förordningen (2000:86) om statsbidrag för att stödja användningen av samiska, finska och meänkieli, dels årligen redovisa hur statsbidraget har fördelats till kommunerna och landstinget samt resultaten av dessa regionala insatser.

dels synliggöra de nationella minoriteterna, dels sprida kunskap om minoritetsrättigheterna till beslutsfattare, tjänstemän och allmänheten. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget ska enligt regeringen därför genomföra samordnade utbildnings- och informationsinsatser riktade till förvaltningsmyndigheter.

Genom den nya minoritetsspråkslagen införs fr.o.m. den 1 januari 2010 en skyldighet för det allmänna att främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och sitt språk, särskilt barns utveckling ska främjas. Det förstärkta minoritetsskydd som ges inom förvaltningsområdena utökas genom att förvaltningsområdet för dels samiska utvidgas till ytterligare 13 kommuner i det sydsamiska området, dels finska utökas till ytterligare 18 kommuner inom Stockholms- och Mälardalsområdet. Även andra kommuner än de som anges i lagen kan efter anmälan till och beslut av regeringen få ingå i ett förvaltningsområde. I kommuner inom förvaltningsområdena ges enskilda rätt till förskoleverksamhet respektive äldreomsorg helt eller delvis på dessa språk. Genom reformen ska fler enskilda kunna använda finska respektive samiska vid kontakter med förvaltningsmyndigheter i kommuner inom förvaltningsområdena.

Mot bakgrund av det samiska språkets hotade ställning ska fler barn ges möjlighet till undervisning på samiska genom bl.a. utökad tillgång på s.k. integrerad samisk undervisning.

Vidare framgår av propositionen att medel för särskilda revitaliseringsinsatser för de nationella minoritetsspråken avsätts fr.o.m. 2010, att två samiska språkcentrum inrättas i det sydsamiska området samt att medel avsätts för språkvård av samtliga nationella minoritetsspråk, särskilt meänkieli.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens överväganden i denna del och välkomnar de åtgärder som redogörs för i propositionen avseende bl.a. att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

I övrigt föranleder det som redovisas i propositionen om regeringens politik avseende nationella minoriteter inget uttalande från utskottets sida.

Åtgärder för nationella minoriteter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* på 80 417 000 kr.

Anslaget används till åtgärder för nationella minoriteter såsom statsbidrag till kommunerna i förvaltningsområden, för uppföljningsansvaret till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget.

Propositionen

Anslaget tillförs 70 miljoner kronor fr.o.m. 2010 för att finansiera de insatser som ska genomföras inom ramen för den av riksdagen godkända minoritetspolitiska propositionen (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272). Medel för detta beräknades i budgetpropositionen för 2009.

Regeringen avser att under hösten 2009 lämna en proposition om politiken för den ideella sektorn, i vilken det föreslås att det fr.o.m. 2010 genomförs ett tioårigt forskningsprogram om det civila samhället. För att bidra till finansieringen av forskningsprogrammet föreslås det att anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* minskas med 20 000 kr för att tillföras det under utgiftsområde 17 uppförda anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn*.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen att 80 417 000 kr anvisas under ramanslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att på anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* anvisa 80 417 000 kr.

Medier

Kapitlet omfattar dagspress, radio och television samt skydd av barn och unga mot skadligt innehåll i massmedierna. Området är delat mellan utgiftsområdena 1 Rikets styrelse och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Under utgiftsområde 1 finns budgetförslag för anslagen 8:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden*, 8:2 *Presstöd*, 8:3 *Stöd till radio- och kassettidningar*, 8:4 *Radio- och tv-verket* samt 8:5 *Granskningsnämnden för radio och tv*.

Propositionen

Utgiftsutveckling

En mer utförlig beskrivning och analys av området Medier återfinns i den del av budgetpropositionen som behandlar utgiftsområde 17, som bereds av kulturutskottet.

För anslagen som ligger inom utgiftsområde 1 blir utgifterna för 2010 enligt propositionen 724,4 miljoner kronor. De beräknade utgifterna för 2011 och 2012 är 724,6 miljoner kronor respektive 724,8 miljoner kronor. Prognosen är att utgifterna under innevarande år kommer att uppgå till 707 miljoner kronor. Utgifterna blir i så fall drygt 15 miljoner kronor lägre än de i statsbudgeten för 2009 anvisade anslagen, vilket främst beror på lägre utgifter för presstödet.

Mål och indikatorer

Målet för området är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna (utg.omr. 17 avsnitt 13.3). Målet har beslutats av riksdagen (prop. 2008/09:1 utg.omr. 17, bet. 2008/09:KrU1, rskr. 2008/09:92). I propositionen anges inga indikatorer för området.

Resultat

I propositionen redogör regeringen för olika resultat inom området Medier (utg.omr. 17 avsnitt 14.4), bl.a. situationen för radio och tv i allmänhetens tjänst, kommersiell radio, lokal icke-kommersiell radio och tv, digital radio, presstödet, taltidningar och barn och unga i mediasamhället.

Gällande *radio och tv i allmänhetens tjänst* framhålls i propositionen att den nuvarande tillståndspanen för programföretagen, dvs. Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR), gäller t.o.m. 2009. Regeringen har tidigare i år överlämnat en proposition (prop. 2008/09:195) med förslag till villkor och riktlinjer som ska gälla under den kommande tillståndspanen för programföretagen. Utifrån Granskningsnämndens rapporter gällande föregående verksamhetsår bedömer regeringen att SR, SVT och UR i huvudsak uppfyller sina uppdrag i allmänhetens tjänst. Regeringen kommer att nogsamt följa utvecklingen när det gäller områden där nämnden har påpekat brister.

Vad avser *kommersiell radio* anges det i propositionen att i slutet av föregående år redovisade utredningen om kommersiell radio sitt slutbetänkande (SOU 2008:96), i vilket ett nytt regelverk för tillståndsgivning för analoga kommersiella radiosändningar föreslås. Förslagen har remissbehandlats och utgör underlag för regeringens aviserade proposition om en ny radio- och tv-lag.

Vad gäller situationen för *lokal icke-kommersiell radio och tv* anges i propositionen att lokal icke-kommersiell radio och tv bidrar till yttrandefrihet och mångfald inom medieområdet genom att möjliggöra för olika

intressen och åsikter att göra sig hörda i samhällsdebatten. I propositionen anförs att Radio- och tv-verket i november 2007 lämnade en rapport till Kulturdepartementet som innehöll bl.a. förslag om att avskaffa det s.k. riksförbudet, vilket ger möjlighet för närradiostationerna att sända vad de önskar, samt om att det ska bli lättare att få utvidgade sändningsområden för närradion. Förslagen har remissbehandlats och utgör underlag för regeringens aviserade proposition om en ny radio- och tv-lag.

Vad avser *digital radio* bedömer regeringen att utvecklingen av digitala sändningstekniker för ljudradio skapar förutsättningar för ökad konkurrens och mångfald. I propositionen redogörs för att Radio- och tv-verket under tre år har följt utvecklingen av digital radio och i dialog med branschen tagit fram underlag för att bedöma olika tekniker. Verkets arbete redovisades under föregående år i en slutrapport, vilken konstaterar bl.a. dels att radiomediet behöver utvecklas för att möta konsumenternas önskemål om ett större utbud av radiokanaler över hela landet, dels att utvecklingsmöjligheterna i FM-bandet är begränsade och kostsamma, dels att ytterligare sändningsmöjligheter skapas enklast och snabbast i det frekvensutrymme som är avsatt för digital radio. Därtill anges att utredningen om kommersiell radio i sitt slutbetänkande lämnade förslag om ett nytt regelverk för digital kommersiell radio. Förslagen har remissbehandlats och utgör underlag för regeringens aviserade proposition om en ny radio- och tv-lag.

Vad gäller *taltidningar* utgavs vid utgången av föregående år sammanlagt 96 taltidningar. Huvuddelen av dessa var taltidningar i inläst version, och drygt en femtedel var talsyntestidningar. Taltidningsstödet uppgick under 2008 till 132,4 miljoner kronor. Sett över en femårsperiod har det totala antalet taltidningar ökat något. Antalet taltidningsabonnemang uppgick i slutet av 2008 till 8 772, vilket är en ökning med 2,6 % jämfört med 2007. Ökningen gäller radio- och talsyntestidningarna. I propositionen framhålls vidare att anslaget för stöd till radio- och kassettidningar höjdes tillfälligt under 2006–2008 för att genomföra ett utbyte till nya radiotidningsmottagare, och vid ingången av innevarande år återstod endast ett fåtal äldre radiotidningsmottagare bland abonnenterna. Därutöver påbörjade Taltidningsnämnden 2006 ett utbyte av de datorer som använts för att lyssna på talsyntestidningen mot nya mottagare i form av mobiltelefoner. I slutet av 2008 hade enligt propositionen mobiltelefoner levererats till i stort sett samtliga abonnenter. Dessa åtgärder utgör enligt regeringen en viktig förklaring till att antalet taltidningsabonnenter ökat både under 2007 och 2008.

Vad gäller *arbetet med att skydda barn och unga mot skadligt medieinnehåll och skadlig mediepåverkan* anför regeringen att utgångspunkten är FN:s barnkonvention, som föreskriver att barn ska ha en generell rätt till yttrande- och informationsfrihet men samtidigt skyddas mot information och material som är till skada för deras välfärd. Med utgångspunkt i bl.a. Granskningsnämndens efterhandsprövning, Statens biografbyrås filmgranskning och Medierådets verksamhet gör regeringen bedömningen att program-

bolagen har god kunskap om och följer gällande bestämmelser om bl.a. mediets genomslagskraft samt att riskerna för skadlig mediepåverkan på barn och unga minskat.

Vad avser *internationellt arbete* framgår av propositionen bl.a. att diskussionerna om Europeiska kommissionens strategi för kreativt innehåll via Internet har fortsatt under året och att rådsslutsatser antagna under föregående år välkomnar kommissionens arbete på området. I januari 2009 presenterade kommissionen ett förslag till ett nytt treårigt gemenskapsprogram syftande till att främja nätverksbyggande mellan den audiovisuella branschen i EU/EFTA och tredje land. Programmet, som löper från 2011 t.o.m. 2013, har välkomnats av rådet och Europaparlamentet och behandlats mycket skyndsamt. En uppgörelse om programmets innehåll med en budget om 15 miljoner euro nåddes mellan rådet och parlamentet i maj 2009. Regeringen anser att det nya stödprogrammet på ett förtjänstfullt sätt kompletterar det program som redan finns på området. Den fortsatta diskussionen på europeisk nivå om kreativt innehåll via Internet kommer att följas noga av regeringen, eftersom den innehåller viktiga framtidsfrågor för de kulturella näringarna.

Slutligen anser regeringen att de konventioner och rekommendationer som arbetas fram inom Europarådet bidrar till att garantera yttrandefrihet och ett fritt europeiskt åsiktsutbyte, och den bedömer därför att arbetet fyller ett viktigt syfte bl.a. för att främja en demokratisk utveckling och stabilitet i Sveriges närområde. Regeringen bedömer även att arbetet på medieområdet inom Unesco är viktigt och ligger i linje med svenska prioriteringar för området.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna avseende myndigheterna inom verksamhetsområdet.

Inriktning

Enligt regeringen utgör fria och självständiga medier en förutsättning för den mångfald i nyhetsförmedling och opinionsbildning som är grunden i ett demokratiskt samhälle, varför utgångspunkten för regeringens politik inom medieområdet är att garantera yttrande- och tryckfriheterna. En mediemarknad med många aktörer, tydliga spelregler och konkurrens ger enligt regeringen goda förutsättningar för fri åsiktsbildning, fritt utbyte av idéer och reella möjligheter att granska makthavare.

Även om kommersiella och ideella aktörer är viktiga för ett brett medieutbud kräver medieområdet enligt regeringen mer än rena marknadslösningar, vilket innebär att det även är viktigt att radio och tv i allmänhetens tjänst har goda möjligheter att verka och utvecklas. Regeringen har därför i en tidigare proposition (prop. 2008/09:195) föreslagit dels att programföretagen i allmänhetens tjänst (SR, SVT och UR) får extra medel under 2010, bl.a. för att fördjupa, utveckla och vidga företagens kulturutbud, dels

att sändningstillstånden för den kommande perioden ska gälla i fyra år, med en avstämning i form av en kontrollstation efter två år, dels att åtgärder som syftar till regelförenkling och ett ökat oberoende för företagen ska införas.

Den tekniska utvecklingen, den europeiska lagstiftningen och de marknadsmässiga förändringarna medför enligt regeringen att lagstiftningen på radio- och tv-området behöver moderniseras, liberaliseras och förenklas. Mot bakgrund av AV-utredningens betänkande (SOU 2008:116) pågår i Regeringskansliet ett arbete i syfte att åstadkomma en mer framtidssäker lagstiftning och att skapa bättre förutsättningar för en livskraftig svensk radio och tv-bransch. Regeringen avser att återkomma i frågan under mandatperioden.

Avskaffandet av reklamskatten

I budgetpropositionen för 2010 gör regeringen bedömningen att det för närvarande saknas förutsättningar för finansiering av ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten (prop. 2009/10:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 7.2.6.2).

Riksdagen tillkännagav den 10 april 2002 som sin mening vad skatteutskottet (bet. 2001/02:SkU20, rskr. 2001/02:201) anfört om att reklamskatten bör avvecklas och att frågan, med beaktande av de budgetpolitiska målen, bör prioriteras vid kommande budgetberedning.

Sedan tidigare har ytterligare steg i avskaffandet av den resterande reklamskatten tagits. De senaste ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2008 (prop. 2007/08:18, bet. 2007/08:SkU8, rskr. 2007/08:44). I samband med dessa ändringar erinrade skatteutskottet om att riksdagens tidigare tillkännagivande avsåg en avveckling av hela reklamskatten. I budgetpropositionen för 2009 bedömde regeringen att det är viktigt att den resterande reklamskatten avskaffas men att det saknades förutsättningar för att finansiera ytterligare steg i reklamskattens avskaffande då. Skatteutskottet delade regeringens bedömning och vidhöll sin tidigare inställning (jfr bet. 2008/09:KU1 s. 69).

Även i årets budgetberedning har frågan om ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten prövats. Regeringen anser, liksom tidigare, att den resterande reklamskatten bör avskaffas men har prioriterat andra skatteändringar.

Översyn av vissa mediemyndigheter

I en departementspromemoria föreslås bl.a. att myndigheterna Granskningsnämnden för radio och tv, Radio och tv-verket och Presstödsnämnden ska avvecklas och samlas i ny myndighet (se avsnittet om anslag 8:5 *Granskningsnämnden för radio och tv* för mer information).

Utskottets ställningstagande

Vad som redovisas i propositionen om området Medier föranleder i detta sammanhang inget uttalande från utskottets sida.

Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 8:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* på 6 787 000 kr.

Anslaget används för förvaltningskostnader hänförliga till presstöd och stöd till taltidningar.

Propositionen

Verksamheten

Presstödsnämnden publicerar årligen skriften Dagspressens ekonomi, som beskriver utvecklingen på dagspressmarknaden.

I januari 2008 fick Taltidningsnämnden i uppdrag av regeringen att genomföra en översyn av taltidningsverksamheten och att i samarbete med Talboks- och punktskriftsbiblioteket identifiera möjligheterna till ökad samverkan mellan myndigheterna. Uppdraget redovisades i november 2008 genom två rapporter vilka föreslår bl.a. dels att staten ska upphöra att ge bidrag till inläsning och redigering av taltidningar, och fortsättningsvis endast stödja talsyntestidningar, dels att post- och radiodistributionen ska upphöra, och att taltidningar och talböcker i stället ska distribueras via Internet. Regeringen bedömer att rapporterna utgör ett viktigt underlag i arbetet med att utforma statens framtida engagemang inom taltidnings- och talboksverksamheterna och avser att återkomma i frågan under mandatperioden.

Anslaget

Regeringen föreslår att 6 787 000 kr anvisas under anslag 8:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* för 2010. Anslagsökningen i förhållande till 2009 på 204 000 kr beror endast på pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för budgetåret 2010.

Presstödet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 8:2 *Presstödet* på 567 119 000 kr. Utskottet föreslår att riksdagen mot bakgrund av vad som redovisas i budgetpropositionen avstyrker ett motionsyrkande om att slå vakt om presstödet.

Anslaget används för bidrag till dagspressen i enlighet med bestämmelserna i presstödsförordningen (1990:524). Presstödet lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor.

Propositionen

Verksamheten

Presstödet har under 2008 uppgått till totalt 502,8 miljoner kronor, vilket motsvarar 2,7 % av dagspressens totala utgivningskostnader. Driftsstödet har uppgått till 432,5 miljoner kronor och betalats ut till 78 tidningar. I distributionsstöd har 70,3 miljoner kronor utbetalats till 139 tidningar.

Det totala antalet dagstidningar och dess sammanlagda upplaga har minskat under den senaste femårsperioden. Antalet tidningar som får driftsstöd har dock ökat något, främst inom gruppen endagstidningar. Utgifterna för presstödet har minskat mellan 2007 och 2008, vilket beror dels på att det särskilda distributionsstödet för lördagsutdelning har upphört, dels på att kostnaderna för distributionsstödet har minskat på grund av sjunkande tidningsupplagor.

Regeringen bedömer att den samlade effekten av driftsstödet och av det samarbete som bedrivs på flera orter mellan första- och andratidningar är att andratidningarnas ekonomiska ställning har förbättrats, vilket är en viktig orsak till att den redaktionella mångfalden har kunnat bevaras.

Regeringen anser att presstödet ska värnas eftersom det är viktigt för mediemångfalden på lokal och regional nivå.

Kommissionens granskning av presstödet

Europeiska kommissionen genomför för närvarande en granskning av det svenska presstödet förenlighet med statsstödsreglerna. I juni 2009 lämnade kommissionen en skrivelse till de svenska myndigheterna i vilken anfördes att driftsstödet till dagspressen i sin nuvarande utformning inte är förenligt med gemenskapsreglerna. Kommissionen accepterar presstödet syfte och grunder, men föreslår ett antal ändringar i stödet för att åtgärda

vissa konkurrensproblem, bl.a. att stödet till storstadstidningarna Svenska Dagbladet och Skånska Dagbladet begränsas för att göra det mer proportionerligt.

Regeringen konstaterar att den kritik mot delar av stödet som kommissionen tidigare har framfört delvis kvarstår, men att argumentationen från svensk sida har ökat kommissionens förståelse för presstödet betydelse för den svenska tidningsbranschen. Regeringen framhåller att detta är särskilt viktigt i ljuset av den senaste konjunkturedgångens stora påverkan på branschen. Enligt propositionen överväger regeringen för närvarande kommissionens förslag till ändringar i presstödet med avsikten att underätta kommissionen om sin inställning till förslagen under hösten 2009.

Anslaget

Regeringen föreslår att 567 119 000 kr anvisas under anslag 8:2 *Presstöd* för 2010. Anslagsbeloppet är oförändrat i förhållande till innevarande år.

Övrigt

Konstitutionsutskottet har bl.a. den 17 februari och den 17 september 2009 erhållit information från regeringen om den pågående dialogen mellan regeringen och kommissionen i presstödsfrågan.

Vid konstitutionsutskottets sammanträde den 17 september 2009 lämnade kulturministern information om utvecklingen i presstödsfrågan. Informationen lämnades mot bakgrund av kommissionens ovannämnda skrivelse i vilken det föreslås att Sverige dels begränsar stödbeloppet för storstadstidningar, dels inför en övre gräns för stödnivån och en tidsbegränsning för presstödsordningen för att garantera presstödet förenlighet med den gemensamma marknaden. Regeringen skulle enligt rådets s.k. tillämpningsförordning³ underrätta kommissionen senast den 22 september 2009 huruvida den godtar de föreslagna åtgärderna eller ej. Vid sammanträdet den 17 september informerade regeringen utskottet att den avsåg att begära förlängd svarstid. Utskottet uttalade i sammanhanget att den avsåg att följa utvecklingen bl.a. genom att kalla regeringen till överläggning under hösten 2009.

Av en svarsskrivelse från kommissionen till regeringen daterad den 21 september 2009 framgår att kommissionen godtar regeringens begäran om att förlänga tidsfristen för att lämna ovannämnda uppgifter till den 22 december 2009.

³ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1–9. Tillämpningsförordningen är förordningen om tillämpningen av artikel 93 i fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen. Artikel 93 i fördraget ger kommissionen en särskild befogenhet att fatta beslut om huruvida statligt stöd är förenligt med den gemensamma marknaden.

Motionen

I motion 2009/10:K240 av Lars Mejern Larsson och Berit Högman (båda s) föreslås att riksdagen ska tillkännage för regeringen vad som anförs om behovet av att slå vakt om presstödet. Motionärerna betonar att ytterst handlar stödet om att värna om mångfalden i det demokratiska samtalet och att presstödet utgör en starkt bidragande orsak till att andelen dagstidningsläsare i Sverige är en av de högsta i Europa.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag 8:2 *Presstöd* för budgetåret 2010. Utskottet noterar att regeringen anser att presstödet ska värnas eftersom det är viktigt för mediemångfalden på lokal och regional nivå. Utskottet bedömer att motion 2009/10:K240 (s) redan är tillgodosedd och avstyrker mot denna bakgrund motionen.

Utskottet kommer att följa utvecklingen och regeringens agerande gentemot kommissionen i presstödsfrågan.

Stöd till radio- och kassettidningar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 8:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* på 125 456 000 kr.

Anslaget används för bidrag till dagstidningar i enlighet med bestämmelserna i förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar.

Propositionen

Anslaget

Anslaget minskades tillfälligt med 2 000 000 kr för 2009 för omprioriteringar inom medieområdet. Medlen återförs till anslaget fr.o.m. 2010.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen att 125 456 000 kr anvisas under anslag 8:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för budgetåret 2010.

Radio- och tv-verket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 8:4 *Radio- och tv-verket* på 13 348 000 kr.

Anslaget används för förvaltningskostnader kopplade till tillstånd, avgifter och registrering som rör ljudradio- och tv-sändningar riktade till allmänheten.

Propositionen

Verksamheten

Radio- och tv-verket har i uppdrag att löpande förse Kulturdepartementet med information om utvecklingen inom medieområdet samt att publicera statistik och annan information beträffande ägande- och branschstrukturer, teknik och ekonomi. Verket publicerar bl.a. den årliga rapporten *Medieutveckling*. Av rapporten *Medieutveckling 2009* följer enligt propositionen att mediemarknaden under 2000-talet har genomgått stora förändringar.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 318 000 kr; för budgetåren 2007 och 2006 uppgick det till 89 000 respektive 117 000 kr.

Anslaget

För 2009 tillfördes anslaget 2 000 000 kr engångsvis i syfte att täcka myndighetens kostnader för tillståndsgivningsarbetet. För 2010 återgår anslaget till den tidigare nivån.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen att 13 348 000 kr anvisas under anslag 8:4 *Radio- och tv-verket* för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för budgetåret 2010.

Granskningsnämnden för radio och tv

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 8:5 *Granskningsnämnden för radio och tv* på 11 660 000 kr.

Anslaget används för förvaltningskostnader hänförliga till granskning och tillsyn av programföretagen samt bevakning av utländska radio- och tv-sändningar som riktar till den svenska allmänheten. Nämnden har också i uppdrag att rapportera till regeringen om radio- och tv-företagens programverksamhet.

Propositionen

Verksamheten

Granskningsnämnden för radio och tv lämnar varje år minst en rapport om radio- och tv-företagens programverksamhet. Under 2008 har två rapporter publicerats: Svenskt tv-utbud 2007 samt Kommersiell lokalradio – En kartläggning till och med 2007, med fokus på åren 2001–2007 då tillstånd enligt gamla och nya regler har funnits parallellt.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till 1 106 000 kr; för budgetåren 2007 och 2006 uppgick det till 1 208 000 respektive 586 000 kr.

Översyn av granskningsnämndens verksamhet

Mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande till regeringen om behovet av en relevant och allsidig utvärdering av Granskningsnämnden för radio och tv:s verksamhet (bet. 2007/08:KU15, rskr. 2007/08:141) genomfördes inom Regeringskansliet en översyn av vissa myndigheter och resultatet överlämnades i en promemoria (Ds 2009:4) till regeringen. I promemorian, som har remitterats, föreslås bl.a. att myndigheterna Granskningsnämnden för radio och tv, Radio och tv-verket och Presstödsnämnden ska avvecklas och samlas i en ny myndighet. Detta skulle, enligt promemorian, medföra en stärkt och breddad kompetens jämfört med dagens organisation samt skapa förutsättningar för en mer effektiv och ändamålsenlig förvaltning av statens medel. Promemorians förslag bereds i Regeringskansliet.

Granskningsnämnden för radio och tv har vidare under 2009 initierat ett utvecklingsarbete som syftar till att se över hur verksamheten kan effektiviseras och koncentreras till fall av misstänkta överträdelse, vilket bedöms bl.a. kunna leda till ökade möjligheter för nämnden att initiera egna tillsynsärenden. Regeringen avser att fortsätta följa nämndens arbete men finner mot bakgrund av vad som angivits ovan inte skäl att för närvarande initiera ytterligare insatser när det gäller nämndens verksamhet.

Anslaget

Granskningsnämndens verksamhet finansieras delvis genom att medel anvisas från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida. För 2010 föreslås att 7 570 000 kr på detta sätt delfinansierar nämndens verksamhet (se prop. 2009/10:1 utg.omr. 17, avsnitt 13.6.5).

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen att anslag 8:5 *Granskningsnämnden för radio och tv* anvisas 11 660 000 kr för 2010. Anslagsökningen i förhållande till 2009 på 385 000 kr beror endast på pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för budgetåret 2010.

Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för 2010 anvisar ett anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* på 18 920 000 kr samt avstyrker motionsyrkanden om nedläggning av institutet och om hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt ska stimuleras.

Jämför reservation 4 (s, v, mp) och särskilda yttrandena 2 (v) och 3 (mp).

Inom anslaget finansieras viss verksamhet från regeringens sida för information om EU och utvecklingen i samarbetet inom unionen. Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) tar fram forskningsbaserade analyser och annat underlag i frågor om utvecklingen av Europeiska unionen och Sveriges europapolitik, gör analyser och underlag tillgängliga för regeringen och andra aktörer samt deltar i internationellt utbyte.

Propositionen

Verksamheten

Sieps forsknings- och utredningsverksamhet bedrivs huvudsakligen inom ramen för tre övergripande teman: makt och demokrati i EU, EU:s roll i världen samt effekter av EU:s politik. Under 2008 och 2009 har Sieps anordnat ett antal välbesökta seminarier samt publicerat olika skrifter och analyser. Myndigheten har även utvecklat sitt internationella utbyte.

Sieps verksamhet har utvärderats genom en utredning (SOU 2007:109). På grundval av utredningens förslag och remissinstansernas synpunkter har regeringen beslutat om förordningen (2008:748) med instruktion för Svenska institutet för europapolitiska studier. Genom förordningen ändrades bl.a. Sieps ledningsform till en enrådighetsmyndighet.

Anslagssparandet uppgick under 2008 till -84 000 kr; för budgetåren 2007 och 2006 uppgick det till 4 469 000 respektive 4 576 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inga invändningar och bedömer att årsredovisningen för Sieps i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Regeringen föreslår att 18 920 000 kr anvisas under anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2010. I förhållande till 2009 ökar anslaget med 539 000 kr. Anslagsökningen utgörs endast av pris- och löneomräkning.

Motionerna

Berit Andnor m.fl. (s) begär i motion 2009/10:K405 att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska återkomma till riksdagen med förslag, inom givna ekonomiska ramar, på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras (yrkande 4).

Lars Ohly m.fl. (v) föreslår i motion 2009/10:K326 att anslaget minskas med 18 920 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). Motionärerna yrkar att riksdagen ska tillkännage för regeringen att Sieps bör läggas ned i brist på folklig förankring (yrkande 3). I motionen föreslås även att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras (yrkande 4). Motionärerna anför bl.a. att Sieps verksamhet inte är uppbyggd för att initiera en bred och folkligt förankrad EU-debatt samt att europapolitisk forskning bör bedrivas på universitet och högskolor.

Även i motion 2009/10:K333 av Mikael Johansson m.fl. (mp) föreslås att Sieps läggs ned och att anslaget därmed minskas med hela anslagsbeloppet jämfört med regeringens förslag (yrkandet i denna del).

Tidigare behandling

I betänkande 2008/09:KU1 (s. 79–80) avstyrktes motioner om dels åtgärder för en bred och folkligt förankrad EU-debatt, dels nedläggning av Sieps mot bakgrund av att utskottet dels inte delade den i motionen framförda uppfattningen, dels delade regeringens bedömning avseende anslaget till Sieps.

Yttrande från utrikesutskottet

Utrikesutskottet bedömer i sitt yttrande (2009/10:UU1y) att Sverige bör ha tillgång till ett organ som kan förse de politiska beslutsfattarna med analyser och annat underlag om olika EU-frågor och att motionskrav om att lägga ned Sieps därmed saknar utskottets stöd. Mot bakgrunden av bl.a. de förutsättningar för en bred och folkligt förankrad debatt om aktuella frågeställningar i Europasamarbetet som ges av den svenska grundlagsfästa

åsikts- och yttrandefriheten delar inte utrikesutskottet den motionsledes framförda bedömningen att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag, inom givna ekonomiska ramar, på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras. Utrikesutskottet anser således att motionerna 2009/10:K326 (v) yrkandena 1 (delvis), 3 och 4, 2009/10:K333 (mp) (delvis) samt 2009/10:K405 (s) yrkande 4 bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

I yttrandet finns bl.a. en avvikande mening (s) om nedläggningen av Sieps och behovet om en bred och folkligt förankrad EU-debatt.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för budgetåret 2010 och avstyrker därmed motionerna 2009/10:K326 (v) yrkande 1 i denna del och 2009/10:K333 (mp) i denna del.

Konstitutionsutskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande vad avser frågor om åtgärder för en bred och folkligt förankrad EU-debatt och en nedläggning av Sieps. Ställningstagandet innebär att konstitutionsutskottet delar utrikesutskottets bedömningar. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2009/10:K405 (s) yrkande 4 och 2009/10:K326 (v) yrkandena 3 och 4.

Riksdagsförvaltningens årsredovisning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagsstyrelsens redogörelse Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2008 läggs till handlingarna.

Redogörelsen

I redogörelse 2008/09:RS2 lämnas en redovisning för riksdagsförvaltningens verksamhet under verksamhetsåret 2008. Där lämnas uppgifter om riksdagens personal och riksdagsförvaltningens organisation. Riksdagsförvaltningen (RDF) redovisar resultatet fördelat på endast en verksamhetsgren, *Stödet till den parlamentariska processen*. Redogörelsen innehåller även en finansiell redovisning och en bilaga med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen under 2008. I anslagsdirektivet till RDF för 2008 anges ett övergripande verksamhetsmål och ett antal ekonomiska mål för riksdagsförvaltningen men inga verksamhetsanknutna uppdrag.

Enligt redogörelsen har RDF under 2008 svarat för stöd till riksdagens arbete i enlighet med dels bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och riksdagsförvaltningens instruktion, med tillhörande författningar och föreskrifter på riksdagsområdet, dels de mål som anges i anslagsdirektivet och inom fastställda ramar. Särskilda insatser har gjorts inom de prioriterade områden som riksdagsstyrelsen fastställt i planeringsanvisningar.

De serviceenkäter som genomfördes 2008 visade att det fanns en stor uppskattning för det stöd och den service förvaltningen erbjuder. Förvaltningen ser därmed resultatet som tillfredsställande och som en viktig del i resultatbedömningen av arbetet att svara för väl fungerande stöd och service till kammare, utskott, ledamöter, partikanslier, riksdagsorgan och den egna förvaltningen.

Krisen på finansmarknaden 2008 gjorde avtryck även i riksdagsarbetet när förslag från regeringen med anledning av krisen behövde behandlas mycket skyndsamt av riksdagen. Därtill har dels arbetet med att införa ett miljöledningssystem, dels förberedelserna för EU-ordförandeskapet hösten 2009 satt sin prägel på arbetet under året.

I redogörelsen anges därtill bl.a. att utöver RDF:s kostnader på 1 526 miljoner kronor har 431 miljoner kronor utbetalats i form av stöd och bidrag, främst som stöd till partigrupperna i riksdagen (244 miljoner kronor, varav ca 202 miljoner kronor avser politiska sekreterare), samt som stöd till politiska partier (172 miljoner kronor). De totala kostnaderna för både verksamhet och transfereringar har enligt redogörelsen ökat med sammanlagt drygt 330 miljoner kronor jämfört med 2007, vilket motsvarar en ökning med ca 21 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen för riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2008 till handlingarna.

Resultatredovisningen till riksdagen

Avskaffande av politikområdena

Som regeringen aviserade i 2008 års ekonomiska vårproposition (prop. 2007/08:100 avsnitt 4.4.4) och som utvecklades i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 10.4.1) har den enhetliga verksamhetsstrukturen utgått, med innebörden att utgiftsområden inte delas in i politikområden och i förekommande fall inte heller i verksamhetsområden. De dåvarande målen för politikområdena upphörde att gälla och ersattes av mål föreslagna eller angivna av regeringen mot vilka verksamheter inom utgiftsområdena skulle redovisas och följas upp i framtiden. Enligt regeringen gavs utformningen av resultat-

redovisningen på så vis ökad flexibilitet. Regeringen bedömde att redovisningen av anslagsfinansierad verksamhet inom utgiftsområdet i ökad grad kunde utformas utifrån såväl regeringens som riksdagens behov samt verksamhetens karaktär.

Vad gäller inriktningen av det fortsatta utvecklingsarbetet i fråga om regeringens resultatredovisning till riksdagen anfördes i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 10.4.1) att formerna för och innehållet i regeringens resultatredovisning till riksdagen var föremål för fortsatt diskussion mellan Regeringskansliet och riksdagsförvaltningen och riksdagens utskottsorganisation. Regeringen påpekade därtill att det fanns anledning att noga överväga i vilken utsträckning den ändrade indelningen av regeringens resultatredovisning tillgodoser riksdagens behov av information.

Konstitutionsutskottet delade regeringens bedömning i detta avseende (se bet. 2008/09:KU1 s. 39). Utskottet noterade dock inga väsentliga förändringar jämfört med föregående års budgetproposition. Mot bakgrund av att frågan enligt den dåvarande propositionen var föremål för fortsatt diskussion mellan Regeringskansliet och riksdagsförvaltningen och riksdagens utskottsorganisation fann utskottet det lämpligt att avvakta resultatet av dessa diskussioner och hade inga ytterligare synpunkter på hur resultatredovisningen hade utformats i den aktuella budgetpropositionen.

Regeringens resultatinformation till riksdagen

I budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 12.5.1) anges bl.a. att regeringen i och med budgetarbetet för 2009 beslutade att ändra innehållet i och formerna för resultatstyrningen av myndigheterna och deras verksamhet. Den enhetliga verksamhetsstrukturen har utgått, och den årliga styrningen av myndigheterna är numera inriktad mot verksamhetens resultat utifrån det instruktionsenliga uppdraget.

I och med att verksamhetsstrukturen utgått kan regeringens redovisning av resultat till riksdagen i högre grad än tidigare komma att behöva baseras på annan information än den som myndigheterna redovisar i årsredovisningen. Resultatredovisningen kommer att basera sig på bl.a. revisionens iakttagelser, utredningar och av regeringen beställda myndighetsanalyser.

I sammanhanget noteras i propositionen att finansutskottet inom ramen för sin behandling av den förra budgetpropositionen anförde att utskottet har förståelse för att resultatinformationen till riksdagen kan behöva utformas på olika sätt för olika områden och att förändringarna av resultatstyrningen i riktning mot ökad verksamhetsanpassning och flexibilitet måste ske successivt och tillåtas ta tid (jfr bet. 2008/09:FiU2). Finansutskottet ansåg emellertid att flera av förändringarna angående målen som föreslogs i propositionen var oklart motiverade och beklagade att det inte redovisades någon samlad strategi för hur resultatredovisningen är tänkt att fungera gentemot riksdagen. Utskottet konstaterade vidare att förslagen i den förra

budgetpropositionen inte innebar några förbättringar när det gäller tydlighet i målformuleringarna och användningen av resultatindikatorer. I vissa fall, särskilt beträffande miljö- och jordbruksutskottets områden, innebar förslagen enligt finansutskottet i stället att inslagen av vaghet och oklarhet ökade. Förändringarna i riktning mot en ökad verksamhetsanpassning och flexibilitet i resultatstyrningen fick enligt utskottet inte innebära att kvaliteten eller precisionen i redovisningen till riksdagen försämrades.

Årsredovisningen för staten

Styretredningen föreslog i sitt betänkande Att styra staten (SOU 2007:75) att budgetpropositionen skulle renodlas till ett framåtriktat dokument och att årsredovisningen för staten skulle vara det centrala redovisningsdokumentet om den statliga verksamheten. Även Riksrevisionen ansåg i sin årliga rapport 2009 (RiR 2009:8) att årsredovisningen för staten bör vara det centrala redovisningsdokumentet inför riksdagen om den statliga verksamheten.

I propositionen bedömer regeringen att uppgifter om de sakliga resultat som uppnås inom statens alla verksamhetsområden inte kan ingå i en samlad årsredovisning för staten. Som skäl till bedömningen pekar regeringen på såväl den statliga verksamhetens omfattning och skiftande beskaffenhet som den knappa tid som råder från det att myndigheterna lämnar sina årsredovisningar till regeringen till dess att regeringen lämnar årsredovisningen för staten till riksdagen. Regeringen anser därför att budgetpropositionen på de flesta områdena är det mest lämpliga dokumentet för den löpande redovisningen av mål och resultat på olika områden (prop. 2009/10:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 12.5.1).

I sammanhanget kan nämnas att Grundlagsutredningen i sitt betänkande lämnade förslag om införandet av en bestämmelse i regeringsformen om att regeringen ska överlämna en årsredovisning för staten till riksdagen (SOU 2008:125 s. 579–580). Utredningen anser att årsredovisningen för staten är av central betydelse för riksdagens uppföljning av budgeten eftersom den dels ger riksdagen goda möjligheter att utöva en effektiv kontroll av regeringen, dels utgör ett värdefullt underlag för en analys av statens ekonomi och för den politiska debatten. Enligt utredningen bör dock den närmare utformningen av årsredovisningen även fortsättningsvis regleras i budgetlagen.

Regeringens resultatredovisning till riksdagen inom utgiftsområde 1 framgår av utskottets ovan redovisade överväganden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det även fortsättningsvis finns anledning att noga överväga hur regeringens resultatredovisning ska vara utformad för att tillgodose riksdagens behov av resultatinformation. Konstitutionsutskottet delar därtill finansutskottets uppfattning att förändringar i riktning mot en ökad

verksamhetsanpassning och flexibilitet i resultatstyrningen inte får innebära att kvaliteten eller precisionen i redovisningen till riksdagen försämras. I detta avseende noterar konstitutionsutskottet inga väsentliga förändringar jämfört med föregående års budgetproposition.

Mot bakgrund av att något resultat från den diskussion mellan Regeringskansliet, riksdagsförvaltningen och riksdagens utskottsorganisation som omnämndes i förra budgetpropositionen inte berörs i 2010 års budgetproposition avvaktar utskottet i nuläget med synpunkter på resultatredovisningens utformning inom utgiftsområde 1.

F.d. statsråds inkomstgaranti

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avstyrker en motion om möjligheter att pröva inkomstgarantin för statsråd.

Jämför särskilt yttrande 4 (s, v, mp).

Motionen

I motion 2009/10:K208 av Hans Hoff (s) begärs att riksdagen ska tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheter att pröva inkomstgarantin för statsråd. I motionen anges att man med nuvarande regelverk har möjlighet att genom att bilda eget bolag undanhålla inkomster som inte påverkar inkomstgarantin, t.ex. genom att undvika att ta ut lön eller vinst från bolaget. Motionären anser att det borde finnas en möjlighet för Statsrådsarvodesnämnden att granska den typen av agerande och vidta åtgärder mot det. I motionen anförs att en motsvarande möjlighet finns för riksdagens arvodesnämnd gentemot riksdagsledamöter som uppbär inkomstgaranti.

Gällande ordning

Inkomstgaranti för f.d. statsråd

För statsråd finns regler om inkomstgaranti i förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning (chefs-förordningen) samt i förordningen (AgVFS 2003:1 B 1) om inkomstgaranti och tjänstepension för statsråd. I den senare förordningen anges att den förra förordningen ska tillämpas med de tillägg och undantag som anges i den senare förordningen. Enligt 5 § i den senare förordningen har ett statsråd inte rätt att uppbära statlig egenpensionsförmån eller inkomstgaranti för tid då statsrådsarvode eller avgångsersättning på grund av upp-

drag som statsråd betalas ut. I övrigt finns inga tillägg eller undantag vad gäller frågan om minskning av inkomstgarantin, och för statsråd gäller således vad som i den delen är föreskrivet i chefsförordningen.

Av 10 § chefsförordningen framgår att inkomstgarantin ska minskas med inkomst av anställning eller något annat förvärvsarbete. Med inkomst av anställning och annat förvärvsarbete avses bl.a. inkomst som är pensionsgrundande, sådan inkomst av anställning utomlands som inte beskattas i Sverige och andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag.

Statsrådsarvodesnämndens instruktion

Enligt 1 § i lagen (1993:1427) med instruktion för Statsrådsarvodesnämnden ska nämnden enligt 1 § lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m. fastställa det belopp som månadsvis ska betalas i arvode till statsråden och besluta om avgångsersättning till statsråd.

Med avgångsersättning åsyftas den ersättning som betalas till ett statsråd som avgår vid regeringsombildning utan att få någon ny anställning eller utan att kunna falla tillbaka på någon anställning eller jämförlig verksamhet (jfr prop. 1981/82:174, bet. 1981/82:AU27, rskr. 1981/82:443). Avgångsersättning betalas ut månadsvis så länge som det förutvarande statsrådet inte uppbär någon inkomst av förvärvsarbete, dock längst under tolv månader.

Statsrådsarvodesnämnden fattar inte beslut om rätt till inkomstgaranti.

Inkomstgaranti för f.d. riksdagsledamöter

Våren 2006 beslutade riksdagen om en skärpning av reglerna i vissa avseenden, bl.a. infördes en jämningsregel i 13 kap. 16 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter som innebär att Riksdagens arvodesnämnd får besluta att rätt till inkomstgaranti inte föreligger eller att utbetalningen av inkomstgarantin ska minskas eller helt upphöra bl.a. om en garantitagare förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skäligen ersättning för detta arbete. I förarbetena anförde riksdagsstyrelsen att jämningsregeln ska ta sikte på den situation när en garantitagare förvärvsarbetar åt annan utan att uppbära skäligen ersättning för detta arbete (framst. 2005/06:RS4 s. 69).

Riksdagens arvodesnämnds instruktion

Enligt 1 § i lagen (1993:1426) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd ska nämnden bl.a. i enlighet med 13 kap. 16 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter besluta om jämkning av inkomstgaranti och 13 kap. 27 § samma lag besluta om utbetalning av inkomstgaranti på nytt.

Tidigare behandling

Senast utskottet behandlade motioner om inkomstgarantisystemet för f.d. statsråd var våren 2009 (bet. 2008/09:KU15 s. 36 f.). Utskottet avstyrkte dessa motioner med motiveringen att inkomstgarantin beslutas enligt den nuvarande ordningen i aktuella föreskrifter av regeringen och att det mot bakgrund av detta ankom på regeringen att själv avgöra om reglerna bör ändras så att de t.ex. motsvarar de regler som gäller för riksdagsledamöter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regleringen av f.d. statsråds och riksdagsledamöters inkomstgaranti tidigare i huvudsak varit överensstämmande. Sedan juli 2006 gäller dock att inkomstgarantin för f.d. riksdagsledamöter kan minskas eller helt upphöra om en garantitagare i väsentlig omfattning förvärvsarbetar åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete. Utskottet anser alltså att det enligt den ansvarsfördelning som råder mellan riksdagen och regeringen ankommer på regeringen att själv avgöra om de föreskrifter som styr f.d. statsråds inkomstgarantier bör ändras så att de t.ex. motsvarar de regler som gäller för riksdagsledamöter. Utskottet avstyrker därmed motion 2009/10:K208 (s).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Mål för demokratipolitiken, punkt 2 (s, v)

av Berit Andnor (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Sinikka Bohlin (s) och Torbjörn Lövendahl (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen beslutar upphäva de gällande målen för demokratipolitiken och ersätta dem med de mål för demokratipolitiken som anges i motionen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K405 yrkande 5.

Ställningstagande

För att stärka demokratin är det nödvändigt att utveckla de demokratiska beslutsprocesserna. Enligt vår mening måste de demokratiska institutionerna ges kraft och verktyg att föra samhällsutvecklingen i den riktning som medborgarna vill se. Medborgarna måste i sin tur ha goda möjligheter till insyn, delaktighet och inflytande. Den representativa demokratin ger möjlighet till påverkan också för den som inte har tid eller kraft att själv engagera sig. Genom de allmänna valen har alla medborgare möjlighet att påverka politikens utformning. Varje röst räknas lika oavsett väljarens förmåga att på andra sätt göra sig hörd. Därför är ett högt valdeltagande ett mål i sig. Vi anser att den representativa demokratin bör stärkas. Det bör ske genom att de traditionella kanalerna till inflytande värnas. Att uppmuntra engagemang också vid sidan av den representativa demokratin innebär ingen motsättning. Att öppna för inflytande via folkrörelser och nätverk vid sidan av den representativa demokratin formella institutioner kräver dock försiktighet så att inte principen att allas röst ska räknas lika åsidosätts. För att nå fram till det övergripande målet att folkstyrelsen ska värnas och fördjupas krävs enligt vår mening dels ett ökat valdeltagande i samtliga nationella val och valet till Europaparlamentet, dels att fler människor ska inneha någon form av politiskt förtroendeuppdrag på kommunal nivå och att antalet personer som någon gång i livet innehått ett sådant förtroendeuppdrag ska öka, dels att möjligheterna att delta i och påverka

den politiska processen ska bli bättre och att andelen som deltar ska öka, dels ett säkerställande av full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige.

Därmed yrkar vi att riksdagen beslutar upphäva de gällande målen för demokratipolitiken och återinföra demokratimålet i den lydelse det hade t.o.m. 2007, dvs. att det övergripande målet för demokratipolitiken är att folkstyrelsen ska värnas och fördjupas.

2. Sametingets flytt, punkt 3 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Mikael Johansson (mp), Sinikka Bohlin (s) och Torbjörn Lövendahl (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:K405 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att Sametingets projektering av en ny byggnad till följd av att hela Kiruna måste flyttas kräver både ett fortsatt uppdrag och särskilda medel för detta. Mot bakgrund av detta yrkar vi att riksdagen tillkännager det ovannämnda för regeringen.

3. Utrikesförvaltningens organisation m.m., punkt 5 (s)

av Berit Andnor (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Phia Andersson (s), Sinikka Bohlin (s) och Torbjörn Lövendahl (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:K405 yrkande 3 och 2009/10:U340 yrkande 93, bifaller delvis motion 2009/10:K279 och avslår motionerna 2009/10:K210, 2009/10:K304, 2009/10:K340, 2009/10:K408, 2009/10:U204 yrkande 3 och 2009/10:U205 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi vill investera i en kompetent utrikesförvaltning. Sveriges representation utomlands är en vital fråga för vår utrikes-, bistånds- och näringspolitik.

Regeringen saknar en genomtänkt strategi, och vi vill söka breda lösningar och överenskommelser, eftersom detta är en fråga av nationellt intresse. Vi menar att den enmansutredning som Carl Bildt nyligen tillsatte inte motsvarar de krav vi ställt på en bred översyn av Sveriges internationella närvaro i form av ambassader och konsulat i världen. Utredaren Peter Egardt har vid en föredragning inför utrikesutskottet redogjort för att den enmansutredning han leder inte kommer att kunna djupdyka i samtliga frågor och områden.

Beslut om såväl nya utlandsmyndigheter som nedläggning av befintliga kommer att fattas också i framtiden – men de måste vara en del av en helhetsbedömning. Det finns också möjliga vägar att gå för att finna nya samverkansformer som kan bidra till en stark utrikesförvaltning också i tider av kris.

Ett exempel på regeringens kortsiktiga prioriteringar är det hårt kritiserade nedläggningsbeslutet av generalkonsulatet i New York. Samtidigt som man öppnar ambassader med oerhört höga kostnadslägen, bl.a. på grund av säkerhetssituationen, stänger man generalkonsulatet i New York. Vi menar att denna besparing inte uppväger nackdelarna. Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York. Detta bör finansieras inom ramen för Regeringskansliets anslag.

4. Debatt kring EU-frågor m.m., punkt 6 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Mikael Johansson (mp), Sinikka Bohlin (s) och Torbjörn Lövendahl (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:K326 yrkandena 3 och 4 samt 2009/10:K405 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt med en levande och bred debatt om EU och svensk EU-politik. Samtidigt konstaterar vi att den borgerliga regeringen har försökt styra EU-debatten genom att dels lägga ned Kommittén för EU-debatt, dels öka anslaget till Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) för att sköta denna debatt. Därmed har den borgerliga regeringen ersatt den folkliga EU-debatten med statligt utformad propaganda.

Kommittén för EU-debatt lämnade bidrag till enskilda organisationer m.fl. för olika aktiviteter och debatter med anknytning till EU. Sieps har ett helt annat uppdrag. Sieps ska bl.a. bidra med analyser och underlag till regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige.

Det är något annat än att initiera en bred och folkligt förankrad EU-debatt. Femton år efter att Sverige blev medlem i EU saknas anledning att ha en särskild myndighet för forskning om EU och för att stimulera en statligt styrd debatt om EU. Europapolitisk forskning bör bedrivas på universitet och högskolor.

Det är vår uppfattning att Sieps bör läggas ned och att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag, inom givna ekonomiska ramar, på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras.

5. Hbt-kompetens inom utrikesförvaltningen m.m., punkt 11 (v)

av Marianne Berg (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:U209 yrkande 2.

Ställningstagande

Rätten att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor är central i arbetet för jämställdhet och sexuellt likaberättigande, men dessa rättigheter är också grundläggande mänskliga rättigheter, avgörande delar i varje strategi för utveckling och demokrati som avser att vara framgångsrik. För att kunna inkludera arbetet för allas rätt att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor räcker det inte med vilja – det krävs kunskap, resurser och erfarenhet. Men i dag ser vi tyvärr att den kompetensen många gånger saknas på dessa områden. Arbetet med att höja hbt-kompetensen inom Sida har gått oacceptabelt sakta, och EU:s generaldirektorat för handelsfrågor och Utrikesdepartementets enheter för internationell handelspolitik saknar i stort resurser för att över huvud taget lyfta fram dessa frågor inom handelspolitiken.

Jag anser att det är avgörande att kunskapen på dessa områden höjs inom utrikesförvaltningen och anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur man ska förstärka kompetensen rörande sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (inklusive hbt) inom Utrikesdepartementet.

Särskilda yttranden

1. Anslag m.m. 2010 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (s)

Berit Andnor (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Phia Andersson (s), Sinikka Bohlin (s) och Torbjörn Lövendahl (s) anför:

I Socialdemokraternas budgetmotion ”Jobben först” beskriver vi vårt alternativ till regeringens budgetproposition. Våra förslag har tagits fram för att tackla de utmaningar Sverige står inför: välfärdens bristande kvalitet, de växande klyftorna, underskotten i de offentliga finanserna, klimatkrisen och, i synnerhet, den stigande arbetslösheten. Vi socialdemokrater lägger fram våra förslag för att ta Sverige ur den ekonomiska krisen, men också för att rusta Sverige så att landet blir långsiktigt starkare. Det tjugoförsta århundradets utmaningar måste mötas med investeringar i framtidens jobb.

Våra förslag står i skarp kontrast till den borgerliga regeringen vars syfte är att göra Sverige till ett europeiskt genomsnittsland, med samma höga arbetslöshet, samma brister i välfärden, samma underskott i de offentliga finanserna och samma ekonomiska klyftor.

Majoriteten i riksdagen bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna avser dock att den 18 november 2009 fastställa andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten, och gör en annan beräkning av statens inkomster 2010 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Det innebär att riksdagen för detta år kommer att låsa såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena och fatta beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 1 inte får överstiga 12 104 763 000 kr under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen kommer att ge budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat avstår vi från att reservera oss. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 1 borde ha begränsats med 633 miljoner kronor på det sätt som framgår av Socialdemokraternas motion 2009/10:K405.

I motionen föreslår vi bl.a. att utökningen av Regeringskansliet till följd av ordförandeskapet i EU nu kan dras in. Därmed skulle anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 640 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för budgetåret 2010. Vi vill även att anslag 3:1 *Sametinget* ökas med 2 miljoner kronor under 2010 för att säkerställa en fortsatt projektering av nybyggnation av Sametingets lokaler. Därtill vill vi inrätta en integritetsombudsman som på ett samlat sätt tillvaratar integritetsskydds-

tresset och bevakar att dess gränser inte överträds. Därför anser vi att riksdagen bör inrätta ett nytt anslag, 6:7 *Integritetsombudsman*, och bör anvisa 5 miljoner kronor till anslaget under budgetåret 2010.

När det gäller det sistnämnda förslaget om inrättande av en integritetsombudsman vill vi betona att yrkanden om förslag med samma innebörd även läggs fram i motionerna 2009/10:Ju427 (yrkande 31) av Thomas Bodström m.fl. (s) och 2008/09:N7 (yrkande 1) av Tomas Eneroth m.fl. (s). I sistnämnda motion betonas, mot bakgrund av regeringens förslag om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område (prop. 2008/09:67), att det finns stor anledning att följa upp huruvida det uppstår situationer där personer drabbas av att deras Internetabonnemang har missbrukats av någon annan för illegal fildelning. Vi anser att regeringens uppföljning av de lagändringar som föreslagits i propositionen bör kompletteras med en oberoende granskning. Mot bakgrund av detta önskar vi därför inrätta en integritetsombudsman, bl.a. för att följa upp tillämpningen av den nya lagstiftningen.

2. Anslag m.m. 2010 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (v)

Marianne Berg (v) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna, förväntas den 18 november 2009 besluta om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och en beräkning av statens inkomster. Ett tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet vid sidan av statsbudgeten kommer att fastställas för 2010, 2011 och 2012. I motion 2009/10:Fi261 presenteras Vänsterpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

På grund av regeringens passiva finanspolitik har Sverige drabbats hårdare av den ekonomiska krisen än vad de flesta jämförbara länder gjort. Den svenska arbetslösheten är nu för första gången högre än EU-snittet och beräknas nästa år uppgå till över 11 %. Regeringens politik har medfört att antalet personer som är anslutna till a-kassan nu är ca 500 000 färre jämfört med när regeringen tog makten 2006, och försämringarna innebär att arbetslöshetsförsäkringen inte längre garanterar en skälig inkomstrygghet vid arbetslöshet. Detta innebär naturligtvis hårda påfrestningar på den privata ekonomin för dem som blir arbetslösa, men urholkningen av arbetslöshetsförsäkringen leder också till att den samlade efterfrågan i ekonomin sjunker, vilket förvärrar lågkonjunkturen.

Vänsterpartiets budgetmotion är framför allt inriktad på att på att skapa fler jobb och värna välfärden. För 2011 anslår vi 20 miljarder kronor mer än regeringen till kommunsektorn, vilket motsvarar 40 000 sysselsatta. Vi lägger också fram ett förslag om ett investeringsstöd på 8 miljarder kronor till kommunsektorn under 2010. Stödet ska gå till investeringar som hotas i lågkonjunkturen, investeringar som vi behöver tidigarelägga för att stimulera ekonomin och skapa arbetstillfällen. Det handlar om satsningar på

upprustning av t.ex. skolor och sjukhus och på infrastrukturen för el, vatten, fjärrvärme, vägar och bostäder. Förslaget beräknas skapa 12 000 arbetstillfällen.

Sverige står inför en stor generationsväxling på arbetsmarknaden. I flera branscher, inte minst i den offentliga sektorn, riskerar vi att stå inför en brist på kvalificerad arbetskraft inom bara några år. Samtidigt som arbetslösheten bland unga är hög finns det eftersatta behov av fortbildning i stora yrkesgrupper, exempelvis inom äldreomsorgen. Vänsterpartiet anslår därför medel till riktade utbildnings- och kompetenshöjningssatsningar som bidrar till att slussa in yngre i arbetslivet där pensionsavgångarna kommer att bli många framöver.

Samtidigt med den ekonomiska krisen står världen inför ett ännu allvarligare hot i form av klimatförändringarna. Ibland framförs ståndpunkten att vi måste vänta med klimatomställningen tills den ekonomiska krisen klingat av. Vi tror att det är precis tvärtom. Dels är klimathotet så akut och allvarligt att omställningen inte kan vänta, dels kan stora investeringar i klimatomställningen utgöra draglok i en ekonomisk återhämtning. Vänsterpartiet anslår därför medel för en "Green New Deal". Förslaget innehåller investeringar i en svensk sol- och vindkraftsindustri, en utbyggd järnvägstrafik, klimatsmarta hyreshus, ny miljöteknik, landsbygdsutveckling och en grön svensk fordonsindustri.

Vår bedömning är att förslagen i Vänsterpartiets budgetmotion sammantaget ökar antalet sysselsatta med 40 000 personer under 2010. För 2011 och 2012 tyder våra beräkningar på en ökning av antalet sysselsatta med ca 60 000 personer.

Vänsterpartiet har presenterat sitt budgetalternativ för utgiftsområde 1 i motion 2009/10:K326. Vi avvisar regeringens förslag på bl.a. utökade resurser med anledning av kronprinsessans bröllop och yrkar att anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* minskar med 17 miljoner kronor. Vidare föreslår vi att riksdagsledamöternas arvoden minskas avsevärt och knyts till prisbasbeloppet, vilket medför en minskning med 51 miljoner kronor av anslag 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* Vi föreslår också att anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minskar med 600 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag och att Sieps läggs ned, vilket innebär att anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* minskas med hela anslagsbeloppet, dvs. nästan 19 miljoner kronor.

Då riksdagsmajoriteten kan antas komma att fatta ett rambeslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterat deltar jag inte i beslutet om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 1, och jag presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling.

3. Anslag m.m. 2010 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (mp)

Mikael Johansson (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotion 2009/10:Fi262 och tillhörande kommittémotioner. I vår budgetmotion konstaterar vi att världen och Sverige befinner sig i en djup konjunktursvacka och en global klimat- och miljökris. Miljöpartiet menar att regeringen misslyckats med att dämpa konjunkturedgången. Den irrationella ekonomiska politik som regeringen fört det senaste året har skadat svensk ekonomi och gjort att fallet i sysselsättningen blivit onödigt hårt. Regeringens politik, som inneburit att de kraftfullt argumenterat mot en mer expansiv finanspolitik samtidigt som man beskyllt oppositionen för ansvarslöshet, har sänt tydliga signaler ut i det svenska samhället. Finansministerns och statsministerns uppmaningar att spara sig ur krisen har uppfattats av såväl hushåll och myndigheter som kommunsektorn och medfört att fallet i produktion och sysselsättning blivit onödigt stort.

Nu väntar en lång och besvärlig väg tillbaka. Arbetslösheten måste bekämpas och underskotten i de offentliga finanserna på sikt minskas. Samtidigt står Sverige liksom resten av världen inför enorma klimat- och miljöutmaningar. Vägen tillbaka till en positiv ekonomisk utveckling måste följa en annorlunda bana med lägre utsläpp och mindre utarmning av våra gemensamma resurser. Miljöpartiet menar att regeringen agerar oansvarigt när den inte utnyttjar finanspolitiken till att aktivt ställa om det svenska samhället i hållbar riktning.

För att möta de stora utmaningar som Sverige och hela världen står inför föreslår Miljöpartiet till skillnad från regeringen omfattande investeringar i jobb, utbildning, välfärd, klimat och miljö. Samtidigt avvisar vi med kraft ofinansierade skattesänkningar som långsiktigt undergräver de offentliga finanserna. Miljöpartiets politik innebär ett stort mått av ansvar för den ekonomiska politiken och de offentliga finanserna. Ordning och reda i den offentliga ekonomin är en förutsättning för en aktiv krispolitik i en konjunkturedgång som den vi just nu befinner oss i.

Vi väljer, till skillnad från regeringen, att satsa på det som kan växa och utvecklas. Investeringar i klimatsmart infrastruktur minskar utsläppen samtidigt som framkomligheten och bekvämligheten ökar. Breda energiefektiviseringsprogram gör att energianvändningen minskar, samtidigt som energikostnaderna för den offentliga sektorn, företagen och hushållen sjunker. Satsningar på forskning och utveckling av ny teknik skapar både nya jobb och nya affärsmöjligheter.

I Miljöpartiets budget föreslår vi en politik för mänskligare trygghetssystem som gör att färre människor utförsäkras. Den ekonomiska krisen visar med tydlighet effekterna av regeringens förändringar av socialförsäkringssystemen. Allt fler människor hamnar nu utanför trygghetssystemen samtidigt som kostnaderna för socialbidrag skjuter i höjden.

Konjunkturfallet gör att många företag och jobb slås ut. En politik för entreprenörskap och nya företag har sällan varit mer nödvändig än i dag. Vi föreslår bl.a. kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter för de små företagen och större möjligheter för människor att starta företag och utveckla nya idéer.

För Miljöpartiet är det viktigt att den ekonomiska krisen inte ska drabba barn och unga. Vi menar att kvaliteten i välfärden måste förbättras. Kommunerna måste ges rimliga planeringsförutsättningar och konjunkturstödet till kommunerna förlängas. Miljöpartiets budgetförslag innebär att 23 miljarder kronor mer tillförs kommunsektorn under budgetperioden. Bland annat föreslår vi satsningar på kvalitet i skola och utbildning, bättre folkhälsa, kultur och sjukvård. Arbete med jämställdhet, mångfald, antidiskriminering och lika rätt är prioriterat för Miljöpartiet. Vi föreslår satsningar inom alla dessa områden som sammantaget leder till ett mer rättvist samhälle där alla människor har frihet att utvecklas och växa.

Den ekonomiska nedgången är global och drabbar många fattiga länder hårt. Miljöpartiets budgetförslag innebär större satsningar på bistånd och fattigdomsbekämpning, en mer öppen migrationspolitik och större satsningar på klimatåtgärder internationellt jämfört med regeringens förslag.

Riksdagens majoritet bestående av Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna förväntas den 18 november 2009 att ställa sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom detta kommande beslut avslås Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av den här anledningen tar jag inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 1. I stället redovisas här den fördelning av anslag inom utgiftsområde 1 som förordas i vår anslagsmotion 2009/10:K333.

Vi föreslår att anslag 3:1 *Sametinget* ökas med 2 miljoner kronor med anledning av projekteringen av en ny byggnad för Sametinget. I motionen föreslås även att anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med sammanlagt 75 miljoner kronor för budgetåret 2009. Anslagsökningen beror bl.a. på en särskild satsning på nya åtgärder i syfte att nå miljömål.

Därtill föreslås i motionen att Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) ska läggas ned, vilket skulle innebära att anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* minskas med nästan 19 miljoner kronor.

4. F.d. statsråds inkomstgaranti, punkt 10 (s, v, mp)

Berit Andnor (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Mikael Johansson (mp), Sinikka Bohlin (s) och Torbjörn Lövendahl (s) anför:

Under nuvarande mandatperiod har förändringar av f.d. riksdagsledamöters inkomstgaranti genomförts. Riksdagen har beslutat att jobbskatteavdraget på inkomstgaranti till bl.a. f.d. riksdagsledamöter slopas fr.o.m. den 1 januari 2010. I diskussionen som fördes i samband med att detta föreslogs

utgick vi från att regleringen av f.d. statsråds och riksdagsledamöters inkomstgaranti som tidigare i huvudsak varit överensstämmande skulle ses över så att så åter blev fallet. Detta är fortfarande vår uppfattning.

Beträffande möjligheten att pröva inkomstgarantin för f.d. statsråd på samma sätt som riksdagens arvodesnämnd i dag prövar f.d. riksdagsledamöters inkomstgaranti anser vi i likhet med motionären att en sådan möjlighet borde finnas för Statsrådsarvodesnämnden. Eftersom det enligt gällande ansvarsfördelning ankommer på regeringen att besluta om de här aktuella reglerna avstår vi dock från att yrka bifall till motion 2009/10: K208 (s).

5. Utrikesförvaltningens organisation m.m., punkt 5 (v)

Marianne Berg (v) anför:

Sveriges ordförandeskap i EU andra halvåret 2009 har ställt krav på en tillfällig höjning av anslaget till Regeringskansliet. Regeringskansliet bör nu återanpassa verksamheten till den budgetnivå som gällde före EU-ordförandeskapet. Den tillfälliga höjningen av anslaget ska inte leda till en omotiverad, generell anslagsökning. Vänsterpartiet anser därför att anslaget bör återgå till den nivå som gällde före det svenska ordförandeskapet i EU 2009.

Vänsterpartiet är kritiskt till den borgerliga regeringens tendens att föra över medel till administration på utrikesförvaltningen i Sverige från biståndsbudgeten. Både i budgeten för 2010 och i tilläggsbudgeten för 2009 har regeringen delfinansierat en utgiftsökning för anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* (utg.omr. 1) med medel från anslag 1:1 *Biståndsverksamhet* (utg.omr. 7). Vänsterpartiet anser att detta står i strid med grunderna för svensk biståndspolitik.

Vänsterpartiets uppfattning om den demokratiska hanteringen av frågor om öppnande och stängning av svenska ambassader och beskickningar i andra länder utvecklas i utrikesutskottets betänkande 2009/10:UU1. I detta sammanhang vill Vänsterpartiet framhålla behovet av utökade svenska diplomatiska förbindelser i Västafrika. Trots att den borgerliga regeringen beslutat att Sverige ska bedriva långsiktigt utvecklingsarbete i Mali, Burkina Faso och Liberia saknas svensk diplomatisk närvaro i dessa länder. De diplomatiska förbindelserna med Mali och Liberia sköts från ambassaden i Dakar och i Burkina Fasos fall genom en ambassadör placerad i Stockholm. Att Sverige inte har någon diplomatisk närvaro mellan Dakar i Senegal och Abuja i Nigeria är inte förenligt med retoriken om att prioritera kontakterna med Afrika. Vänsterpartiet anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur Sveriges diplomatiska närvaro i Västafrika kan öka.

Vidare kräver Vänsterpartiet, sedan 2004, att Sverige upprättar ett representationskontor i Erbil med vissa konsulära uppgifter, som skulle ge svenska medborgare i regionen service, stöd och säkerhet. Under den tid som norra Irak/irakiska Kurdistan utvecklat sitt regionala självstyre har det

blivit möjligt för många kurder som drivits i exil att resa hem antingen för att återvända eller för att besöka sitt hemland. En betydande andel av dessa kurder har svenskt medborgarskap och har samma rätt till service, stöd och säkerhet när de är utomlands som alla andra svenskar när dessa reser till andra delar av världen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2009/10:1

Proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 utgiftsområde 1:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 6:1 Allmänna val och demokrati besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor under 2011, högst 5 000 000 kronor under 2012 och högst 5 000 000 kronor under 2013 (avsnitt 9.10.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 6:6 Stöd till politiska partier besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kronor under 2011 (avsnitt 9.10.6).
3. Riksdagen anvisar för 2010 anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som står till regeringens disposition enligt följande uppställning: (se prop.).
4. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.
5. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2010–2012 (avsnitt 5.4.2).
6. Riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2010 besluta om lån i Riksgälden för investeringar som används i verksamheten intill ett belopp av 130 000 000 kronor (avsnitt 5.4.2).
7. Riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2010 besluta om lån i Riksgälden för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 170 000 000 kronor (avsnitt 5.4.2).
8. Riksdagen beslutar att för ramanslaget 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ska för 2010 finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 5.4.1).
9. Riksdagen beslutar att för ramanslaget 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ska för 2010 finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 5.4.2).
10. Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2010 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet (avsnitt 5.4.3).
11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2010 anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som är avsedda för riksdagen eller dess myndigheter, enligt följande uppställning: (se prop.).

Redogörelse 2008/09:RS2

Redogörelse 2008/09:RS2 Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2008.

Motion väckt med anledning av proposition 2008/09:67

2008/09:N7 av Tomas Eneroth m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en integritetsombudsman bör inrättas.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:K208 av Hans Hoff (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheter att pröva inkomstgarantin för statsråd.

2009/10:K210 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen begär att regeringen omlokaliserar Sveriges ambassad från Tel Aviv till västra Jerusalem.

2009/10:K240 av Lars Mejern Larsson och Berit Högman (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att slå vakt om presstödet.

2009/10:K270 av Nina Larsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda inrättandet av ett inrikesdepartement.

2009/10:K279 av Aleksander Gabelic (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ompröva nedläggningen av Sveriges generalkonsulat i New York och se över övriga föreslagna nedläggningar av svenska utlandsbeskickningar.

2009/10:K284 av Anne-Marie Pålsson (m):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att det statliga partistödet ska betalas till de lokala partigrupperna och inte till partiernas centrala kanslier.

2009/10:K296 av Krister Örnfjäder (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en lagstiftning som innebär att de politiska partierna öppet ska redovisa vilka ekonomiska bidragsgivare som de har.

2009/10:K304 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning om utrikesförvaltningens framtida organisation och uppgift.

2009/10:K326 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Förändring (tkr)	
	(tkr)		
1:1	Kungliga hov- och slottsstaten	124 952	-17 000
2:1	Riksdagens ledamöter och partier m.m.	828 691	-51 000
4:1	Regeringskansliet m.m.	6 705 299	-600 000
9:1	Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	18 920	-18 920
	Summa:		-686 920

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att finansieringen av kronprinsessans officiella funktioner ska lösas inom detta anslag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) bör läggas ned.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras.

2009/10:K333 av Mikael Johansson m.fl. (mp):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt uppställning:

Utgiftsområde:		1		
		Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
Anslag (nr)	Anslag	2010	2011	2012
3:1	Sametinget	2	0	0
9:1	Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	-18,92	-18,92	-18,92
5:1	Länsstyrelserna	75	150	205
	Effektivare myndighetsstruktur			-231
	Effektivare lokalanvändning			-300
	Ökad statlig samordning			-150
Summa för utgiftsområdet		58	131	-495

2009/10:K340 av Anders Hansson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge med avseende på ambassader, representationer, delegationer samt konsulat.

2009/10:K353 av Allan Widman m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör utreda på vilket sätt de av Sverige ratificerade regleringarna gällande partistöd kan inarbetas i svensk lagstiftning.

2009/10:K355 av Désirée Pethrus Engström m.fl. (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska inrätta en särskild ministerpost för MR-frågor.

2009/10:K361 av Gunnar Andrén (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör låta undersöka om Östanå slott norr om Åkersberga efter restaurering är en representativ och lämplig plats för inhemsk och internationell representation.

2009/10:K405 av Berit Andnor m.fl. (s):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
3:1 Sametinget	34 195	+2 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	6 705 299	-640 000
Nytt anslag:	0	+5 000
Integritetsombudsman		
Summa	12 104 763	-633 000
2.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sametingets flytt.	
3.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Regeringskansliet.	
4.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folkligt förankrad EU-debatt.	
5.	Riksdagen beslutar att upphäva de gällande målen för politikområdet Demokrati och ersätta dem med de mål för politikområdet som anges i motionen.	
7.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en integritetsombudsman.	

2009/10:K408 av Margareta Cederfelt (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upprätta en svensk ambassad i Georgien.

2009/10:K415 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett regeringskontor i Göteborg.

2009/10:Ju427 av Thomas Bodström m.fl. (s):

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en integritetsombudsman.

2009/10:C376 av Egon Frid m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör inrätta ett samhällsbyggnadsdepartement som tar ett samlat grepp om samhällsbyggnadsfrågorna.

2009/10:U204 av Hans Linde m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma till riksdagen med förslag på hur Sveriges diplomatiska närvaro i Västafrika kan öka.

2009/10:U205 av Hans Linde m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska upprätta ett representationskontor i Erbil.

2009/10:U209 av Lars Ohly m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur man ska förstärka kompetensen rörande SRHR (inklusive hbt) inom Utrikesdepartementet.

2009/10:U340 av Urban Ahlin m.fl. (s):

93. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 14 Sveriges representation i världen.

2009/10:MJ468 av Lars Ohly m.fl. (v):

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättandet av ett klimatdepartement och ett naturresursdepartement på Regeringskansliet.

2009/10:N208 av Kent Persson m.fl. (v):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fysiska kontor och IT.

BILAGA 2**Riksdagsstyrelsens lagförslag****Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen**

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Stödet är avsett att bekosta handläggargjäl åt riksdagens ledamöter. Stödet beräknas efter normen att det ska motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 50 300 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 51 800 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

¹ Senaste lydelse 2008:1274.

BILAGA 3

Utskottets förslag till anslag för 2010 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Utskottets förslag stämmer överens med regeringens och riksdagsstyrelsens förslag till anslagsfördelning. Företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna redovisar sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

Utskottets förslag till anslag för 2009 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Belopp i 1 000-tals kronor

Anslag	Anslagstyp	Utskottets förslag
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	(ram)	124 952
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	(ram)	828 691
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ¹	(ram)	663 386
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen ¹	(ram)	69 400
3:1 Sametinget	(ram)	34 195
4:1 Regeringskansliet m.m.	(ram)	6 705 299
5:1 Länsstyrelserna m.m.	(ram)	2 305 242
6:1 Allmänna val och demokrati	(ram)	303 090
6:2 Justitiekanslern	(ram)	27 088
6:3 Datainspektionen	(ram)	33 618
6:4 Svensk författningssamling	(ram)	1 000
6:5 Valmyndigheten	(ram)	14 895
6:6 Stöd till politiska partier	(ram)	170 200
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	(ram)	80 417
8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	(ram)	6 787
8:2 Presstöd	(ram)	567 119
8:3 Stöd till radio- och kassettidningar	(ram)	125 456
8:4 Radio- och tv-verket	(ram)	13 348
8:5 Granskningsnämnden för radio och tv	(ram)	11 660
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	(ram)	18 920
Summa		12 104 763

¹ Anslag avsedda för riksdagen eller dess myndigheter.

BILAGA 4

Utrikesutskottets yttrande 2009/10:UU1y

Utrikesförvaltningen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har vid sammanträde den 13 oktober 2009 beslutat att bereda utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen 2009/10:1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse jämte eventuella motioner.

Utrikesutskottet har vid sammanträde den 22 oktober 2009 beslutat att, under förutsättning av detta utskotts medgivande, jämlikt 4 kap. 8 § RO, till konstitutionsutskottet med föreliggande yttrande överlämna motion 2009/10:U204 (v) yrkande 3.

Utrikesutskottet väljer att i det följande lämna synpunkter på anslag 4:1 Regeringskansliet m.m., inom utgiftsområde 1 samt på motionerna 2009/10:K210 (kd), 2009/10:K279 (s), 2009/10:K304 (fp), 2009/10:K326 (v) yrkandena 1 (delvis), 3 och 4, 2009/10:K333 (mp) (delvis), 2009/10:K340 (m), 2009/10:K355 (kd) yrkande 7, 2009/10:K405 (s) yrkandena 3 (delvis) och 4, 2009/10:K408 (m), 2009/10:U204 (v) yrkande 3, 2009/10:U205 (v) yrkande 4, 2009/10:U209 (v) yrkande 2 samt 2009/10:U340 (s) yrkande 93.

Inom ramen för ärendets beredning har en föredragning av kabinetssekreterare Frank Belfrage och departementsrådet Tove Friberg ägt rum inför utskottet den 20 oktober 2009. En föredragning av utredare Peter Egardt och huvudsekreterare Anna Hammargren (Utredningen om översyn av utrikesförvaltningen, dir. 2009:67) har ägt rum inför utskottet den 20 oktober 2009.

Propositionen

Utrikesrepresentationen bestod i december 2008 av 100 utlandsmyndigheter, varav 83 ambassader, 10 konsulat samt 7 representationer och delegationer. Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. I nära hälften av de 192 länder som är medlemmar i FN finns en svensk ambassad.

Regeringen uppger att förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser, föranleder anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Den landfokusering av det bilaterala biståndet som inletts ställer också krav på förändringar i utrikesrepresentationen. Mellan 1990 och 2008 har 20 ambassader och 8 karriärkonsulat öppnat. Under samma period har 22 ambassader och 21 karriärkonsulat stängt. Avveckling av ambassaden i Colombo och av generalkonsulaten i Kaliningrad, Kanton, Los Angeles och New York har beslutats sommaren 2009.

Regeringen har även beslutat att göra en översyn av utrikesförvaltningen med utgångspunkt i förändrade förutsättningar i omvärlden och inom Regeringskansliet. Översynen ska bl.a. belysa förutsättningarna för att skapa en mer flexibel och mer kostnads- och verksamhetseffektiv utrikesförvaltning. Utrikesrepresentationens samarbete med hela Regeringskansliet och med andra aktörer samt utrikesförvaltningens långsiktiga kompetensförsörjning utgör andra centrala frågeställningar som ska belysas. Vidare ska översynen särskilt beakta den planerade etableringen av en europeisk utrikestjänst (European External Action Service, EEAS). Utrikestjänsten ska inrättas så snart som möjligt efter att Lissabonfördraget trätt i kraft. Om etableringen leder till ökade utgifter på EU-budgeten är huvudregeln att ökningarna på den svenska EU-avgiften ska finansieras.

Utskottet

Motionerna

Utrikesförvaltningens organisation m.m.

Vänsterpartiet anser i partimotion 2009/10:U209 (v) yrkande 2 att regeringen ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur kompetensen rörande SRHR- och hbt-frågor ska förstärkas inom Utrikesdepartementet.

I kommittémotion 2009/10:U340 (s) yrkande 93 anför Socialdemokraterna att Sveriges representation utomlands är en viktig fråga för vår utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Sverige måste ha en väl rustad utrikesförvaltning både på Utrikesdepartementet i Stockholm och på plats ute i världen för att kunna förstå politiska, ekonomiska och kulturella trender och för att kunna upprätthålla relationer som ligger till grund för samarbete på en mängd viktiga områden.

Vänsterpartiet framhåller, i kommittémotion 2009/10:U204 (v) yrkande 3, behovet av utökade svenska diplomatiska förbindelser i Västafrika. Att Sverige inte har någon diplomatisk närvaro mellan Dakar i Senegal och Abuja i Nigeria är, enligt Vänsterpartiet, inte förenligt med retoriken om att prioritera kontakterna med Afrika. Vänsterpartiet anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur Sveriges diplomatiska närvaro i Västafrika kan öka.

Vänsterpartiet anför i kommittémotion 2009/10:U205 (v) yrkande 4 att Sverige bör upprätta ett representationskontor i Erbil i Irak.

I den enskilda motionen 2009/10:K210 (kd) anser motionären att Sverige ska omlokalisera den svenska ambassaden i Tel Aviv till västra Jerusalem.

I den enskilda motionen 2009/10:K279 (s) anser motionären att Sverige ska ompröva nedläggningen av Sveriges generalkonsulat i New York. Motionären anser vidare att regeringen ska se över alla föreslagna nedläggningar av svenska utlandsbeskickningar.

I den enskilda motionen 2009/10:K408 (m) anser motionären att Sverige ska upprätta en svensk ambassad i Georgien.

I den enskilda motionen 2009/10:K304 (fp) anser motionären att det bör tillsättas en utredning om utrikesförvaltningens framtida organisation och uppgift.

Motionären bakom den enskilda motionen 2009/10:K340 (m) anser att det finns ett behov av ökat samarbete mellan de nordiska länderna avseende ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

I den enskilda motionen 2009/10:K355 (kd) yrkande 7 anser motionärerna att Sverige ska inrätta en särskild ministerpost för MR-frågor.

Anslagsrelaterade frågor

I kommittémotion 2009/10:K405 (s) yrkande 3 (delvis) framför socialdemokraterna bl.a. att de vill investera i en kompetent utrikesförvaltning. Sveriges representation utomlands är en vital fråga för Sveriges utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Socialdemokraterna menar också att den enmansutredning som Carl Bildt nyligen tillsatt inte motsvarar de krav som ställts på en bred översyn. Vidare menar Socialdemokraterna att Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York. I yrkande 4 kräver Socialdemokraterna att regeringen återkommer till riksdagen med förslag, inom givna ekonomiska ramar, på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras. Sieps bör kunna läggas ned.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2009/10:K326 (v) yrkande 1 (delvis) en minskning bl.a. av anslag 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information med 18 920 000 kr genom en nedläggning av Sieps. I yrkande 3 framhålls att Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) bör läggas ned. I yrkande 4 anser Vänsterpartiet att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras.

Även Miljöpartiet föreslår, i kommittémotion 2009/10:K333 (mp) (delvis), att Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) läggs ned, vilket innebär ett minskat anslag med 19 000 000 kr.

Utskottets överväganden

Inledningsvis vill utskottet erinra om att beslutskompetensen, jämlikt regeringsformen, i frågor som rör utrikesförvaltningens organisation och fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen t.ex. avseende jämställdhets- och SRHR-frågor ligger hos regeringen eller hos regeringen underlydande myndighet. Enligt utskottets mening ankommer det mot denna bakgrund inte på riksdagen att göra tillkännagivanden enligt motionärernas förslag i frågor av denna typ. Det ankommer, med samma motivering, inte heller på riksdagen att göra något tillkännagivande om regeringens sammansättning och om behovet av en särskild ministerpost för mänskliga rättigheter.

Utskottet välkomnar engagemang kring frågor rörande Sveriges diplomatiska närvaro i andra länder och anser, liksom regeringen, att förändringar i omvärlden och politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser, föranleder anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Den landfokusering av det bilaterala biståndet som inletts kommer även att medföra förändringar i utrikesrepresentationen.

Kabinettssekreterare Frank Belfrage med medarbetare har vid en föredragning inför utskottet redogjort för utrikesförvaltningens budgetutfall, personalfrågor och frågor rörande svensk representation i utlandet.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionerna 2009/10:K210 (kd), 2009/10:K279 (s), 2009/10:K340 (m), 2009/10:K355 (kd) yrkande 7, 2009/10:K405 (s) yrkande 3 (delvis), 2009/10:K408 (m), 2009/10:U204 (v) yrkande 3, 2009/10:U205 (v) yrkande 4, 2009/10:U209 (v) yrkande 2 och 2009/10:U340 (s) yrkande 93.

Utrikesutskottet konstaterade redan i sitt yttrande (2008/09:UU1y) till konstitutionsutskottet med anledning av budgetpropositionen 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 1) att den pågående globaliseringen gör att det är av avgörande vikt att på ett högkvalitativt sätt hävda svenska värderingar, Sveriges utrikes- och biståndspolitiska ställningstaganden samt våra kommersiella intressen. Utskottet erinrade om att utrikesförvaltningen inte enbart företräder staten utan även är ett instrument för näringslivet och andra samhällssektorer samt för att tillvarata enskilda medborgares intressen. Mot denna bakgrund ansåg utskottet att "en bred översyn nu bör ske avseende Sveriges diplomatiska närvaro i världen samt utrikesförvaltningens funktion, kompetens och personalförsörjning".

Också Globaliseringsrådet, som tillsattes av regeringen i december 2006 för att analysera och komma med förslag om hur Sverige kan hävda sig i en tid av fortsatt globalisering, har i sin slutrapport tagit upp behovet av en reformerad utrikesförvaltning (Ds 2009:21 "Bortom krisen – Om ett framgångsrikt Sverige i den nya globala ekonomin", s. 94 f.).

Regeringen har den 29 juli 2009 fattat beslut om en översyn av utrikesförvaltningen (dir. 2009:67).

Utredare Peter Egardt och huvudsekreterare Anna Hammargren har vid en föredragning inför utskottet redogjort för den översyn av utrikesförvaltningen som regeringen beslutat om (dir. 2009:67). Utredningen innebär en översyn av utrikesförvaltningens struktur och kompetensförsörjning samt dess organisatoriska samband med intressenter inom och utanför Regeringskansliet. Översynen ska utgå från de ändrade förutsättningar som blivit följden av EU-medlemskapet och globaliseringen, av det övriga Regeringskansliets växande internationella roll samt av omvärldsförändringar som berör migrationsområdet, konsulärt bistånd, utvecklingssamarbetet och näringslivsfrämjandet m.m. Utgångspunkten ska vara en mer flexibel och mer kostnads- och verksamhetseffektiv utrikesförvaltning inom nuvarande resursram, som har förbättrade möjligheter att genom omprioriteringar möta snabba omvärldsförändringar. Utredaren ska därför göra en bedömning av nuvarande organisation, effektivitet och resursutnyttjande i förhållande till de av statsmakterna beslutade huvuduppgifterna.

Av direktiven framgår att utredaren ska lämna förslag till förbättringar i fråga om bl.a. utrikesförvaltningens organisation, effektivitet och flexibilitet. Utredaren ska också utreda utrikesrepresentationens samarbete med dels Utrikesdepartementet och övriga Regeringskansliet, dels övriga berörda myndigheter inom Utrikesdepartementets verksamhetsområde, dels övriga myndigheter och andra aktörer utanför Regeringskansliet. Utredaren

har vidare till uppgift att föreslå förbättringar av samarbetet och ansvarsfördelningen mellan utrikesförvaltningen och övriga Regeringskansliet vad gäller styrning och uppföljning av utlandsmyndigheternas verksamhet. I utredningsuppdraget ingår ävenledes att utreda utlandsmyndigheternas geografiska placering, möjligheterna till arbetsfördelning inom Norden och EU samt möjligheterna till ökad flexibilitet vid val av representationsform, och instrument för en adekvat och långsiktig kompetensförsörjning. Det är också utredarens uppgift att utreda vilka möjligheter det finns att, med ökad kostnads- och verksamhetseffektivitet, överföra vissa arbetsuppgifter till andra myndigheter. Utredaren ska föreslå de författningsändringar som bedöms främja uppnåendet av nuvarande eller föreslagna mål för utrikesförvaltningen. Enligt direktiven ska uppdraget redovisas senast den 1 februari 2010.

Utskottet finner att diskussionen om en s.k. gemensam utrikestjänst inom ramen för EU-samarbetet har intensifierats ytterligare under det gångna året. Diskussionen handlar bl.a. om konsulära frågor, där stora administrativa vinster bör kunna göras, men också om en bredare samordning av unionens internationella aktiviteter. Vikten av en noggrann gränsdragning mellan de nationella utrikesförvaltningarnas roll och en framtida gemensam utrikestjänst för EU har framhållits i detta sammanhang. En första förutsättning för ett närmare samarbete är dock att Lissabonfördraget träder i kraft.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att konstitutionsutskottet avstyrker motion 2009/10:K304 (*fp*). Intentionerna bakom motionen är väl tillgodosedda.

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) startade sin verksamhet 2002. Sieps uppdrag är att på ett självständigt och allsidigt sätt belysa aktuella Europapolitiska frågor. I detta syfte gör Sieps analyser, underlag och seminarier tillgängliga för regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige och i EU. I verksamheten ska Sieps sträva efter att fungera som en länk mellan den akademiska världen och beslutsfattare på olika nivåer. Utredningen Vägval för Sieps – en översyn av Svenska institutet för Europapolitiska studier (SOU 2007:109) överlämnades i december 2007 till statsrådet Cecilia Malmström. Utskottet gör bedömningen att Sverige bör ha tillgång till ett organ som kan förse de politiska beslutsfattarna med analyser och annat underlag om olika EU-frågor. Motionskrav om att lägga ned Sieps saknar utskottets stöd.

Den svenska grundlagsfästa åsikts- och yttrandefriheten ger förutsättningar för en bred och folkligt förankrad debatt om frågeställningar som är aktuella i Europasamarbetet. I en sådan debatt har många aktörer ett ansvar, bl.a. politiska partier, enskilda organisationer och myndigheter samt företag och kulturinstitutioner. Utskottet delar inte den motionsledes framförda

bedömningen att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag, inom givna ekonomiska ramar, på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras.

Motionerna 2009/10:K326 (v) yrkandena 1 (delvis), 3 och 4, 2009/10:K333 (mp) (delvis) samt 2009/10:K405 (s) yrkande 4 bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

Stockholm den 22 oktober 2009

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lenmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lenmarker (m), Gustav Blix (m), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Kent Härstedt (s), Birgitta Ohlsson (fp), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Christian Holm (m), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Rosita Runegrund (kd), Bodil Ceballos (mp), Olle Thorell (s), Ameer Sachet (s), Anders Åkesson (c) och Dan Kihlström (kd).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (s, v, mp)

Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp), Olle Thorell (s) och Ameer Sachet (s) anför:

Vi anser att det är viktigt med en levande och bred debatt om EU och svensk EU-politik. Samtidigt konstaterar vi att den borgerliga regeringen har försökt styra EU-debatten genom att dels lägga ned Kommittén för EU-debatt¹, dels öka anslaget till Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) för att sköta denna debatt. Därmed har den borgerliga regeringen ersatt den folkliga EU-debatten med en statligt utformad propaganda.

Kommittén för EU-debatt lämnade bidrag till enskilda organisationer m.fl. för olika aktiviteter och debatter med anknytning till EU. Sieps har ett helt annat uppdrag. Sieps ska bl.a. bidra med analyser och underlag till regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige. Det är något annat än att initiera en bred och folkligt förankrad EU-debatt.

Femton år efter att Sverige blev medlem i EU saknas anledning att ha en särskild myndighet för forskning kring EU och för att stimulera en statligt styrd debatt om EU. Europapolitisk forskning bör bedrivas på universitet och högskolor.

Det är vår uppfattning att Sieps bör läggas ned och att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag, inom givna ekonomiska ramar, på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras.

Det anförda innebär att vi anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motionerna 2009/10:K326 (v) yrkandena 1 (delvis), 3 och 4, 2009/10:K333 (mp) (delvis) samt 2009/10:K405 (s) yrkande 4.

2. Avvikande mening (s)

Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kerstin Engle (s), Carin Runeson (s), Olle Thorell (s) och Ameer Sachet (s) anför:

Socialdemokraterna vill investera i en kompetent utrikesförvaltning. Sveriges representation utomlands är en vital fråga för vår utrikes-, bistånds- och näringspolitik.

¹ Kommittén för debatt om Europeiska unionens utveckling och framtid inför 2004 års regeringskonferens tillsattes av den dåvarande regeringen 2001. Kommittén bidrog till att stimulera en bred offentlig debatt om Europeiska unionen (EU), öka kunskaperna hos allmänheten om aktuella frågeställningar kring EU:s utveckling samt gav företrädare för olika åsiktsriktningar möjlighet att argumentera för sina uppfattningar. Vidare bidrog kommittén till att skapa kontaktytor mellan den svenska debatten om EU och motsvarande debatt i övriga europeiska länder. Kommitténs uppdrag förlängdes i olika omgångar. Vid den senaste förlängningen angavs att kommitténs verksamhet borde fortsätta och samtidigt breddas för att öka fokus på de sakpolitiska frågorna inom EU.

Regeringen saknar en genomtänkt strategi och vi vill, eftersom detta är en fråga av nationellt intresse, söka breda lösningar och överenskommelser. Vi menar att den enmansutredning som Carl Bildt nyligen tillsatte inte motsvarar de krav vi ställt på en bred översyn gällande Sveriges internationella närvaro i form av ambassader och konsulat i världen.

Utredaren Peter Egardt har vid en föredragning inför utskottet redogjort för att den enmansutredning han leder inte kommer att kunna djupdyka i samtliga frågor och områden.

Beslut om såväl nya utlandsmyndigheter som nedläggning av befintliga kommer att fattas också i framtiden – men de måste vara del av en helhetsbedömning. Det finns också möjliga vägar att gå för att finna nya samverkansformer som kan bidra till en stark utrikesförvaltning också i tider av kris.

Ett exempel på regeringens kortsiktiga prioriteringar är det hårt kritiserade nedläggningsbeslutet av generalkonsulatet i New York. Samtidigt som man öppnar ambassader med oerhört höga kostnadslägen, bl.a. på grund av säkerhetssituationen, stänger man generalkonsulatet i New York. Vi socialdemokrater menar att denna besparing inte uppväger nackdelarna. Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York. Detta bör finansieras inom ramen för Regeringskansliets anslag.

Det anförda innebär att vi anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motionen *2009/10:K405 (s) yrkande 3 (delvis)*.

3. Avvikande mening (v)

Hans Linde (v) anför:

Sveriges ordförandeskap i EU andra halvåret 2009 har ställt krav på en tillfällig höjning av anslaget till Regeringskansliet. Regeringskansliet bör nu återanpassa verksamheten till den budgetnivå som gällde före EU-ordförandeskapet. Den tillfälliga höjningen av anslaget ska inte leda till en omotiverad, generell anslagsökning. Vänsterpartiet anser därför att anslaget bör återgå till den nivå som gällde före det svenska ordförandeskapet i EU 2009.

Vänsterpartiet är kritiskt till den borgerliga regeringens tendens att föra över medel till administration på utrikesförvaltningen i Sverige från biståndsbudgeten. Både i budgeten för 2010 och i tilläggsbudgeten för 2009 har regeringen delfinansierat en utgiftsökning för anslag 4:1 Regeringskansliet m.m. (utg.omr. 1) med medel från anslag 1:1 Biståndsverksamhet (utg.omr. 7). Vänsterpartiet anser att detta står i strid med grunderna för svensk biståndspolitik.

I ett särskilt yttrande utvecklar jag Vänsterpartiets uppfattning om den demokratiska hanteringen av frågor rörande öppnande och stängning av svenska ambassader och beskickningar i andra länder.

I detta sammanhang vill Vänsterpartiet framhålla behovet av utökade svenska diplomatiska förbindelser i Västafrika. Trots att den borgerliga regeringen beslutat att Sverige ska bedriva långsiktigt utvecklingssamarbete i Mali, Burkina Faso och Liberia saknas svensk diplomatisk närvaro i dessa länder. De diplomatiska förbindelserna med Mali och Liberia sköts från ambassaden i Dakar och i Burkina Fasos fall genom en ambassadör placerad i Stockholm. Att Sverige inte har någon diplomatisk närvaro mellan Dakar i Senegal och Abuja i Nigeria är inte förenligt med retoriken om att prioritera kontakterna med Afrika. Vänsterpartiet anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur Sveriges diplomatiska närvaro i Västafrika kan öka.

Vidare kräver Vänsterpartiet, sedan 2004, att Sverige upprättar ett representationskontor i Erbil med vissa konsulära uppgifter, som skulle ge svenska medborgare i regionen service, stöd och säkerhet. Under den tid som norra Irak/irakiska Kurdistan utvecklat sitt regionala självstyre har det blivit möjligt för många kurder som drivits i exil att resa hem antingen för att återvända eller för att besöka sitt hemland. En betydande andel av dessa kurder har svenskt medborgarskap och har samma rätt till service, stöd och säkerhet när de är utomlands som alla andra svenskar när dessa reser till andra delar av världen.

Avslutningsvis vill Vänsterpartiet framhålla att arbetet med att höja hbt-kompetensen inom Sida har gått oacceptabelt sakta. EU:s generaldirektorat för handelsfrågor och Utrikesdepartementets enheter för internationell handelspolitik saknar i stort resurser för att över huvud taget lyfta fram SRHR (inklusive hbt) inom handelspolitiken.

För att kunna inkludera arbetet för allas rätt att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor räcker det inte med vilja, det krävs kunskap, resurser och erfarenhet, men i dag ser vi tyvärr att den kompetensen många gånger saknas på dessa områden.

Vänsterpartiet anser att det är avgörande att kunskapen höjs på dessa områden inom utrikesförvaltningen och anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur man ska förstärka kompetensen rörande SRHR (inklusive hbt) inom Utrikesdepartementet.

Det anförda innebär att jag anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motionerna 2009/10:K326 (v) yrkande 1 (delvis), 2009/10:U204 (v) yrkande 3, 2009/10:U205 (v) yrkande 4 samt 2009/10:U209 (v) yrkande 2.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (v)

Hans Linde (v) anför:

Sveriges representation i utlandet är i grunden en fråga som beslutas av regeringen, inte av riksdagen. Det finns dock en möjlighet för riksdagen att inom budgetprocessen (exempelvis genom anslagsvillkor) tydliggöra hur medlen för utlandsrepresentationen – inom ramen för utgiftsområde 1 och anslag 4:1 Regeringskansliet – ska användas. Vänsterpartiet vill därför i detta sammanhang utnyttja möjligheten att deklarerat partiets ståndpunkt rörande den av regeringen planerade och genomförda omläggningen av Sveriges ambassader och konsulat.

Vänsterpartiet är inte principiellt motståndare till att utlandsrepresentationer öppnas eller stängs. Det är naturligt att det sker en kontinuerlig översyn av var det bedöms vara mest prioriterat att vara närvarande. Vi har därför inte motsatt oss flera av de förändringar som genomförts.

Regeringens omläggning sker dock inte i ett politiskt vakuum, den är starkt kopplad till en omläggning av svensk utrikespolitik bort från en självständig svensk utrikespolitik till allt tydligare band till USA, det som brukar kallas ”den transatlantiska länken”. Detta är en utveckling som Vänsterpartiet starkt motsätter sig, och därför är vi också starkt kritiska till flera av de förändringar som genomförts.

Vänsterpartiet är kritiskt till att regeringen under mandatperioden valt att stänga ambassaderna i Managua (Nicaragua) och Gaborone (Botswana). Dessa två ambassader var tydliga symboler för Sveriges självständiga röst i världen, som Vänsterpartiet vill värna. Sverige har kunnat spela en positiv roll under decennier i Nicaragua och Botswana. Vänsterpartiet ser att vi även i fortsättningen skulle ha kunnat spela en positiv roll i dessa länder, inte minst i frågor rörande jämställdhet.

När nu regeringen säger sig vilja prioritera Afrika är det svårt att förstå logiken bakom de genomförda utvecklingarna av ambassaderna i Gaborone, Abidjan och Windhoek, som kommer att innebära en försvagad svensk närvaro i Afrika, ett område som under decennier varit centralt i svensk bistånds- och utrikespolitik.

Vänsterpartiet har motsatt sig att Sverige i dagsläget åter bemannat och öppnat ambassaden i Irak (Bagdad) och uppgraderat sektionskontoret för bistånd till en ambassad i Afghanistan (Kabul). Vänsterpartiet har även motsatt sig att Sveriges delegation vid Nato i Bryssel uppgraderats, eftersom vi sett detta som ytterligare ett steg bort från en alliansfrihet vi vill slå vakt om.

Utrikesutskottet har fått information om att ytterligare nedläggningar av svenska utlandsmyndigheter planeras, men utan att man specificerat vilka ambassader och konsulat som hotas av nedläggning. Vi anser att det är problematiskt att utskottet ska yttra sig om budgeten för utrikesförvaltningen under 2010 utan att utskottet informerats om vilka svenska utlandsmyndigheter som kommer att avvecklas under denna period. Härigenom har utskottets möjligheter att yttra sig om regeringsbeslut, som har långtgående konsekvenser för vårt lands utrikespolitik, begränsats.